T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
KORE DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

KORELİ ŞAİR HA JONG OH (하종오)'UN ŞİİRLERİNDE ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK

Hazırlayan
Zöhre ÖZÇELİK

Danışman
Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ

Yüksek Lisans Tezi

Mayıs 2019
KAYSERİ

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
KORE DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

KORELİ ŞAİR HA JONG OH (하종오)'UN ŞİİRLERİNDE ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan
Zöhre ÖZÇELİK

Danışman
Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ

Mayıs 2019
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Adı-Soyadı: Zöhre ÖZÇELİK

İmza

YÖNERGEYE UYGUNLUK

“Koreli Şair HA Jong Oh (하종오)’un Şiirlerinde Çokkültürlülük” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan	**Danışman**
Zöhre ÖZÇELİK	Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ

Doğu Dilleri ve Edebiyatları A.B.D. Başkanı

Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ

KABUL VE ONAY

Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ danışmanlığında **Zöhre ÖZÇELİK** tarafından hazırlanan **"Koreli Şair HA Jong Oh (하종오)'un Şiirlerinde Çokkültürlülük"** adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü **Kore Dili ve Edebiyatı** Anabilim Dalında **yüksek lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

30 /05 /2019

JÜRİ:

Danışman: Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ

Üye: Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Melek KABA

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 01/07/2019 tarih ve ..27..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

..01.../.07./2019

Doç. Dr. Konan GÜLLÜ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimimin ders ve tez dönemi boyunca kıymetli bilgilerini ve tecrübelerini esirgemeyen, tez konumun belirlenmesinde yardımcı olan, danışman hocam olarak en yoğun zamanlarında dahi anlayışla vakit ayıran Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ'ne en içten duygularımla teşekkür ederim.

Üniversite hayatım boyunca kıymetli bilgilerinden yararlanma fırsatı bulduğum başta Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ olmak üzere Kore Dili ve Edebiyatı hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Her türlü desteğiyle her zaman yanımda olan anne-babam, Bedriye-Necati ÖZÇELİK ve kardeşlerim, Feyza, Dilek, Ayfer ÖZÇELİK'e, tezimle ilgili kaynak eserleri bulmamda ve kaynaklara ulaşmamda yardımcı olan arkadaşım Shin Seon Yeong (신선영)'a, çalışmalarım sırasında yardımlarını esirgemeyen kuzenim Kübra ÖZÇELİK ve arkadaşım Sümeyye YILMAZ'a, teşekkür ederim.

Zöhre ÖZÇELİK

2019, KAYSERİ

KORELİ ŞAİR HA JONG OH (하종오)'UN ŞİİRLERİNDE ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK

Zöhre ÖZÇELİK

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Yüksek Lisans Tezi, Mayıs 2019
Danışman: Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ

ÖZET

20.yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkan çokkültürlülük kavramı, zamanla dünyanın birçok yerinde tartışma konusu olmuştur. 2000'li yıllara gelindiğinde ise ekonomik başarılarıyla öne çıkan Güney Kore, artan işçi göçleri sebebiyle çokkültürlülükle karşı karşıya kalmıştır. Gittikçe artan işçi göçleri ve göçmenlerle yapılan evlilikler, Kore'de çokkültürlülüğü daha da hissedilebilir bir hale getirmiştir.

2000'li yılların başında Kore Edebiyatı, çokkültürlülük konusunda pasif kalırken ilerleyen dönemlerde bu konu eserlerde görülmeye başlamıştır. Çokkültürlülük konusuna objektif bir bakış açısıyla yaklaşan HA Jong Oh, dönem edebiyatçıları içinde öne çıkmıştır. Çokkültürlülük konusunu Kore Edebiyatında şiir, roman ve hikâyelerinde işleyenler olmuş, fakat nitelik ve nicelik bakımından HA Jong Oh kadar eser veren olmamıştır. Türkiye'de Güney Kore'nin çokkültürlülüğü hakkında Türkçe çalışmalar yapılmıştır fakat Kore Edebiyatında çokkültürlülük konusunu ele alan herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Bu çalışmada HA Jong Oh'un çokkültürlülüğü konu alan eserleri Türkçeye çevrilmiş içerik analizleri yapılmıştır. Ayrıca çalışmada Kore edebiyatının çokkültürlülük konusundaki tutumları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çokkültürlülük, Güney Kore, HA Jong Oh, Göçmen İşçiler, Asyalı Göçmenler

MULTICULTURALISM IN THE POETRY OF KOREAN POET HA JONG OH

Zöhre ÖZÇELİK

Erciyes University, Social Sciences Institute,

M.A. Thesis, May 2019

Supervisor: Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ

ABSTRACT

Multiculturalism that emerged in the later 20th century, has become a discussion subject in several places around the world. In the 2000s, South Korea, which showed itself with its prominent economic successes, faced with multiculturalism with the increasing labor migration. Increasing labor migrants and marriages with nomads made multiculturalism more noticeable in South Korea.

Korean Literature at the earliest years of 2000s was passive about multiculturalism but in the following periods this subject has seen in the literary works. HA Jong Oh who approaches the issue of multiculturalism with an objective perspective, has emerged at the forefront among the writers of the period. There are various amount of people who discoursing this subject on their poems, novels or stories in Korean literature However, there has been no one who contributed more than HA Jong Oh in point of quality and quantity. In Turkey, works has been done in Turkish about multiculturalism of South Korea society, however, there were no studies about this topic based on the Korean Literature.

In this study, HA Jong Oh's literal work about multiculturalism have been translated into Turkish and content anylysis have been done. Also in this study Korean Literature's attitudes detected about multiculturalism.

Key Words: Multiculturalism, South Korea, HA Jong Oh, Migrant Workers, Asian Migrants

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK I

YÖNERGEYE UYGUNLUK II

KABUL VE ONAY III

TEŞEKKÜR IV

ÖZET V

ABSTRACT VI

İÇİNDEKİLER VII

TABLOLAR LİSTESİ IX

GİRİŞ 1

I. BÖLÜM

ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK KAVRAMI, GÜNEY KORE'DE ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK VE 2000'Lİ YILLARDA KORE EDEBİYATI

1.1. Çokkültürlülük Kavramı 8

1.2. Kore'nin Kültürel Bağlamda Farklı Toplumlarla Etkileşimi 12

1.3. Güney Kore'de Milliyetçilik Anlayışı 15

1.4. Güney Kore'de Çokkültürlülük 18

1.5. 2000'li Yıllarda Kore Edebiyatı 23

1.5.1. Kore Edebiyatı'nda Çokkültürlülük 25

II. BÖLÜM

ŞAİR HA JONG OH (하종오)'NUN HAYATI VE EDEBİ KİŞİLİĞİ

2.1. Şair HA Jong Oh (하종오)'un Hayatı ve Edebi Kişiliği 31

III. BÖLÜM

ŞAİR HA JONG OH (하종오)'UN ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK TEMALI ŞİİR KİTAPLARININ İNCELENMESİ, ŞİİR ÇEVİRİLERİ VE ANALİZLERİ

3.1. Ülkeler veya İmparatorluk (제국(諸國) 또는 帝國) Kitabının Genel Değerlendirmesi 37

3.2. Göçmenler (입국자들) Kitabının Genel Değerlendirmesi 49

3.3. Hududu Olmayan Çiftlik (국경 없는 농장) Kitabının Genel Değerlendirmesi 71

3.4. Asya Kökenli Koreliler (아시아계 한국인들) Kitabının Genel Değerlendirmesi 87

SONUÇ 98

KAYNAKÇA 101

ÖZ GEÇMİŞ 105

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Uluslararası Göçmenler, 1970-2015 10
Tablo 2. 2006-2017 Korelilerle Evli Göçmenler 20
Tablo 3. Çokkültürlü Ailelerin Çocuk Sayısı 21
Tablo 4. Yıllara Göre Doğum Sayısı ve Oranı 22
Tablo 5. 1998-2017 Yılları Arası Kore'de İkamet Eden Yabancılar 22

GİRİŞ

TEZİN KONUSU

Çokkültürlülük, etnik, dini ve kültürel farklılıklara sahip insanların bir araya gelmesiyle ortaya çıkan toplumsal bir olgudur. Fakat bu kavram imparatorlukların hüküm sürdüğü bir dönemde değil 20.yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkmış sosyo-kültürel bir kavramdır. 20.yüzyılda dünyanın birçok yerinde yaşanan çeşitli göçler, bu yeni olguyu ve bunun üzerine yapılan tartışmaları beraberinde getirmiştir.

1910-1945 yılları arasında sömürge gerçeği ile karşı karşıya kalan Kore, 1945 yılında Japon Sömürgesinden kurtulmuş, 1970'lerde yakaladığı ekonomik başarılar sayesinde ekonomik ve teknolojik düzeyde gelişmiş ülkeler arasında yer almayı başarmıştır. 2000'li yıllar, ekonomik başarısını henüz yakalamış Kore için yeni bir değişimin de başlangıcı olmuştur. İşçi göçüyle başlayan toplumsal bir değişimin başlangıcı. Kore'nin gelişmesiyle birlikte yakın coğrafyasındaki savaşlar, ekonomik buhranlar vb. durumlar, ekonomik olarak güçlenen Kore'ye işçi göçünün başlamasına sebep olmuştur. 2000'li yıllarda ise uluslararası evliliklerin artış göstermesiyle çokkültürlülük konuşulmaya ve tartışılmaya başlanmıştır. Hatta uluslararası evlilikler için arabuluculuk yapan şirketler kurulmuş, reklamlar ve reklam afişleriyle bu durum farklı bir boyut kazanmıştır. Vietnam, Moğolistan, Filipin gibi Asya ülkelerinden gelen insanlarla yapılan evlilikler sonucu *Koreli (Korean)* ve *Asyalı (Asian)* kelimelerinin birleşimiyle *Kosian* kavramı oluşmuştur.

Edebiyat, yüzyıllardır insanların tecrübelerini gerek sözlü gerek yazılı olarak dile getirdikleri bir aracı olmuştur. Kore'deki bu sosyolojik değişiklik, Kore edebiyatına da yansımış ve bu dönemde çokkültürlülüğü konu alan romanlar, şiirler, öyküler kaleme alınmıştır. Şair HA Jong Oh da bu sosyolojik değişimi şiirlerinde somutlaştırarak dönemin öne çıkan şairleri arasında yerini almıştır. Şair Ha, çokkültürlülüğün getirdiği kültürel çatışmaları, dilden kaynaklanan iletişim sorunlarını, göçmen işçilerin ve

Korelilerle evlenen Asyalı kadınların sıkıntılarını, şiirlerinde işleyerek Kore'deki sosyokültürel değişikliğin farklı yönlerini yansıtmıştır.

HA Jong Oh, *Karşıdaki Cennet (반대쪽 천국 (2004)), Asya Kökenli Koreliler (아시아계 한국인들 (2007)), Hududu Olmayan Fabrika (국경 없는 공장 (2007)), Göçmenler (입국자들 (2009)), Ülkeler veya İmparatorluk (제국(諸國) 또는 帝國 (2011)), Dünyanın Saati (세계에 시간 (2013)), Hududu Olmayan Çiftlik (국경 없는 농장 (2015)) ve Cecu Yemen (제주 예멘(2019))* gibi çokkültürlülüğü konu alan birçok şiir kitabı yayımlamıştır.

Bu çalışmada ise HA Jong Oh'un şiirlerinde çokkültürlülük olgusu, *Ülkeler veya İmparatorluk (제국(諸國) 또는 帝國), Göçmenler (입국자들), Hududu Olmayan Çiftlik (국경 없는 농장), Asya Kökenli Koreliler (아시아계 한국인들)* isimli şiir kitapları esas alınarak incelenecektir.

Çalışmada Korece isimler Türkçe telaffuza uygun olarak yazılmıştır.

Örneğin: RYU Çan Yol (Ryu Chan Youl)

Ayrıca, Korelilerin soyisimleri, isimden önce gelmektedir. Çalışmada da isimler buna göre yazılmıştır.

Örneğin: **RYU** Çan Yol (**Ryu** Chan Youl), Ryu kişinin soyismi, Çan Yol ise ismidir.

TEZİN AMACI VE ÖNEMİ

Güney Kore'de gittikçe varlığını hissettirmeye başlayan çokkültürlülük, 2000'li yıllar Kore Edebiyatında yeni bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmanın amacı ise, şair HA Jong Oh'un eserlerindeki çokkültürlülük olgusunu inceleyerek alana katkı sağlamaktır. Çalışmada HA Jong Oh'un çokkültürlülüğü konu alan şiirleri ele alınırken

farklı yazarlara ait çokkültürlülük konulu roman, öykü, hikâye vb. gibi diğer edebi eserlere de değinilmiştir.

Türkiye'de, Kore çokkültürlülüğünü konu alan çalışmalar bulunmaktadır. Fakat edebi eserler üzerinden çokkültürlülük konusunu inceleyen herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. HA Jong Oh'un eserleri esas alınarak yapılan çalışma, alandaki bu eksikliği tamamlamada önemli bir ilk adım olacaktır.

2000'li yıllar Kore Edebiyatı ve bu dönem eserleri hakkında inceleme yaparken Kore Edebiyatında çokkültürlülük konusuna dair tutumlar da ele alınmıştır. Çalışma, aynı zamanda Kore çokkültürlülüğünün oluşumunu, özelliklerini ve Koreliler tarafından nasıl karşılandığını anlamamızı sağlayacaktır.

Ayrıca çalışma, çokkültürlülük konusuyla öne çıkan ve çokkültürlülük şairi olarak anılan HA Jong Oh'un edebi dünyasını tanımamızı sağlayacaktır.

TEZİN SINIRLILIĞI

HA Jong Oh'un şiirlerindeki çokkültürlülük olgusu, Ülkeler veya İmparatorluk (제국(諸國) 또는 帝國), Göçmenler (입국자들), Hududu Olmayan Çiftlik (국경 없는 농장) ve Asya Kökenli Koreliler (아시아계 한국인들) başlıklı şiir kitapları ile sınırlı tutularak incelenmiştir.

Belirlenen sınırlılıklara ek olarak, çokkültürlülük, Kore milliyetçiliği ve Kore Edebiyatı gibi konulara da değinilerek Kore toplumsal yapısına dair incelemeler yapılmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmada HA Jong Oh'un çokkültürlülüğü konu alan şiirleri Korece'den Türkçeye tercüme edilerek tematik içerik analizleri yapılmıştır. Çalışmada değerlendirilmek üzere iki yüz doksan şiir Türkçeye çevrilmiştir. HA Jong Oh'un çokkültürlülük temalı şiirleri konularına göre gruplandırılarak şiirlere dair yorumlamalar ve analizler yapılmıştır.

Ayrıca, Kore'de HA Jong Oh ve HA Jong Oh'un çokkültürlülüğü konu alan şiirleri ile ilgili yapılan çalışmalar incelenmiştir.

Tezin bölümlerini oluşturan çokkültürlülük, milliyetçilik, Kore Milliyetçiliği, Kore'nin Kültürel Bağlamda Farklı Toplumlarla Etkileşimi, 2000'li Yıllar Kore Edebiyatı, Kore Edebiyatında Çokkültürlülük gibi konular üzerine araştırmalar yapılarak Korece çeşitli makale ve tezler elde edilmiştir. Korece kaynaklara ek olarak Türkçe kaynaklar da tezin yazım aşamasında değerlendirilerek ilgili bölümler de bu çalışmalara yer verilmiştir.

Tezin birinci bölümünde, "Çokkültürlülük" başlığı altında kısaca çokkültürlülük kavramının oluşumu ve gelişimi açıklanmaya çalışılmıştır. Kore'nin Kültürel Bağlamda Farklı Toplumlarla Etkileşimi başlığı altında ise Korelilerin etnik ve kültürel yapısına ayrıca farklı toplumlarla olan etkileşimine değinilmeye çalışılmıştır. Buna bağlı olarak, Güney Kore'de Milliyetçilik Anlayışı başlığı altında milliyetçilik anlayışının gelişimi, Güney Kore'de Çokkültürlülük başlığı altında ise Güney Kore çokkültürlülüğün oluşumu ve toplumsal olarak değişimi ele alınmıştır. Bölümün son başlıkları olarak 2000'li Yıllar Kore Edebiyatı başlığı altında bu dönem içerisinde öne çıkan eserlere yer verilmiş, Kore Edebiyatında Çokkültürlülük başlığı altında ise çokkültürlülüğü konu alan eserler ve içeriklerine yer verilmiştir.

Tezin ikinci bölümünde, Şair HA Jong Oh'un hayatı ve edebi kişiliğine yer verilmiştir. Ayrıca bu bölümde şairin yayımlanan eserleri de listelenmiştir.

Tezin son bölümü olan üçüncü bölümde ise Şair HA Jong Oh'un çokkültürlülüğü konu alan eserleri, çeşitli başlıklar altında incelenmiştir. İçerik olarak benzerlik gösteren şiirler Türkçe olarak verilmiş ve analiz edilmiştir.

LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ

Türkiye'de, Şair HA Jong Oh ve şiirlerindeki çokkültürlülük olgusu hakkında herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Kore'de HA Jong Oh hakkında yapılan bazı çalışmalar:

- İ, M. H. (Yi, Myoung-Hee). (2015). "Aspects of Multi-cultural Phenomenon in Ha Jong-O's poet- Focusing on cognitive attitude and considerate perspective". *Journal of Literary Therapy*, *36*, 315-342.

(이명희 (2015). "하종오 시에 나타난 다문화 현상의 양상 - 인식의 태도(態度)와 성찰의 시각(視角)을 중심으로". *문학치료연구* 제 36 집, p. 315-342)

- Yun, H. O. (Yun, Hye-Ok). (2015). "The Multicultural Aspects in Poems for Marriage Migrant Women - Focused on HA Jong Oh's Poetry". *Korean Language and Literature*, *70*, p. 453-479

(윤혜옥. (2015). "결혼이주여성 대상 시에 나타난 다문화 양상 - 하종오 시를 중심으로". *韓民族語文學 (한민족어문학), 제 70 집*, p. 453-479)

- Ryu, Ç. Y. (Ryu, Chan Youl). (2011). "A Study on Multiculture in the Poetry of Ha Jong-O With a focus on The Entrants and The Empire". *Culture Technology Research Institute*, *11*, p.265-286

(류찬열. (2011). "하종오 시에 나타난 다문화 연구 -시집 입국자들과 제국을 중심으로-". *다문화콘텐츠연구, 제 11 집*, p.265-286)

Bu üç çalışma, HA Jong Oh'un şiirlerinde ortaya çıkan ve Kore'de güçlü bir şekilde hissedilmeye başlayan çokkültürlülük kavramını farklı açılardan ele almıştır. Bu çalışmalar, Kore'deki uluslararası evlilikler, Asyalı göçmen kadınların kimliği ve durumu, çokkültürlülüğün olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koyan çalışmalardır.

İ Myonğ Hi, çalışmasında göçmen işçiler ve Korelilerle evli Asyalı göçmen kadınlar üzerinde durmuş, bu insanların Kore'de ikinci sınıf (subaltern) olarak görüldüklerini dile getirmiştir. Ataerkil bir yapıya sahip olan Kore'de bir anne olarak Asyalı göçmen kadının kimliği ve durumunu ele almıştır.

YUN He Og, HA Jong Oh'un göçmen kadınları konu alan şiirleri hakkında yaptığı bu çalışmada Asyalı kadınların göçünün ekonomik zorluklardan kaynaklandığını

söylemektedir. Yun, bu durumu "kadınların hayatta kalma mücadelesi (the feminization of survival)" olarak dile getirmiş, Asyalı kadınların göç nedenlerinin perde arkasını bu şekilde nitelendirmiştir.

RYU Çan Yol, HA Jong Oh'un şiirlerini, şairin Ülkeler veya İmparatorluk (제국(諸國) 또는 帝國, 2011) ve Göçmenler (입국자들, 2009) eserleri üzerinden incelemiştir. Yeni ve rahat bir hayat yaşamak için Kore'ye gelen göçmen işçiler ve göçmen gelinlerin yaşadığı sıkıntıları, dil-iletişimden kaynaklanan problemleri dile getirmiştir.

Kore'de HA Jong Oh hakkında yapılan tez çalışması:

- Bak, I. C. (Park, Eun-Ju). (2017). *A Study on Decolonization in Ha Jong-Oh's Later Poems.* Graduate School of Korea National University of Education Major in Korean Language Education. Master's Degree.

(박은주. (2017). *하종오 후기시의 탈식민성 연구.* 한국교원대학교 대학원 국어교육학과 국어교육전공. 석사학위논문.)

"HA Jong-Oh'un Son Dönem Şiirlerinde Dekolonizasyon Üzerine Bir Araştırma" başlığını taşıyan çalışma, HA Jong Oh'un şiirlerinde ortaya çıkan ve göçmen işçilerin maruz kaldığı fakirlik, ırk ve etnik kökene dayalı ayrımcılıklar, göçmen aileler ve bu ailelerin parçalanması gibi göçmenlerin tüm yaşamını kapsayan konuları inceleyerek hazırlanmış bir tez çalışmadır. Çalışmada şairin belirli şiirlerine yer verilerek göçmenlerin sömürgeleştirilmesinin sebepleri ve gerekçeleri analiz edilmiştir.

Çokkültürlülük ve Kore Edebiyatı üzerine yapılmış olan çalışmalar:

- Gangˇ, C. G. (Kang, Jin Gu). (2010). "Multicultural Age and Korean Literature". *Multicultural Contents Research, 4* (9), p.7-27

(강진구. (2010). "다문화 시대와 한국문학 연구". *다문화콘텐츠연구, 제 4 호*(통권 9 호), p.7-27)

Çokkültürlülük Dönemi ve Kore Edebiyatı başlığıyla yapılmış olan bu çalışmada, Kore'de çokkültürlülük olgusunun ortaya çıkışı ve Kore Edebiyatına olan yansımaları

ele alınmıştır. Gang, çokkültürlülük konusunun "milli edebiyat" anlayışının altında kaldığını söylerken çokkültürlülüğü konu alan farklı türlerdeki edebiyat eserlerine de çalışmasında yer vermiştir.

- Şin, C. Ç. (Shin, Ju-Cheol), (2009). "The multiculturalism in 2000s' Korean Poetry". *Comparative Study of World Literature, 26,* p. 29-51

(신주철. (2009). "2000 년대 한국시에 드러난 다문화주의의 양상". *세계문학비교연구, 제 26 집,* p. 29-51)

2000'li Yıllar Kore Şiirinde Çokkültürlülük başlığını taşıyan çalışmada, ŞİN Cu Yol, çokkültürlülük konusunu eserlerinde işleyen şairlere yer vermiştir. HA Jong Oh, HAN Myong Hi (한명희), GİM Su Yol (김수열), GİM Ing Gyo (김응교), MUN Song He (문성해) ve İ Ha (이하) gibi dönem şairlerine ait şiirleri inceleyerek analizlerde bulunmuştur.

LİTERATÜR TARAMASI

Kore Çokkültürlülüğüne dair Türkiye'de yapılan çalışma:

- Üçüncü, G. S. (2017). *Güney Kore'ye Göçün Nedenleri ve Güney Kore Halkının Asyalı Göçmen Algısı*. TC. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir.

Güney Kore'ye Göçün Nedenleri ve Güney Kore Halkının Asyalı Göçmen Algısı başlığıyla Gül Selvi Üçüncü tarafından yapılan tez çalışması, Kore halkının göçmen algısını ele almıştır. Çalışma özellikle Çin, Kuzey Kore, Japonya, Endonezya, Filipinler vb. gibi Asya ülkelerinden Kore'ye göç eden göçmenleri konu almaktadır. Anketlerle güçlendirilen çalışmada Kore'deki Asyalı göçmen algısı incelenirken bu insanların durumlarına da değinilmiştir.

I. BÖLÜM
ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK KAVRAMI, GÜNEY KORE'DE ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK VE 2000'Lİ YILLARDA KORE EDEBİYATI

1.1. Çokkültürlülük Kavramı

Çokkültürlülük, etnik kökeni ve kültürü farklı olan toplulukların bir arada bulunması durumuna vurgu yapan sosyokültürel bir kavramdır. Çokkültürlü toplumlarda çıkabilecek çatışmaları önlemek, düzeni sağlamak ve bundan kaynaklanan sorunları çözmek için düzenlenen politikaların bu isimle anılması sebebiyle ayrıca sosyo-politik bir kavram olduğunu da söyleyebiliriz.

Çokkültürlülük kavramına geçmeden önce kavramın içinde bulunan kültür kavramını kısaca incelemek faydalı olacaktır. Sözlük anlamına bakıldığında kültür; 1. Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin, 2. Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünüdür (Akalın; Toparlı; Gözaydın; vd. 2009). Bu bağlamda kültür, kendine özgü birtakım değerlerle insanı, belirgin kılan kimliğidir. Kültür, inanışlar, adetler, alışkanlıklar, düşünüş ve davranış biçimi olarak insanın yaşayışına aksetmektedir.

Tarih boyunca insanlık, çeşitlilik arz etmiş, topluluklar her zaman iç içe yaşamış, çeşitli faaliyetlerle kültürel alışverişlerde bulunmuştur. İçinde farklı kökenden ve kültürden insanı barındıran imparatorluklar, ülkeler, her zaman var olmuştur. Azınlıklar ve farklılıklardan kaynaklanacak problemlere karşı kimi zaman asimilasyon kimi zaman kitlesel sürgünler veya soy kırımlar uygulanmıştır. Fakat çokkültürlülük kavramı tarihin ilerleyen zamanlarında ortaya çıkmıştır. Fransız İhtilali sonrası gelişen milliyetçilik anlayışı ve 20.yüzyılda yaşanan sistemsel değişiklikler ulus devletlerini meydana

getirmiştir. Bu aynı zamanda ulus-devletler içinde azınlık durumuna düşen insanlarda da milli bilincin oluşmasına ve kültürel tanınma, kabul görme yönündeki taleplerinin şekillenmesine yol açmıştır. Etnik ve kültürel bakımdan farklılık gösteren azınlıklar taleplerini artırırken bunlardan kaynaklı çatışmaları önlemek için yeni politikalara ihtiyaç duyulmuştur. Bu bağlamda çokkültürlülüğün toplumsal istikrarı sağlamak için azınlıkların taleplerine verilen bir cevap olduğunu söyleyebiliriz.

Doytcheva'nın Lacorne'den aktarımıyla, çokkültürlü terimi "*sıfat olarak ilk kez 1941 yılında İngilizcede eski milliyetçilerin bir anlam ifade etmediği, bağsız bireylerden oluşan kozmopolit bir toplumu nitelemek için kullanılırken"* yine Doytcheva'nın Glazer'den aktarımıyla, "*isim olarak 1970'li yılların başlarında Avusturalya ve Kanada'da bu toplumların bir özelliği olan kültürel çeşitliliği teşvik eden devlet politikaları için kullanılmıştır*." (Doytcheva, 2013, s. 15).

Çokkültürlü toplum ise, Marshall'ın kaleme aldığı Sosyoloji Sözlüğü'nde şu şekilde tanımlanmıştır:

> *"Çokkültürlü toplum (multi-cultural society) ABD ve İkinci Dünya Savaşı sonrası Britanya örneklerinde görüldüğü üzere, kültürel çoğulculukla karakterize edilen toplumlar için kullanılan terim. Bir ideal olarak çokkültürcülüğün, kültürel çeşitliliği (örneğin, dilsel ve dinsel çeşitliliği) övmesi nedeniyle erken dönem ırk, etnisite ve göç araştırmalarının pek çoğunda varsayılan asimilasyoncu idealin karşıtı bir modeli yansıttığı söylenebilir." (Marshall, 2009)*

Tanımlarda ve kimi yazılarda çokkültürlülük denilince ABD öne çıksa da politika olarak ilk kez Kanada'da uygulamaya konulmuştur. Doytcheva, Kanada'nın iki kurucu halkları olan İngilizlerin yönetimde baskın olması ve Fransızların bu durum karşısında özerklik talep etmeleri ayrıca göçmen halkların da dil ve kültürleri konusunda hak talep etmeleriyle ortaya çıktığını söylemektedir. Çokkültürlülük, Kanada'da azınlıkların kültürlerine saygı gösterilmesi, dinlerin eşit kabul edilmesi, ayrımcılığın yasaklanması ve farklı ana dillerin öğretimi konusunda devlet tarafından destek sağlanması gibi yasalarla garanti altına alınmıştır (Doytcheva, 2013, s. 36-37-38).

Ulus-devlet sınırları içinde kültür, farklılıklar göstermesi sebebiyle bütünleştirici özelliğini gösteremeyebilir. Farklı kültürlere ve etnik kökene sahip olan ve belli bir coğrafi alana sahip olan insanlar Kanada örneğinde olduğu gibi özerklik, dil hakları,

siyasi temsil gibi taleplerde bulunmuştur. Modern topluluklarda çoğunluk veya azınlık olsun her biri kendi ulusal kimliğini güvence altına alarak var olmaya çalışmaktadır. Kymlicka "çokkültürlü terimi, her biri kendi meydan okuyuşunu ortaya koyan birbirinden farklı çoğulculuk biçimlerini kapsıyor" der (Kymlicka, 2015, s. 39).

Avusturalya'daki çokkültürlülük durumu ise uluslararası göçlerin bir politika olarak desteklenmesi sonucu gerçekleşmiştir. Say, Britanya ve İrlanda'dan göç alması sebebiyle başından beri toplumsal olarak çeşitlilik gösteren Avusturalya'nın, İngilizce konuşmayan ülkelerden gelen göçü desteklediğini ve bu insanların vatandaşlığa kabul edildiğini belirtmektedir (Say, 2017, s. 31-32).

Avusturalya örneğindeki gibi göçler her zaman desteklenmiş politikalar değildir. Dünyanın birçok yerinde yaşanan savaşlar, afetler, terör olayları ve ekonomik değişimler, refah içinde güvenli bir yaşam umut eden insanları göçe zorlamıştır. İşçiler, göçmenler, sığınmacılar, mülteciler de yeni sorunların başlangıcı olmuşlardır. Uluslararası göçler, yerli halk ve öteki kültürel azınlıklar arasındaki çatışmayı daha da artırmış, ırkçılık, ötekileştirme, yabancı karşıtlığı, ekonomik ayrımcılık, sosyal dışlama gibi bir takım yeni toplumsal sorunlara sebebiyet vermiştir. Bu durum göçmenleri istenmeyen topluluklar durumuna düşürmüştür.

> *"Dünyada bir hayalet dolaşıyor ve bu, göç hayaletidir. Eski dünyanın bütün güçleri ittifak halinde bu göçe karşı acımasız bir operasyon yürütüyor; ama hareket durdurulabilecek gibi değil." (Negri, A. ve Hardt, M., 2012, s. 220)*

Tablo 1. Uluslararası Göçmenler, 1970-2015

Yıl	**Göçmen sayısı**	**Göçmen sayısının dünya nüfusuna oranı**
1970	84,460,125	%2.3
1975	90,368,010	%2.2
1980	101,983,149	%2.3
1985	113,206,691	%2.3
1990	152,563,212	%2.9
1995	160,801,752	%2.8
2000	172,703,309	%2.8
2005	191,269,100	%2.9
2010	221,714,243	%3.2
2015	243,700,326	%3.3

Kaynak: Uluslararası Göç Örgütü (IOM) (2018 Dünya Göç Raporu, 2018: 2)

Negri ve Hardt'ın da söylediği gibi göçler her ne kadar önlenmeye çalışılsa da uluslararası sınırları aşmıştır. Uluslararası göçle ilgili Uluslararası Göç Örgütü (International Organization for Migration, IOM) tarafından hazırlanan Tablo 1, 1970 yılından itibaren göç eden insan sayısının her yıl gittikçe arttığını göstermektedir. 2015 yılı verilerine göre yaklaşık 244 milyon kişi göç etmiştir. Küreselleşmeyle gittikçe yakınlaşan bir dünya için çeşitlilik bir sıkıntı gibi gözükmese de kültürel ve etnik farklılıklara ek olarak ekonomik farklılıklar da toplumsal çatışmalara yol açmaktadır.

Gang, 21.yüzyılın göç çağı olduğunu söyler. (Gang, 2010, s. 8) Geçmişte olduğu gibi bugün de gerçekleşen göç hareketleri sonucu oluşabilecek toplumsal çatışmalar için çokkültürlülük politikaları uygulanmaya çalışılmaktadır. Fakat gittikçe artan göçler karşısında uygulanan tek politika sadece çokkültürlülük politikaları değildir. En çok göç alan ülkelerin başında gelen ABD, 2017 yılında belirli ülke vatandaşlarının ABD'ye girişini yasaklamış, en çok göç aldığı Meksika sınırında ise güvenlik önlemlerini artırarak girişleri önlemek için duvar örme kararı almıştır.

Avrupa ülkelerine baktığımızda ise çokkültürlülük politikaları olarak göçmenlere yönelik entegrasyon eğitim programları düzenlemektedir. Bu bağlamda dil eğitiminin yanı sıra kültür dersleri verilerek göçmenlerin ülkeye adaptasyonu sağlanmaya çalışılmaktadır. Mülteci konusunda ise Avrupa daha sıkı politikalar uygulamakta ve kontrollü davranmaktadır.

Coğrafi konumu gereği ve bulunduğu bölgede yaşanan çeşitli olaylar sebebiyle Türkiye de göç konusunda hedef olan ülkeler arasında yer almaktadır. Ayrıca göç konusunda transit ülke durumunda olması, Türkiye'yi geçici göçlerle de karşı karşıya bırakmaktadır. Suriye'de yaşanan olaylar sonrası gerçekleşen büyük göç dalgasından komşu ülke olarak Türkiye de etkilenmiştir. Bugünse sayıları 3 milyonu geçen Suriyeli mülteciyi misafir etmektedir. Geçici eğitim merkezlerinde ve çeşitli merkezlerde verilen kurslarla Suriyeli mültecilere yönelik eğitimde uyum politikaları düzenlenmektedir. Ortadoğu'da yaşanan savaşlar ve çeşitli sıkıntılar sonrası Türkiye'nin mültecilere karşı açık kapı politikası izlemesi ve bölgede güvenli ülke olarak görülmesi, Türkiye'nin göç konusunda hedef ülke haline gelmesini sağlamıştır.

1.2. Kore'nin Kültürel Bağlamda Farklı Toplumlarla Etkileşimi

Güney Kore'nin çokkültürlü yapısına geçmeden önce Korelilerin etnik ve kültürel yapısına ayrıca farklı toplumlarla olan etkileşimine değinmenin faydalı olacağı düşünülerek bu bölümde Kore tarihine ve farklı topluluklarla olan kültürel etkileşimine kısaca değinilmiştir.

Kore halkının ilk çağlarda Altay bölgesinde yaşadığı ilerleyen dönemlerde doğuya ise göç ettikleri düşünülmektedir. Nitekim Korece, Altay dil ailesinin özelliklerini taşımakta ve Kore kültürü, Altay kültürünün özelliklerini göstermektedir.

Tunguz kabilelerinden biri olan Mek (맥) kabilesi Korelilerin ataları olarak kabul edilmekte ve bu kabilenin Altay Dağları bölgesinden kuzeydoğuya doğru göç ettikleri düşünülmektedir. (İ, 2007, s. 3)

Etnolojik olarak Korelilerin de Türkler, Moğollar ve Tunguzlar gibi Altay Irkları Ailesinin bir üyesidir. Zaman içinde Korelilerin ataları, Tunguz boylarından olan Ye-Meg (예맥), Buyo (부여), Altay bölgesinden Kore Yarımadası'na gelmişlerdir. (Nahm, 1998, s. 4)

Tarihte karşımıza çıkan ilk Kore devleti ise M.Ö. 2333'de kurulduğu tahmin edilen Go-Coson (Eski Coson (고조선) ?–M.Ö. 108)'dur. Go-Coson Kore Yarımadası'nın kuzeyinde, Mançurya'ya kadar uzanan bölgede varlığını sürdürmüştür. Geçekte ismi Coson olan Go-Coson, 1392'de kurulan Coson Krallığından farklı olarak ilk çağlarda kurulan ülke olması sebebiyle Go (Eski) Coson olarak adlandırılmıştır. Go-Coson, Batısında bulunan ve doğuya ilerleyişini sürdüren Han (Çin) Hanedanlığının ülkeyi istila etmesiyle çökmüştür (M.Ö.108) (Kim ve Shin, 2014, s. 29).

Go-Coson'un çökmesiyle Kore Yarımadası'nın kuzeyinde M.Ö. 37 yılında Goguryo (고구려) Devleti, güneybatısında M.Ö. 18'de Bek-ce (백제) Krallığı, güneydoğusunda ise M.Ö. 57'de Şilla (신라) Krallığı kurulmuştur. Böylece Kore tarihinde Üç Krallık Dönemi (삼국시대) başlamıştır.

Şilla, güçlenip Çin'in Tang Hanedanlığı ile ittifak kurarak önce Bekce'yi (660) sonrasında da Goguryo'yu (668) hakimiyeti altına alarak Kore Yarımadası'nda Birleşik Şilla Krallığını (통일신라) kurmuştur. 918 yılında ise bugünkü Kore (Corea/Korea) isminin kaynağı olan Goryo (고려) Devleti kurulmuştur. 936 yılında Goryo, Kore Yarımadası'nda bütünlüğü sağlayarak yarımadanın tamamına hâkim olan bir ülke haline gelmiştir.

993, 1010 ve 1018 yıllarında Kitanlar, Goryo'yu üç kez istila etmiş sonuncu istila hareketi karşısında bozguna uğratılmıştır. Fakat Goryo'nun mücadelesi son bulmamış ülkenin Kuzeyinde bulunan Curçen (Jurchen (여진)) Devleti'nin tehdit oluşturmasıyla savaşlar başlamıştır. Goryo, Çin'in Sung Hanedanıyla iş birliği yaparak Curçen tehdidinden kurtulmayı başarmıştır.

1232 yılında ise Goryo, Moğol İmparatorluğu tarafından istila edilmiştir. Moğol İmparatorluğu, Goryo'yu altı kez istila etmiş ve Goryo'ya büyük zararlar vermiştir. Goryo üzerindeki Moğol hakimiyeti artmış, bu dönemde Goryo kralları, Moğol hükümdarları tarafından belirlenmeye başlamıştır. Goryo yıllık olarak haraçlara bağlanmış bunun yanı sıra köle ve cariyeler de haraç olarak alınmıştır. Bu dönemde halk Moğol kültürünü benimsemiş Moğol tarzı kıyafetler, saç şekilleri benimsenmiştir. Geleneksel Kore düğünlerinde gelinlerin başlık olarak kullandığı *cok-duri (족두리)*, yanaklarına yapılan kırmızı noktalar *yon-ci gon-ci (연지곤지)* gibi süslemeler ve Korelilerin içkisi olarak bilinen socu (소주), Moğol istilası döneminde ülkeye girmiştir (Kim ve Shin, 2014, 112-113).

Güçsüzleşen Goryo'da reform talepleri artmış, General İ Songğ Ge 1392'de, Goryo'nun çöküşünü ilan ederek tahta geçip ülkenin adını, Go-Coson'un ardılı Coson olarak değiştirmiştir. Korelilerin oldukça eskiye dayanan ve güçlü bir tarihi olduğunu vurgulayan Coson ismi yine Koreliler için önemli gelişmeler yaratmıştır. Bu dönemde Budizm anlayışından Konfüçyüsçü düşünce ve yönetim tarzına geçilmiştir. Halkın, kralın buyruklarına uymasını zorunlu kılan, kralın da halkı için en iyi olanı yapmasını gerektiren bir düzen sağlanmıştır. Günümüz Kore Alfabesi Hangıl, Coson'un 4. Kralı Seconğ (세종) döneminde 1443'de hazırlanarak 1446 yılında *Hunminconğ-ım (훈민정음) "Halka Öğretilecek Düzgün Sesler"* adlı bir kitapla halka tanıtılmıştır.

Böylece Coson, Çinlilerden farklı olduğunu göstermeye başlamıştır. Fakat soylu sınıf ve bürokratların karşı çıkması sonucunda Kral Seconğ öldükten sonra Hangıl kursları kapatılmıştır.

1592 ve 1957 yıllarında Japonya, Coson'u istila iki kez istila etmiş Coson'un Ming Hanedanlığı ile iş birliği yapması üzerine Japon istilasını önlemiştir. Mançular tarafından kuzeyde kurulan ve gittikçe büyüyen Yeni Cin (sonraki adıyla Çinğ (Qing) İmparatorluğu) de 1627 ve 1636 yıllarında Coson'u istila etmiş Coson belli bir dönem de Çing Hanedanlığının gölgesi altında varlığını sürdürmek zorunda kalmıştır.

1840'lı yıllarda ise Uzakdoğu batılıların ticaret için yoğunlaştıkları ve birbirleriyle yarıştıkları yeni bir adres olmuştur. Coson, yeniden güçlenmeye çalışırken ilk kez karşılaştığı Batı insanına karşı sert ve temkinli bir tavır takınmıştır. Önce Coson'da öldürülen Fransız rahiplerin ölümünü araştırmak için gelen Fransızlar, Coson'u işgal etmiş (1866), sonrasında ise ticari ilişkiler kurmak üzere gelen Amerikan gemileri, (Coson'un reddetmesi üzerine) 1871'de Coson'u işgal etmiştir. 1875 ve 1876 yıllarında Japonya yeniden Coson'u işgal etmiş iki ülke arasında yapılan anlaşmalar sonucunda yeniden diplomatik ilişkiler kurulmuş fakat Coson, Japonya'ya ticari ayrıcalıklar tanınmak zorunda kalmıştır. Tüm bunlar Coson'u soyutlanmış bir siyaset izlemeye ve yabancılara karşı daha temkinli davranmaya zorlamıştır.

19.yüzyılda Coson kendini modern bir çağın ortasında yeni ve farklı coğrafyadan ülkelerle anlaşmalar yaparken bulmuştur. Batı ülkeleriyle iyi geçinmek ve kendisi için yeni olan bu dünya ile tanışmak için bir dizi anlaşmalar yapmak zorunda kalmıştır. Çin aracılığıyla 1882 yılında Amerika ile, 1883 yılında İngiltere ve Rusya ile, 1884 yılında İtalya, 1886 yılında ise Fransa ile tek taraflı ticari ayrıcalıklar tanıyan antlaşmalar imzalamıştır.

22 Ağustos 1910 yılına gelindiğinde ise Japonya, Coson'u ilhak ettiğini ilan etmiştir. Japonya, Coson'a Japon bir vali atayarak ülkenin kendi isteğine göre yönetilmesini sağlamış, resmî kurumlara Japonlar getirilmiştir. Japonca resmi dil olarak kabul edilmiş, okullarda Japonca eğitim verilmeye başlamıştır. Böylelikle yavaş yavaş asimilasyon politikaları devreye girmiştir. Sahipsiz kabul edilen topraklar Japon çiftçilere satılmış, Cosonlular ise bu topraklar da işçi olarak çalıştırılmıştır. Tüm bunlar Cosonlularda ulus bilincini artırmış ve bu ulus bilinciyle bütünleşmelerini sağlamıştır. 1 Mart 1919 yılında

her sınıftan on binlerce Cosonlu sokaklara çıkarak tüm dünyaya bağımsızlık talebini duyurmuştur.

1941 yılında II. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Japonya, Avrupalılara karşı birleşik Asya güçleri düşüncesiyle "Büyük Asya Ortak Refahı Alanı" sloganıyla egemenliği altına aldığı ülkeleri de savaşa sürüklemiştir. Koreliler ise her seferinde Çin ve Japonlardan farklılıklarını ortaya koyarak bağımsızlık taleplerini yinelemiştir.

1945 yılında Müttefik güçlere teslim olan Japonya, Coson'da sürdürdüğü emperyalist yönetimini geri çekmek zorunda kalmıştır. 1948 yılında Kore yarımadasında biri Kore Cumhuriyeti diğeri Kuzey Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti (DPRK 9 Eylül) olmak üzere yeni yönetim biçimleriyle iki farklı devlet kurulmuştur. Her iki ülkede yeni ideolojiler üzerinden ülkelerini kalkındırma çalışmalarına girişmiş ve düzenlerini kurmuşken 1950'de başlayan Kore Savaşı 1953'de son bulmuştur.

> *"1953-1960 arasında 1.8 milyar dolar ABD ekonomik yardımı ve 150 milyar dolar B.M. Kore'yi Yeniden Yapma Ajansı yardımıyla yürütülen savaş-sonrası ekonomik toparlama planları biraz düzelmeyi sağlamıştı." (Nahm, 1998, s. 228)*

Fakat Birleşmiş Milletler himayesi altındaki Güney Kore, ekonomik başarıyı 1961 yılından sonra yapılandırdığı önemli ekonomik planlarla yakalamıştır. Ekonomisinin güçlenmesiyle Güney Kore, günümüzde ekonomisi güçlü ülkeler arasında gösterilmeye başlanmıştır. Bu durum sebebiyle Güney Kore, sosyal yapı olarak da değişmeye başlamıştır. Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde sosyal değişim konusu tekrar ele alınacaktır.

1.3. Güney Kore'de Milliyetçilik Anlayışı

Sözlük anlamıyla millet, çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu, ulus; milliyetçilik ise maddi ve manevi açılardan millet ve ülkesinin çıkarlarını her şeyin üstünde tutma anlayışı, ulusçuluk, ulusalcılık, nasyonalizmdir (Akalın; Toparlı; Gözaydın; vd. 2009).

Conğ, Korelilerin yüz yıllardır aynı topraklarda yaşayan insanlar olduğunu belirterek aralarında etnik ayrım olmadığını dile getirmekte, Korece'nin ise Şilla (668-935)

döneminden itibaren Korelilerin milli dili olduğunu belirtmektedir. (Conğ, 2016, s. 21) Conğ'un da belirttiği gibi ortak tarihleri ve yüz yıllar öncesine dayanan dilleri sebebiyle Koreliler bir millet olmanın özelliklerini fazlasıyla taşımaktadırlar.

Fransız ihtilali sonrası güçlenen millet ve milliyetçilik kavramları dünyanın birçok yerinde ulusların dikkatini çekmiş ve yeni bir hareket olarak tüm dünyayı sarmıştır. Krallıkların ve imparatorlukların egemenliği altında bulunan halklar bu yeni anlayışla bağımsızlık taleplerinde bulunmuş ulus devletler kurmak istemişlerdir. 1910'dan 1945'e kadar Japon sömürgesi altında kalan Kore'de de Japon sömürge yönetiminin Korelilere uyguladığı Japonca konuşma, Japon yanlısı tarih öğrenimi, daha da ileriye giderek Japonca isim alma ve Japon dininin dayatılması gibi asimilasyon uygulamaları Korelilerin ulus bilincini uyandırmıştır. Koreliler, Japon Emperyalizmi döneminde yaşadıkları baskılardan kurtulmak ve bağımsızlıklarını kazanmak için milli değerlerine sarılırken Kore milliyetçilik ideolojisi de aynı oranda gelişme göstermiştir.

Ayrıca ABD devlet başkanı Wilson tarafından ilan edilen, uluslara "kendi kaderlerini kendilerinin tayin etmesi hakkını" veren ve Wilson İlkeleri (1918) olarak adlandırılan bildiri, Kore ulusu için bir umut ışığı olmuştur. 1 Mart Bağımsızlık Bildirisi (3·1 독립선언서)'nde olduğu gibi "Coson'un bağımsızlığı, Coson halkının özgürlüğü" bu temeller üzerine ilan edilmiştir.

Conğ, 1 Mart 1919 Bağımsızlık Hareketi (3·1 운동) hakkında şunları söylemektedir:

> *"Öncelikle bağımsızlık hareketi (independence movement), kelimenin tam anlamıyla Kore'nin bağımsızlığını amaçlayan bir hareketti. Daha somut bir ifadeyle, Japonya'nın sömürgeci yönetimi altında kalmayıp Korelilerin kendi ulusal ve milli devletini kurmayı amaçlayan bir harekettir. İkinci olarak milliyetçi hareket (nationalist movement), Kore'de bir milli kurtuluş hareketi olarak adlandırılabilir." (Conğ, 2016, s. 85)*

Japon sömürgesi altında eritilmeye çalışılan Kore kültürü ve milli kimliği, Korelileri milli kimlikleri altında bütünleştirerek bağımsızlık mücadelesi vermeye itmiştir. Conğ, Kore milliyetçiliğinin, etnik duygu (etnik, kültürel ve milli açıdan sahip olunan ortak duygular), yurtseverlik (vatana ve millete sadakat, vatanseverlik), grup bilinci (milli dayanışma bilinci) ve ideolojik akım (milliyetçilik düşüncesinin algılanış biçimi) olmak

üzere dört esas üzere oluştuğunu söylemektedir. (Conğ, 2016, s. 39-40) Tüm bu esaslara sahip olan Kore milliyetçiliği, yeni bir devletin kurulmasını sağlamıştır.

Tarihe baktığımızda milliyetçi yaklaşımlar, Coson'un son dönemlerinde başlayan çeşitli hareketlerle karşımıza çıkmaktadır. Coson'un yabancı ülkelerin, özellikle Batılı ülkelerin tacizleri karşısında izlediği kapalı siyaset anlayışı ve Donğ-hak dini, Kore milliyetçilik anlayışının temelini oluşturmuştur. Krala itaati bir erdem olarak kabul eden konfüçyanist düzen ve (aristokratlar, soylular, köylüler vs. gibi) farklı toplumsal sınıflara sahip olan Coson'da eşitliği vurgulayan gruplar varlığını göstermiş ve bu gruplar alt sınıflar tarafından destek görmüştür.

Doğu Öğretisi anlamındaki Donğ-Hak dini, insan ve Tanrı'nın bir olduğunu bu sebeple insanların birbiriyle eşit ve mukaddes olduğunu öğütlüyordu (Nahm, 1998, s. 101). Donğ-Hak dini, 1860 yılında Çö Ce U (최제우), tarafından kurulmuş fakat kısa sürede dikkat çekmesi ve devlete karşı bir hareket olarak algılanması sebebiyle 1864 yılında Çö Ce U yakalanarak idam edilmiştir. Donğ-Hak dini, Çö Ce U'nun ölümünden sonra da yankı uyandırmayı başarmış, 1894 yılında yolsuzluklara karşı ayaklanan köylüler ve Donğ-Hak inananları tarihte Donğ-Hak ve Köylü Hareketi (1 차 동학농민운동) olarak geçen isyan hareketini gerçekleştirmişlerdir. Köylüler ve Donğ-Hak inananlarını birlikte harekete geçiren, şüphesiz Donğ-Hak inancının, toplumsal sınıflara rağmen insanların eşit olduğunu savunmuş olmasıdır.

Korelilerin milliyetçilik anlayışı ilk olarak toplumsal düzeyde gerçekleşmiştir. Fakat devlet tarafından bütünlüğü sağlamak ve gerekli dönemlerde toplumu daha da güçlü kılmak için desteklenmiş bir ideoloji olmuştur. İ, bu durumu Bak'tan şu şekilde aktarmıştır:

> *"Japon sömürge yönetimi sırasında ulus anlayışı, devletin boşluğunu dolduran 'efsanevi bir gerçekti', ancak savaş sonrası bölünme, diktatörlük, kapitalist / ekonomik seferberlik ve sınıfların neden olduğu iç heterojenliği gizlemek için ulus efsanesi daha da güçlendirildi." (İ, 2012, s. 201-202)*

Bugün hala Korelilerin aynı milli duygular içinde olduğunu söyleyebiliriz. Geçmişten bugüne Koreliler kendilerini *han-mincok (한민족), "Kore Ulusu"* kavramı, ile

tanıtmaktadır. Kavramın içinde bulunan han 한 (韓), Kore; min 민 (民), halk; cok 족 (族) ise aynı kanı taşıyan kişiler, soydaş anlamlarına gelmektedir.

Korece sözlükte Han-Mincok (한민족)[1], "Kore Yarımadası'nda ve ona bağlı adalarda eskiden beri yaşamakta olan Kore'nin temeli olan halk. Korece konuşan, Kore Yarımadası'nda ve Mançurya'nın güneyinde yaşayanlar" olarak tanımlanmaktadır (https://ko.dict.naver.com/#/entry/koko/dc6b608b7b9846b4a0f4314fdd7c0742).

Korelilerin sıklıkla kullandıkları, milliyetçilik duygusu barındıran bir diğer kavram ise "tek bir ırktan oluşan millet" anlamındaki *danil-mincok 단일민족 "tek bir ulus/tek millet"* kavramıdır. Bu şekilde Kore, bir ulus-devlet imajına sahiptir. Kymlicka da Kore'nin homojen ülke özelliğine sahip bir devlet olarak gösterildiğini söyler (Kymlicka, 2015, s. 26). Fakat Koreli halk, bunun daha da ilerisinde "saf kan" bağıyla tek millet olduklarını düşünmektedir. İ, bunun sebebinin Korelilerin binlerce yıllık ortak bir tarihe sahip oldukları ve aynı soydan geldikleri inancı olduğunu söyler. Ayrıca bir diğer sebebinin ise tek kültürlülük (mono-kültürlülük) olduğunu belirtir (İ, 2012, 201).

1.4. Güney Kore'de Çokkültürlülük

2000'li yıllara kadar Koreliler kendilerini *"tek millet"* olarak tanımlarken işçi göçlerinin başlamasıyla Kore, birtakım toplumsal değişimlerle karşı karşıya kalmıştır. 1988 yılında düzenlenen Seul Olimpiyatlarında ülkeye giren kaçak göçmenlerle başlayan süreç sonrası 2000'li yıllara girildiğinde *da-munhoa 다문화, çokkültürlü* kavramı konuşulmaya başlamıştır.

> *"Kore'de düzenlenen 1988 Seul Olimpiyat Oyunları ve 1992 yılında Çin ile gerçekleştirilen diplomatik ilişkilerin ardından ülkeye çok sayıda yabancı girmeye başladı. 2000 yılından sonra, yabancı girişleri her yıl hızla artarken 2014 yılında ise Kore'de ikamet eden yabancı sayısı 1 milyon 790 bini bularak ülke toplamının %3.5'ine ulaştı." (Hvanğ, 2015, s. 16)*

[1] 한민족² (韓民族): 한반도와 그에 딸린 섬에서 예로부터 살아온, 우리나라의 중심이 되는 민족. 한국어를 쓰며 한반도와 남만주에 모여 살고 있다.

Kore'nin göç almasının başlıca sebebi, şüphesiz ekonomik gelişimini hızlı bir şekilde gerçekleştirmiş olmasıdır. Bunun yanı sıra yakın coğrafyalarda gerçekleşen savaşlar ve ekonomik buhranlar da buna etki etmiştir. Vietnam Savaşı (1 Kasım 1955 – 30 Nisan 1975) ve 1997 Doğu Asya Mali Krizi'ni (2 Temmuz 1997 – 1999) buna örnek gösterebiliriz. 1997 Doğu Asya Mali Krizi, Kore, Filipinler, Malezya, Tayland ve Endonezya gibi Doğu Asya ülkelerini büyük oranda etkilerken Kore, bu krizi atlatmayı başarmıştır. Bu durum, bölgesinde Kore'yi göç konusunda hedef ülkelerden birisi olarak öne çıkarmıştır.

Ekonomik gelişim ve eğitim oranındaki artış, kırsal kesimdeki Korelilerin göç ederek büyük şehirlere yerleşmesini sağlamıştır. Giderek yükselen eğitim seviyesi ve yaşlı nüfusun artışı, tarım, fabrika gibi iş sahalarında boşluklar oluştururken bu boşluğu göçmen işçiler doldurmuştur. Ayrıca uzun mesai saatleri altında, düşük maaşla çalışan göçmen işçiler daha çok tercih edilmeye başlamıştır.

Hududu Olmayan Çiftlik adlı eserin önsözünde Şair Ha, geçmişte, kırsal kesimde aile bireyleriyle birlikte yapılan ve kooperatifler tarafından desteklenen tarımın, makineleşmenin artması, genç nüfusun şehre göçmesi ve yaşlı nüfusun artış göstermesi gibi nedenlerle zayıfladığını söylemektedir. Ayrıca işçi maliyeti düşük olan göçmenlerin ise tarım işçisi olarak çiftçilerin yerini aldığını belirtmektedir (Ha, 2015, s. 5).

Kore'de çokkültürlülüğün henüz başlangıç aşamasında olduğunu söyleyebiliriz. Buna rağmen Kore'de çokkültürlülük konusuna dikkat çeken unsur şüphesiz yabancı göçmen kadınlarla yapılan evlilikler olmuştur. Kore'nin ekonomik olarak gelişmesi, kırsaldan büyük şehirlere göçü artırırken kırsalda kalanlar için de farklı toplumsal sorunları meydana getirmiştir. Kadınların iş hayatına girmesi, ekonomik farklılıklar, kırsaldaki erkeklerin evlenmesini daha da güç hale getirmiştir. Kore çokkültürlü toplumu, ilk olarak göçmen işçilerin ülkeye girmesiyle başlamışken evlilik yoluyla Çin, Filipin, Tayland, Vietnam gibi Asya ülkelerinden gelen göçmen kadınlarla yeni bir boyut kazanmıştır. Öyle ki bu evliliklere arabuluculuk yapan şirketler kurulmuş, kırsal kesimde reklam ve afişler kullanılarak daha da yaygın bir hale getirilmiştir. Güney Kore Kadın ve Aile Bakanlığı'nın verilerine göre bugün hali hazırda 65'i başkent Seul'de olmak üzere uluslararası evlilik arabuluculuğu yapan 354 şirket bulunmaktadır.

Şirketler şehir merkezlerinde bürolara sahipken online olarak da hizmet vermekte böylelikle uluslararası evlilikleri daha kolay hale getirmektedir.

Tablo 2. 2006-2017 Korelilerle Evli Göçmenler

		2006	2009	2012	2014	2016	2017
Toplam		93,786	125,087	148,498	150,994	152,374	155,457
Cinsiyet	Erkek	10,958	15,876	20,958	22,801	23,856	25,230
	Kadın	82,828	109,211	127,540	128,193	128,518	130,227
Uyruk	Çin	56,86	65,992	63,035	60,663	56,930	57,644
	Vietnam	14,831	30,173	39,352	39,725	41,803	42,205
	Japonya	6,546	5,074	11,746	12,603	13,110	13,400
	Filipin	4,324	5,074	9,611	11,052	11,606	11,783
	Diğer	11,799	17,527	24,754	26,951	28,925	30,425

Kaynak: Ülke Göstergeleri (국가지표체계: 결혼이민자 현황 (derlenmiştir)) (http://www.index.go.kr/potal/stts/idxMain/selectPoSttsIdxSearch.do?idx_cd=2819)

Tablo 2'de 2006 yılından itibaren aralıklarla farklı yıllara ait Korelilerle evli göçmenlerin sayısı verilmiştir. Cinsiyete göre toplam evlilik yıldan yıla artış gösterirken belirtilen yıllar boyunca evli göçmenlerin büyük çoğunluğunu göçmen kadınlar oluşturmaktadır. Korelilerle evli göçmenlerin uyruklarına bakıldığında ilk sırada Çin olmak üzere sırasıyla Vietnam, Japonya, Filipin gibi ülkelerden gelen insanlar öne çıkmaktadır. Çin'den gelen kadınların çoğunluğunu Çin'in Jilin eyaletinde bulunan Yanbian Kore Özerk İli'nden gelen Çin uyruğuna kayıtlı Kore kökenli insanlar oluşturmaktadır.

> *"Kore toplumunun safkan anlayışı (순혈주의 nativism) alarm vermeye başladı. 1992'de Kore ve Çin arasındaki diplomatik ilişkilerin normalleştirilmesiyle, kırsal bölgelerdeki Koreli bekâr erkeklerle Çin uyruklu Koreli kadınlar arasındaki evlilikler arttı. 2000'li yıllara girildiğinde diğer Asyalı kadınlarla evlilikler de aniden artmaya başladı fakat bunun sebebi arabuluculuk yapan şirketlerle evliliklerin daha kolay ve mümkün olmasıdır. Sözlü iletişimin olmadığı, damat adayının kültürünü öğrenme fırsatı olmayan kadınlarla yapılan evlilikler, "çokkültürlülük" sorunu olarak Kore*

> *toplumunun sorunu olmaya başladı. Daha ciddi sorun ise "erkekler, arabuluculuk ücreti ödeyerek Asyalı kadınları satın alıyor" şeklindeki çarpık bir anlayışın toplumda yerleşmeye başlamasıdır." (İ, 2015, s. 318-319)*

Arabulucu şirketlerle uluslararası evlilikler kolaylaşırken Asyalı göçmen kadınlara yönelik Korelilerin bakışı da olumsuz bir hal almıştır. İ, dil ve iletişim güçlüklerine rağmen daha iyi bir hayat için evliliği tercih eden Asyalı kadınların göçünün alt-sınıf sorununa dönüştüğünü söylemektedir. (İ, 2015, s. 315) Bu, Asyalı göçmen kadınların, toplumsal dışlanma ve ötekileştirme gibi negatif ayrımcılığa maruz kaldığı anlamına gelmektedir.

Asya kökenli insanlarla yapılan evliliklerden dünya gelen çocuklar, Koreli-Asyalı kelimelerinin birleştirilmesi ile oluşturulan *Kosian (Korean-Asian)* kelimesiyle anılmaya başlamıştır. Asyalı ve Koreli ebeveynlerden dünyaya gelen çocuklar, Kore çokkültürlü toplumunun ikinci kuşağını oluştururken bu insanların ten rengi, yüz şekli vb. gibi fiziksel farklılıkları sebebiyle ötekileştirilmesi Kore çokkültürlü toplumundaki çatışmalara örnek olarak gösterilebilir.

Şair HA Jong Oh'un bu konu ile alakalı olarak Asya Kökenli Koreliler şiir kitabında not olarak yer verdiği cümlelere bakacak olursak;

> *"Kosian, "Koreli-Asyalı", tam manasıyla "Kore kökenli Asyalılar" anlamına gelmekle birlikte kısaca Kosian kelimesi, anaerkil soya saygı duyan ve olumlu bir anlam içeren ifade olarak Vietnam kökenli Korelileri, Filipin kökenli Korelileri, Tayland kökenli Korelileri ve Çin kökenli Korelileri kapsayan "Asya kökenli Koreliler" anlamında kullanılmaktadır." (Ha, 2007, s. 54)*

Tablo 3. Çokkültürlü Ailelerin Çocuk Sayısı

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
44,258	58,007	107,689	121,935	151,154	168,583	191,328	204,204	197,550	201,333

Kaynak: G. Kore Kadın ve Aile Bakanlığı (derlenmiştir) (http://www.mogef.go.kr/kor/skin/doc.html?fn=b1c23b8eb4f84bf58120a8637571f3c4.hwp&rs=/rsfiles/201904/)

Tablo 4. Yıllara Göre Doğum Sayısı ve Oranı

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sayı	444.8	470.2	471.3	484.6	436.5	435.4	438.4	406.2	357.8
Oran	1.149	1.226	1.244	1.297	1.187	1.205	1.239	1.172	1.052

Kaynak: Ülke Göstergeleri (출생아 수 및 합계 출산율 (derlenmiştir))
(http://www.index.go.kr/potal/main/EachDtlPageDetail.do?idx_cd=1428)

Tablo 3'te 2007 yılından itibaren çokkültürlü ailelerin çocuk sayısı verilmiştir. 2016 yılına gelindiğinde bu sayı dört katı artış göstermiştir. Kore'nin gittikçe düşen doğum oranı ve gittikçe artan yaşlı nüfusu karşısında bu rakamlar önemli görülmektedir. Tablo 4'te ise yıllara göre doğum sayısı ve oranı verilmiştir. 2017 yılında Güney Kore'de dünyaya gelen bebek sayısı 357 bin olarak verilmiştir. Çokkültürlü ailelerin çocuk sayısında artış görülürken ülke genelinde doğum sayısı ve oranının yıldan yıla düşüş gösterdiği görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında doğum oranındaki düşüşün alarm vermesinin yanı sıra İ'nin de söylediği gibi Korelilerin saf kan anlayışı da artık alarm vermektedir.

Tablo 5. 1998-2017 Yılları Arası Kore'de İkamet Eden Yabancılar

	1998	2000	2005	2009	2015	2016	2017
Kore'de İkamet Eden Yabancı	308,339	491,324	747,467	1,168,477	1,899,519	2,049,441	2,180,498
Uzun süreli	147,914	219,962	510,509	920,887	1,467,873	1,530,539	1,583,099
Kısa Süreli	160,425	271,362	236,958	247,590	431,646	518,902	597,399
Yasadışı Yollarla	99,537	205,205	204,254	177,955	214,168	208,971	251,041

Kaynak: Ülke Göstergeleri (체류 외국인 현황 (derlenmiştir))
(http://www.index.go.kr/potal/main/EachDtlPageDetail.do?idx_cd=2756)

Genel olarak baktığımızda Tablo 5'te 1998 yılından başlayarak çeşitli yıllara göre Kore'de ikamet eden yabancıların sayısı verilmiştir. 1998 yılında Kore'de ikamet

edenlerin toplam sayısı 308,339 iken 2017 yılına gelindiğinde sayı ciddi oranda artış göstererek 2,180,498'i bulmuştur. Toplam sayının içinde bulunan ve yasadışı yollarla ülkeye girenlerin sayısına baktığımızda ise 1998 yılında sayı 99.537 iken 2017 yılında 251,041 kişiyle, yaklaşık 2,5 kat artış göstermiştir.

Göçmen işçiler, kaçak göçmenler, Korelilerle evli göçmenler ve Kosianlar, Kore çokkültürlü toplumunu oluşturan başlıca kişiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkede artan yabancı nüfusu, çokkültürlülük tartışmalarını da giderek artırmıştır. Politik düzeyde ise bazı yasalarla durum kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Endüstriyel Stajyer Sistemi, Çalışma İzni Sistemi ve İstihdam İzini Sistemi, Kore'de Yaşayan Yabancılar Temel Kanunu, Yabancıların istihdamı ile ilgili Koruma Kanunu, Yurtdışında Yaşayan Koreliler Yasası, Ziyaretçi İstihdam Sistemi, Kayıt dışı İşçi Politikası, Vatandaşlığa Girme Kanunu, Ayrımcılıkla Mücadele Kanunu, Uluslararası Anlaşmaların Onaylanması, Çokkültürlü Aile Destek Yasası gibi çeşitli yeni yasalar çıkarılmış bazılarında ise düzenlemeye gidilmiştir.

1.5. 2000'li Yıllarda Kore Edebiyatı

Edebiyat, yüzyıllardır insanoğlunun duygu ve düşüncesinin aktarıcısı olmuştur. Kimi zaman dilden dile dolaşan sözlerle kimi zaman da yazılı metinlerle edebiyat, insanoğlunun estetik ve sanatsal hafızasını oluşturmuştur. Diğer bir ifadeyle edebiyat, ait olduğu dönemin ve toplumun izlerini her zaman yansıtmıştır.

Köroğlu, "milletler edebiyatlarında ve sanatlarında her şeyden önce kendi sosyal kimlik ve sosyolojik yapısını belirtir" der (Köroğlu Türközü, 2002, s. 203). Edebiyat konuları her zaman toplumsal sorunları ele almasa da sosyolojik bir arka plana sahiptir. Sanatçı bulunduğu coğrafyanın şartları ve ait olduğu toplumun değerleri içinde yetişirken verdiği edebi ürünlerle küçük bir simgesiyle de olsa toplumunun bilincini taşımaktadır.

Hemen hemen her toplumun edebiyatında olduğu gibi ilk dönem Kore Edebiyatında da sözlü edebiyat ürünleri olarak çeşitli şarkılar, ağıtlar, ninniler, destanlar, şiirler yer alırken medeniyetlerin gelişmesi yazılı edebiyatın ilerlemesiyle öykü, hikâye, roman gibi ürünler verilmeye başlamıştır. Geçmişten günümüze Kore Edebiyatı da toplumuna dair birtakım bilgileri bize sunmaktadır. Edebi eserlerde sosyal, siyasi, ekonomik ve

kültürel olarak arka planda gerçekleşen olaylar dönemsel farklılıklarla karşımıza çıkmaktadır. Son yüzyıla baktığımızda Kore, savaşlar, istilalar, sömürge, bağımsızlık mücadelesi, hemen sonrasında bölünme vs. gibi birçok sorunla yüzleşmiştir. Bu dönem edebiyat eserleri de aynı şekilde sömürge, bağımsızlık, savaş gibi konuları ele almıştır.

1990 ve 2000'li yıllara baktığımızda ekonomik açıdan hızlı bir yükselişe geçen Kore'de politik ve sosyal hayattaki rahatlama edebiyata da yansımıştır. 2000'li yılların Kore Edebiyatında birçok açıdan farklı konular ve edebi akımlar karşımıza çıkmaktadır. Yazarlar feminizm, post-modernizm gibi akımların etkisinde kalırken konular çeşitlilik göstermektedir (Köroğlu Türközü, 2017, s. 317).

CONĞ İ Hyon (정이현)'un "Romantik Aşk ve Toplum (낭만적 사랑과 사회 (2003))",

GİM E Ran (김애란)'ın "Güm Güm Yaşamım (두근두근 내 인생 (2011))",

YUN Songğ Hi (윤성희)'nin "Tebessümüm Boyunca (웃는 동안 (2011))",

HAN Ganğ (한강)'ın "Vejetaryen (채식주의자 (2007))",

GİM Sum (김숨)'un "Erişte Çorbası (국수 (2014))",

ŞİN Gyonğ Sug (신경숙)'un "Lütfen Anneme İyi Bak (엄마를 부탁해 (2008))",

HOANĞ Conğ In (황정은)'ın "Yedi Buçuk Fil Treni (일곱시 삼십이분 코끼리 열차 (2014))" gibi kadın yazarlara ait eserler, kadın sorunlarını ele almaktadır (Köroğlu Türközü, 2017, s. 198-199). Bu eserlerde Kore toplumunda kadının yeri, aile hayatındaki konumu, kadının geleneksel rolü ve kadına dair geleneksel algı gibi konular işlenmiştir.

Ayrıca ŞİN Gyonğ Sug'un "Lütfen Anneme İyi Bak" ve Han Ganğ'ın 2016 Man Booker ödüllü "Vejetaryen" eseri Türkçe dahil olmak üzere birçok farklı dilde yayımlanarak dünya çapında beğeni almış eserlerdir.

GİM Yonğ Ha (김영하)'nın "Işığın İmparatorluğu (빛의 제국 (2006)),

HOANĞ Sog Yonğ (황석영)'un "Misafir (손님 (2012)),

HOANĞ Conğ In (황정은)'ın "Beyaz Gölge (백의 그림자 (2010))" adlı eserleri ise toplumsal, tarihi ve siyasi konuları ele alan romanlardır (Köroğlu Türközü, 2017, s. 200). Işığın İmparatorluğu eserinde Gim, 1980'lerden 2000'lere kadar olan dönemde Kore toplumunun geçirdiği değişimi ve bireysel yaşamın yörüngesini incelemiştir. Hoanğ'ın Misafir adlı eserinde ise kardeşler arasında geçen acı dolu geçmiş üzerinden Kore Savaşı ve Kuzey-Güney halkının acıları ele alınmıştır.

GİM Gi Teg (김기택)'in "İnek (소 (2005))", "Sakız (껌 (2009))" ve "Ayrılıyor Ayrılıyor (갈라진다 갈라진다 (2012))" isimli şiir kitapları hayvan ve ekolojik motifler aracılığıyla bugünün Koresini yansıtmaktadır (Köroğlu Türközü, 2017, s. 202). Gim, eserlerinde sanayi toplumunun arka planında kalan şehir manzaralarını, geleneksel değerlerin çöküşünü ve toplumsal bozulmaları betimleyici bir dille işlemeyi başarmıştır.

1.5.1. Kore Edebiyatı'nda Çokkültürlülük

1998'de başlayan ve yıldan yıla artarak devam eden işçi göçleri, edebiyat alanında da yankı uyandırmaya başlamış böylelikle göç konusu, dönem eserlerinde de görülmeye başlamıştır. Göç konusunun yanı sıra yabancı kadınlarla gerçekleştirilen evlilikler, bu evlilikler sonucu yaşanan aile içi problemler, çokkültürlü ailelerin çocukları, yabancı işçiler, kültürel çatışmalar, dilden kaynaklanan iletişim problemleri gibi konularda da eserlerde karşımıza çıkmaktadır.

> *"Kore Edebiyatında çokkültürlülük olgusu hakkında edebiyat gruplarının kararlaştırdığı kavramların olmaması ayrıca milli edebiyat çerçevesinde, yaygın şekilde kullanılan gelenekler sebebiyle göç ve çokkültürlülük deneyimlerinin kolayca kabul edilemediğini söylenebiliriz." (Ganğ, 2010, s. 7)*

Ganğ, Çokkültürlülük Dönemi ve Kore Edebiyatı başlıklı çalışmasında milli edebiyat anlayışının ve milli edebiyat anlayışına bağlı geleneklerin sürdürülmesi sebebiyle çokkültürlülüğün, Kore Edebiyat dünyasında kolayca kabul edilmediğini söylemektedir. Bu durum, çokkültürlülüğün Kore'de henüz yeni bir olgu olması ve Korelilerin yakın tarihlerinde birçok sorunla yüz yüze gelmiş olmaları sebebiyle olağan gibi gözükmektedir. Fakat Ganğ'ın çokkültürlülüğün kolayca

benimsenmemesinin sebebi olarak vurguladığı bir diğer önemli husus ise Kore Edebiyat dünyasında sergilenen milliyetçi tutumdur.

Gang, çokkültürlülük konusunun 1995 yılında GİM So Cin (김소진 1963-1997)'in Bisiklet Hırsızı (자전거 도둑) adlı eserin Asya Gün Çiçeği (달개비꽃) başlıklı bölümünde, endüstriyel staj eğitimi sistemi gölgesinde ihmal edilen göçmen işçilerin sorunlarını konu edinmesinin üzerinden 10 yıl geçmesinin ardından edebiyat dünyasında ilgi görmeye başladığını aktarmaktadır (Gang, 2010, s. 11). Çokkültürlülük, Kore Edebiyat dünyası tarafından ilk dönemlerinde yeterince dikkat çekmemiştir. Fakat 2000'li yılların ilerleyen dönemlerinde çeşitli başlıklar altında farklı edebi türlerde çokkültürlülüğü konu alan eserler kaleme alınmıştır.

Kore Ulusal Kütüphanesi (국립중앙도서관 National Library of Korea), çokkültürlülüğü konu alan edebi eserleri, *da-munhoa munhag 다문화 문학, "çokkültürlü edebiyat"* olarak nitelendirmiştir. Kütüphane sitesi içinde çokkültürlü edebiyat başlığı altında faklı alanlarda yayımlanmış otuz beş eserin bulunduğu listeyle birlikte çokkültürlülük üzerine yapılan akademik çalışmaları da paylaşılmıştır. Kore Edebiyatında çokkültürlülüğün çeşitli yönlerini ele alan şiir, roman, öykü, hikâye ve resimli masallar gibi farklı türlerde eserler karşımıza çıkmaktadır.

"Öğretmenler İçin Çocuk Hakları Sözleşmesi (교사를 위한 아동권리협약 (2008))",

"Hepsi Sekiz Kişi (모두 일곱명 (2008)),

"Kalpten Doğmak (가슴으로 낳았대요 (2008))",

"Eğer Anne-Babam Olsaydı (내게 만약 엄마아빠가 있다면 (2008))",

"Yoldaşım Cong Çan İ (내 동무 정찬이 (2008))",

"An-Baba (우리 엄빠 (2008))",

"Ye Sır İ'nin Annesinin Adı Gutien (예슬이 엄마 이름은 구티엔 (2008))",

"Geri Dönün! (돌아가세요! (2012))",

"Hindistan'dan Gelen Misafir (인도에서 온 손님 (2012))",

“Rengin Farkı (색깔의 차이야! (2012))”,

“Hepimizin Kalbi Aynı (마음은 다 같아요 (2012))”,

“Conğ Şik İ’nin Anlattığı Memleket Hikayesi (정식이가 들려주는 고향이야기 (2012)) gibi İM Hi Og (임희옥) tarafından çokkültürlülüğü konu alan resimli masal kitapları yayımlanmıştır. Kitapların konularını incelediğimizde Yoldaşım Conğ Çan İ (내 동무 정찬이) adlı eserde Kuzey Kore’den gelen Conğ Çan İ’nin Korece konuşmasına rağmen farklı kelimeler kullanması konu alınarak dil farklılığına değinilmiştir. Ye Sır İ’nin Annesinin Adı Gutien (예슬이 엄마 이름은 구티엔) adlı eserde ise annesi Filipinli, babası Koreli olan Ye Sır İ’nin hikayesi geçmektedir. İM Hi Og’un kaleme aldığı bu eserler çocukların içinde büyüdüğü çokkültürlü toplumda karşılaşacakları farklılıkları anlamlandırmaya yönelik, çokkültürlülüğe karşı olumlu bir bilinç oluşturmak üzere tasarlanmıştır.

Roman olarak;

BAK Bom Şin (박범신)’in “Namaste (나마스테 (2005))”,

Öykü olarak;

GANĞ Yonğ Sug (강영숙)’un “Kahverengi Göz yaşları (갈색 눈물방울 (2004))”,

SON Honğ Kyu (손홍규)’nun “Ejderha Avcısı (이무기 사냥꾼 (2005))”,

GİM Ce Yonğ (김재영)’un “Fil (코끼리 (2005))”,

İ He Gyonğ (이혜경)’un “Bir Yudum Su (물 한 모금(2006))”,

İ Şi Beg (이시백)’in “Pislik Bakkalı (새끼야 슈퍼 (2008))” gibi eserler, göçmen işçiler ve kaçak göçmenleri konu alan eserlerdir (Gang, 2010, s. 17). Eserlerde göçmen işçilerin ötekileştirilmesi, küçük görülmesi gibi negatif ayrımcılık konuları işlenmiştir. Eserlerde Nepal, Sri Lanka, Çin, Pakistan, Vietnam gibi ülkelerden, kimisi kaçak kimisi yasal yollarla çalışmak için Kore’ye gelen yabancı işçilerin hayatları ele alınmıştır. Ayrıca “GONĞ Son Og (공선옥)’un “Hoş Gece Yolu

(명랑한 밤길 2007)" adlı eserinde Kore toplumunda kadın konusu ve dışlanan göçmen işçi sorununu işlemiştir.

İ Myonğ Nanğ (이명랑)'ın "Melez Kardeşlerim (나의 이복형제들 (2004))",

GONĞ Son Og (공선옥)'un "Göçebe Aile (유랑가족 (2005))",

GİM İn Sug (김인숙)' un "Kelebek ve Deniz (나비와 바다 (2005))",

ÇON Un Yonğ (천운영)'un "Güle Güle Sirk (잘가라 서커스 (2005))",

HAN Su Yonğ (한수영)'un "O Kızın Ağacı Pinggoli (그녀의 나무 핑궈리 (2006)),

GİM Cunğ Mi (김중미)'nin "Dev Kök (거대한 뿌리 (2006))",

YUN Sun Re (윤순례)'nin "Kırmızı Kertenkele (붉은 도마뱀 (2007)),

GİM Ryo Ryonğ (김려령)'un "Van Dıg İ (완득이 (2008))"

CONĞ İn (정인)'in "O Kadının Yaşadığı Yer (그 여자가 사는 곳 (2009))" gibi eserleri Korelilerle evli göçmen kadınları konu almaktadır (Ganğ, 2010, s. 17). Çokkültürlü ailelerde yaşanabilecek kültürel çatışma, kimlik problemleri ve iletişim sorunları ele alınmıştır. Ayrıca Kore'deki saf kan anlayışı karşısında melez problemine de değinilmiştir. Yine aynı şekilde ötekileştirme, cinsiyete ve uyruğa dayalı negatif ayrımcılık konuları üzerinde durulmuştur. GİM Ryo Ryonğ'un "Van Dıg İ (2008)" eseri, 2011 yılında İngilizce "Punch" adıyla sinema filmi olarak çekilmiştir.

BAK Dok Gyu (박덕규)'nun "Kediyi Kurtarmak (고양이 살리기 (2005))",

GANĞ Yonğ Sug (강영숙)'un "Rina (리나 (2006))",

GVON İ (권리)'nin "Solak Li Bey (왼손잡이 미스터 리 (2007))",

HOANĞ Sog Yonğ (황석영)'un "Prenses Bari (바리데기 (2007))",

CONĞ Do Sanğ (정도상)'ın "Yaban Gülü(찔레꽃 (2008))",

İ De Hvan (이대환)'ın "Büyük Para ve Büyük Kubbe (큰돈과 콘돔 (2008))",

CONĞ Do Sanğ (정도상)'ın "Kuşburnu Çiçeği (찔레꽃 (2008))" gibi eserler Kuzey Kore'den kaçarak Güney Kore'ye yerleşen göçmenleri konu olan eserlerdir (Ganğ, 2010, s. 17). 1945 öncesine kadar aynı ülkenin vatandaşı olan iki halk arasındaki kültürel çatışmaları ele alınmıştır.

Ayıca HOANĞ Sog Yonğ (황석영)'un "Prenses Bari (바리데기 2007)" eseri Prenses Bari adıyla Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ tarafından 2017 yılında Türkçe'ye çevrilmiştir.

Şiir alanında ise çokkültürlülüğün şairi olarak anılan HA Jong Oh, çokkültürlülüğü konu alan birçok şiir kitabı yayımlamıştır.

Karşıdaki Cennet (반대쪽 천국 (2004)),

Hududu Olmayan Fabrika (국경 없는 공장 (2007)),

Asya Kökenli Koreliler (아시아계 한국인들 (2007)),

Banliyö Kasabası/Kenti (베드타운 (2008)),

Göçmenler (입국자들 (2009)),

Ülkeler (제국(諸國 (2011))),

Hududu Olmayan Çiftlik (국경 없는 농장 (2015)), ve son olarak Cecu Yemen (제주 예멘 (2019)) şair Ha'ya ait başlıca eserlerdir. Şair eserlerinde Korelilerin göçmen işçiler ve Asyalı göçmen gelinlere karşı bakış açısını yansıtırken her iki tarafın da mağduriyetlerine değinmiştir. HA Jong Oh'un şiirlerindeki çokkültürlülük olgusu tezin üçüncü bölümünde daha detaylı olarak incelenecektir.

HAN Myonğ Hi (한명희)'nin "İki Kez Çalan Telefon (두 번 쓸쓸한 전화 (2002))",

MUN Songğ He (문성혜)'nin "Melez (튀기 (2006))",

GİM Yun Be (김윤배)'nin "Cosonluların Şarkısı (조선족의 노래 (2004))",

GİM Su Yol (김수열)'un "Yanbianlı Kadın (연변 여자 (2005))",

İ Ha (이하)'nın "Kuzey Kore'den Kaçan Çocuklar (탈북선 아이들 (2006))" adlı eserleri çokkültürlülük konulu şiir alanında verilen eserlerdir. Bu eserlerde de yine göçmen işçiler, melezler, evli göçmen kadınların sorunları ele alınmıştır (Gang, 2010, s. 16).

II. BÖLÜM

ŞAİR HA JONG OH (하종오)'UN HAYATI VE EDEBİ KİŞİLİĞİ

2.1. Şair HA Jong Oh (하종오)'un Hayatı ve Edebi Kişiliği

HA Jong Oh, 1954'te Gyonğ-bug eyaletinin Iy-sonğ ilçesinde dünyaya gelmiştir. Şairin mahlası, soy ismi olan "Ha (하(河))" ve şiir anlamındaki "Şi (시(河詩))" kelimelerinden oluşan Ha-Şi (하시(河詩)'dir. 1975 yılında "Modern Edebiyat" dergisinde "Bir Korkuluğun Rüyası (허수아비의 꿈)", "Sa-mi-in-gog (사미인곡)" şiirlerinin yayımlanmasıyla edebiyat çalışmalarına başlamıştır. 1980 yılından itibaren Karşışiir『반시(反詩)』 Edebiyat Dergisinin bir üyesi olarak faaliyet göstermiştir. 1983 yılında Şin Donğ Yob Edebiyat Ödülü sanatçı fonunu almaya hak kazanmıştır. 2006 yılında ise Eski Elbise『헌옷 도둑』 şiiriyle ilk kez düzenlenen 1. Budizm Edebiyatı (불교문예) ödülünü almıştır.

Yazar, 2000'li yıllarda Kore toplumunda yankı bulmaya başlayan çokkültürlü kavramını şiirlerinde somutlaştırarak dikkatleri çekmeyi başarmıştır. Öyle ki şair, "çokkültürlü şair" olarak da anılmaya başlamıştır (Bak, 2017, s. 9). Şiirlerinde göçmen işçilerin yaşadığı sıkıntıları, Korelilerle evli göçmen kadınların yaşadığı iletişim problemlerini, kimi zaman ise bu evlilikler sebebiyle mağdur olan Koreli erkekleri, işçi göçmen kadınların yaşadığı tacizleri ve çokkültürlü toplumlarda karşılaşılabilecek birçok konuyu şiirlerinde işlemiştir. Böylelikle şair, çokkültürlü deyince akla ilk gelen isimlerden birisi olmuştur. Şair aynı zaman da Budizm hakkında çocuk masalları, çocuk şiirleri de kaleme almıştır.

Şair Ha'nın şiirlerine konu olan çokkültürlülük yeni araştırmaların da odak noktası olmuştur. HO Conğ (2011), RYU Çan Yol (2011), GİM Donğ Myonğ (2014), İ Myonğ

He (2015), YUN He Og (2015) gibi akademisyenler farklı başlıklarla HA Jong Oh'un şiirlerindeki çokkültürlülük olgusunu incelemişlerdir.

Şairin ilk dönem eserleri şu şekildedir:

Çeltikler Çeltikle, Darıcanlar Darıcanla (벼는 벼끼리 피는 피끼리), Changbi, 1981

Nisan'dan Mayıs'a (사월에서 오월로), Changbi,1984

Ruhtan Ruha (넋이야 넋이로다), Changbi, 1986 (Kut Ayinleri Üzerine)

Boşanan Babalar ve Ayrılmayan Oğullar (분단동이 아비들하고 통일동이 아들들하고), Silcheon Munhak Sa, 1986

Çiçekler Bizlere Bakarak Açarlar (꽃들은 우리를 봐서 핀다), Prunsoop, 1989

Duygular (정), Silcheon Munhak Sa, 1994

Temiz Bir Özlem (깨끗한 그리움), 1994

Sevgiliye Dair Şiirler (님시편(詩篇)), Minumsa, 1994

Kurtbağrı Çiti (쥐똥나무 울타리), Munhak Dongne, 1995

Nesnenin Kaderi (사물의 운명), Munhak Dongne, 1997

Sevgili (님), Munhak Dongne, 1999

HA Jong Oh'un diğer eserleri:

Şiir Kitapları:

Bir Şeyleri Ararken (무언가 찾아올 적엔), Changbi, 2003

Karşıdaki Cennet (반대쪽 천국), Munhak Dongne, 2004

Sevgiliye Şiirler (님 시집), Ae Ji, 2005

Cehennem Gibi Garip (지옥처럼 낯선) Random House Korea, 2006

Hududu Olmayan Fabrika (국경 없는 공장), Samchang, 2007

Asya Kökenli Koreliler (아시아계 한국인들), Samchang, 2007

Banliyö Kasabası/Kenti (베드타운), Changbi, 2008

Göçmenler (입국자들), Sanzini Book, 2009

Ülkeler (제국(諸國), Munhak Dongne, 2011

Güney Kore-Kuzey Kore Sembol Sözlüğü (남북상징어사전), Silcheon Munhak Sa, 2011

Sevgiliye Şiir Sanatı (님 시학), Chaekjip, 2012

Yeni Kuzey Kore Araştırmaları (신북한학), Chaekjip, 2012

Yeryüzünün Saati (세계의 시간), B-Book, 2013

Güney Kore-Kuzey Kore Yerli Raporu (남북주민보고서), B-Book, 2013

Yeni Öğretim Okulu (신강화학파), B-Book, 2014

Akşamüstü (초저녁), B-Book, 2014

Hududu Olmayan Çiftlik (국경 없는 농장), B-Book, 2015

Yeni Öğretim Okulu 12 (신강화학파 12 분파), B-Book, 2016

Kahkaha ve Gözyaşının Sırası (웃음과 울음의 순서), B-Book, 2017

Kış Mevsimi Mum Işığı Protestosu Hazırlığı Hayali (겨울 촛불집회 준비물에 관한 상상), B-Book, 2017

Ölüme Giden Yöntem (죽음에 다가가는 절차), B-Book, 2018

Yeni Öğretim Okulu 33 Kişi (신강화학파 33 인), B-Book, 2018

Şair So Conğ Çun (서정춘이라는 시인), B-Book, 2018

Şehir Mahalle (도시 동네), Hyun Books, 2018 (Çocuk Şiirleri)

Petrol, Babamın Gücü, Plastik Benim Gücüm (휘발유는 아빠의 힘 플라스틱은 나의 힘), Hyun Books, 2018 (Çocuk Şiirleri)

Bizim Mahalle (우리 동네), Hyun Books, 2018 (Çocuk Şiirleri)

Gece Uzun Olsa Bile Biz Yarın (밤은 길지라도 우리 내일은), Changbi, 2019

Cecu Yemen (제주 예멘), Changbi, 2019

Masal Kitapları:

Gelecekte Gelecek Olan Maitreya (미래에 오는 미륵불), Munhak Dongne, 2000 (Budizm Çocuk Masalları)

Kim Shakyamuni Olarak Doğdu (누가 아기 석가모니로 태어났을까), Munhak Dongne, 2000 (Budizm Çocuk Masalları)

Gökyüzünün Issız Adası (하늘 무인도), Dari Midio, 2002 (Yetişkinler İçin Öykü)

Çulluk (도요새) Munhak Dongne, 2002 (Yetişkinler İçin Öykü)

Balon balina (풍선고래), Hyun Books, 2017 (Çocuklar İçin)

Öpücük Bir Kez Büyük, Bir Kez Küçük (뽀뽀를 작게 한 번 크게 한 번), Hyun Books, 2017 (Çocuklar İçin)

Anneye mi Soralım Babaya mı Soralım (엄마한테 물어볼까 아빠한테 물어볼까), Hyun Books, 2018 (Çocuklar İçin)

III. BÖLÜM

ŞAİR HA JONG OH (하종오)'UN ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK TEMALI ŞİİR KİTAPLARININ İNCELENMESİ, ŞİİR ÇEVİRİLERİ VE ANALİZLERİ

2000'li yıllar Kore'sinde gittikçe artan ve hissedilir hale gelen göçmen sorunu birçok alanda tartışma konusu olmuştur. Çokkültürlülük konusunda sıkça anılan isimlerden birisi de göçmenlerin sorunlarını, dilden kaynaklanan iletişim problemlerini, Asyalı göçmen kadın algısını, göçmenlerin yaşadığı ihmalleri, tacizleri vb. gibi konuları şiirlerine taşıyan Şair HA Jong Oh olmuştur. HA Jong Oh'un bu konudaki öz eleştirisel tutumu ve Koreli-yabancı ayırmaksızın Kore çokkültürlülüğüne dahil olan herkesi eserlerinde yalın bir dille işlemesi dikkat çekmektedir. Şair, kimi şiirinde yolda karşılaştığı Koreli-yabancı çiftten bahsederken kimi şiirinde de kırsalda seralarda çalışan göçmen işçileri anlatmaktadır.

Göçmenlerin kimlik sorunlarını, Kore toplumunca nasıl karşılandıklarını, göçmenlere uygulanan politikaları, Asyalı kadınlarla gerçekleştirilen evlilikleri, çokkültürlü ailelerde yaşanan iletişim ve kimlik problemlerini, bu evliliklerde mağdur olan Asyalı göçmen kadınları -çocuklar ve kimi zaman Koreli kocaları-, HA Jong Oh'un şiirlerinde görmemiz mümkündür. Ayıca Filipin, Tayland, Vietnam, Kamboçya, Myanmar vb. gibi uzak ülke vatandaşlarının yanı sıra Kuzey Koreli ve (Çin'in Yanbian Kore Özerk İli, Kazakistan, Kırgızistan vb. gibi) yabancı uyruklu Kore kökenli göçmenlerin de kültürel ve dilsel farklılıklar sebebiyle kolayca kabul görmediğini görmekteyiz.

Yun, HA Jong Oh'un eserlerinde Korelilerle evlenen göçmen kadınların, özellikle Asyalı göçmen kadınların durumunu "*kadınların hayatta kalma mücadelesi (the feminization of survival)"* olarak değerlendirmiştir (Yun, 2015, s. 451). Kadınların hayatta kalma mücadelesi, ekonomik geçim sorumluluğunu kadınların üstlenmesi

durumuna vurgu yapan bir kavramdır. Korelilerle evlilik yapan Asyalı göçmen kadınların durumuna baktığımızda bu evliliklerin belirli bedeller (çeyiz parası gibi) karşılığında ya da Kore'de çalışıp öz ailelerine para göndermek için yapıldığını görmekteyiz. Bu sebeple kadın olarak uluslararası göç gibi zor bir durumu göğüsledikleri görülmektedir. Göç, erkek göçmen işçiler için de bir geçim kaynağı arayışıdır. Fakat burada özellikle göze çarpan durum, ataerkil toplumlarda geçim sorumluluğunun erkekten kadına doğru kayması durumudur.

> *"Kore'ye evliliği seçerek gelen Güneydoğu Asyalı kadınlar, Kore'deki uluslararası evli çiftlerde görülen aile içi şiddet, gerekçesiz terk edilme, hatta evli göçmen kadınların intiharları gibi birçok risk faktörünün olduğunu bilerek evlilik göçünü seçmektedir" (Yun, 2015, s. 454).*

Yun, göçmen kadınlar için Kore'deki uluslararası evliliklerin olumsuz ününe rağmen tercih edilmesinin sebebini kadınların hayatta kalma mücadelesi, diğer bir değişle kadın olarak üstlendikleri geçim sorumluluğu olduğunu söylemektedir. Bu yönüyle baktığımızda HA Jong Oh'un şiirlerinde evli göçmen kadınların Kore'deki durumunun yanı sıra bu evlilikleri seçme sebeplerini de görmek mümkündür.

Yun'un bahsettiği bir diğer konu ise göçmen kadınlarla gerçekleştirilen evliliklerde tarafların farklı beklentilerinin olması ve bu durumun birbiriyle çatışmasıdır. Yun, göçmen kadınların evliliğinin perde arkasında geçim sorumluluğu ve refah içinde bir yaşam isteği olduğunu söylerken erkeklerin ise aileleri ve çocuklarıyla ilgilenecek aynı zamanda ataerkil bir anlayışa sahip kadın profili olduğunu belirtmektedir (Yun, 2015, s. 458-459).

HA Jong Oh'un göçmen kadınlarla yapılan evlilikleri konu alan şiirlerinde Kore'nin ataerkil yapısı ve geleneksel eş/kadın-anne figürünü görmemiz de mümkündür. Şair, ayrıca ataerkil bir toplum içerisinde eş ya da anne olarak yabancı göçmen kadınların kimliğini ve varlığını da sorgulamaktadır.

Kore çokkültürlülüğüne dair konuları ve sorunları farklı açılardan ele alan HA Jong Oh, şiirleriyle objektif bir pencere açarak Kore'nin çokkültürlü dünyasını görmemizi sağlamıştır. Bu bölümde çokkültürlülüğü konu alması sebebiyle Şair HA Jong Oh'un "Ülkeler veya İmparatorluk (제국(諸國) 또는 帝國 (2011))", "Göçmenler (입국자들

(2009))", "Hududu Olmayan Çiftlik (국경 없는 농장 (2015))" ve "Asya Kökenli Koreliler (아시아계 한국인들 (2007))" isimli şiir kitapları incelenecektir. Şiirler ve şiirlerden alınan pasajlar Türkçe olarak sunulup yorumlamalarla analiz edilecektir.

3.1. Ülkeler veya İmparatorluk (제국(諸國) 또는 帝國) Kitabının Genel Değerlendirmesi

2011 yılında yayımlanan eserde, şair Ha'nın sözleriyle "ülkelerin sınırlarını aşan Koreli sermayeciler, Koreli göçmenler, ayrıca dünya işçileri ve dünya mültecileri" karşımıza çıkmaktadır. Eser toplamda üç bölüm, 58 şiirden oluşmuştur. Şair Ha, artık tüm dünyada kaçınılmaz bir durum olan göç konusunda Koreli sermayecilere de vurgu yaparken işçiler ve mülteciler için "dünya işçileri, dünya mültecileri" gibi ifadeleri kullanmıştır.

Eserde dünyanın farklı yerlerinde faaliyet gösteren Kore fabrikaları, bu fabrikalarda çalışan Koreliler ve yabancılar ayrıca Kore'ye çalışmak için gelen göçmen işçiler, sığınma bekleyen mülteciler ve Kuzey Koreli göçmenler karşımıza çıkmaktadır. Kore'nin ekonomik olarak güçsüz olduğu dönemlerde Amerika gibi ekonomik açıdan gelişmiş ülkelere gitme hayalleri kuran Korelilere de eserlerde yer verilmiştir. Kore'nin sermaye gücünün ilerlemesi Korelileri ülkelerinin dışına çıkarabilecek bir güce ulaştırmışken Kore'ye de farklı statülerden yabancıların girmesini sağlamıştır. Şair Ha, bu insanların hayatlarını şiirleriyle somutlaştırırken yaşanan sıkıntıları da gözler önüne sermektedir.

Ülkelerin (Ülkeler veya İmparatorluğun) Fabrikaları -Ganj Nehri

Çin'de kapatılıp Hindistan'da kurulan
Tekstil fabrikasında çalışan
O, cumartesi günü öğleden sonra
Ganj Nehri'nin kıyısına gidip
Bir türlü kavrayamadığı hayatı düşünüyordu.

İlk okuldayken sosyal bilgiler dersinde okuduğu

İngiltere'nin yönettiği Hindistan'a gelip
İngilizlerin çalıştırdığı Hintlileri çalıştırmak...
Tahmin bile edemeyeceği olaylar şu an oluyordu.
Hintlilerin günahlarından arınmak için toplanıp
Yıkandıkları Ganj Nehri kıyısına giderken
O rüya görüyor gibiydi.

İşçilik maliyeti Kore'de yüksek olduğu için
Çin'e taşınacakken Çin'de de yüksek olduğu için
Hindistan'a taşınan tekstil fabrikasının yönetim sorumlusu olan o,
Sonrasında daha fakir bir ülkeye gideceğini biliyordu.
Hayatı boyunca geçeceği sınırları hayal ederek
Yerleşeceği ülkenin neresi olacağını düşünse de bilemiyordu.

Yakınlardaki ölü yakma alanından cesetlerin yanık kokusu yükseliyor
Ganj Nehri'nin suyu kararıyor şırıl şırıl akıyordu.
O ise ertesi gün Kore'ye göndereceği yeni ürünlerin toplam stokunu gözden geçirmek için
Usul usul tekstil fabrikasına doğru geri dönüyordu.

(Ha, 2011, s. 14-15)

Kore sermayecilerinin farklı ülkelerde kurduğu fabrikaları ve bu yerlerde çalışan Korelileri konu alan eserlere bu şiiri gösterebiliriz. Bu şiirde düşük sermayeyle ucuza işçi çalıştırmak için Hindistan'da kurulan bir Kore fabrikasından söz edilmektedir. Fabrikanın yönetim sorumlusu olarak çalışan Koreli için bir zamanlar İngiliz sömürgesi olarak bildiği Hindistan'da Hintlileri çalıştırmak, bir hayal, rüya gibi gelmektedir. Şiir, Kore sermayesinin gücünü gösterirken az sermayeyle ucuza işçi çalıştırmak için sınırların ötesine geçildiğini göstermektedir. Şiirin devamında fabrika sorumlusu Koreli, bir sonraki durağın daha fakir bir ülke olacağını düşünmektedir.

Şiirde, Hindistan'ın bir zamanlar İngiliz sömürge yönetiminin hakimiyeti altında olması, kapitalist sömürge ile karşılaştırılmış, bugün ise işçi maliyetinin ve sermayesinin düşük fiyatlarda olması sebebiyle fakir ülkelerin ekonomik olarak sömürülmesinden bahsedilmiştir.

Ülkelerin (Ülkeler veya İmparatorluğun) Fabrikaları- Dolar

Von[2]dansa dolar daha iyi düşüncesiyle
Genç olduğu için Amerika'ya yatırımcı göçmen olarak gidip
Dikiş fabrikası kuran adam,
Kaçak ikamet eden Koreli kızları kullanarak
Ucuza çalıştırıp
Denetlemelerde yakalanınca iflas etti.

Kore'ye beş kuruşsuz dönen
Adam, dikiş fabrikası kurup
Amerika'ya ürün ihraç ederken
Dövize ayak uyduramayınca iflas etti.

İç-dış ticaret şirketinde iş bulmuşken
Kişisel sebeplerden dolayı istifa eden adam
Yaşlandığı için Hindistan'a gidip dikiş fabrikası kurup
Amerika'ya ürün ihraç etti.

Bir dolar kazanmanın
Geniş mi geniş Amerika kıtasında
Bir adım önde olmak olduğu inancıyla
Adam tekrar Amerika'ya geçip
Yeni bir fabrika kurmayı planlamaktaydı.

(Ha, 2011, s. 20-21)

Bu şiirde Amerika rüyasıyla (America dream), Amerika'ya yatırımcı göçmen olarak giden Koreli sermayeciden bahsedilmektedir. Bahsi geçen sermayeci Amerika'da iş kurup yürütebilmek için yatırımcı vizesiyle Amerika'ya gitmiş, yasa dışı yollarla ikamet eden Koreli genç kızları kaçak olarak çalıştırıp kullanmıştır.

Şiirde herkes gibi Korelilerin de daha rahat bir hayat yaşamak için başka ülkelere göç ettiği anlatmaktadır. Ayrıca şiirde Korelilerin gözündeki Amerika'yı da görmekteyiz.

[2] Von (Won, ₩): Güney Kore'de kullanılan resmî para birimidir.

Kore, bölgesinde gelişmiş bir ülke olarak işçi göçü alırken şiirde Kore'den Amerika'ya aynı nedenlerle göç eden insanların durumu ele alınmıştır. Şair, yasadışı yollarla ikamet eden göçmenlerin tercih edilme sebeplerine değinirken Korelilerin de Amerika'da kalmak için yasadışı yöntemlere başvurduğunu göstermektedir. Bu yönüyle şiirin empati uyandırma amacı taşıdığını söyleyebiliriz.

Ülkelerin (Ülkeler veya İmparatorluğun) Fabrikaları- Eve Dönenler

Japon Emperyalizmi döneminde göreve gönderilip
Demir fabrikasında tekniği öğrenirken
Bağımsızlık sonrası Japonya'da kalıp sürekli yer değiştiren
Kim Bey, boş elle bir demirhane kurdu.

Kore'de savaş çıkınca
Japonya'da işler artmaya başladı ve
El becerisi iyi olan Kim Bey de
Gece gündüz demeden çalıştı.

Kore'de savaş durunca
Kim Bey kazandığı parayı
Memleketinde yaşayan dostlarına gönderip
Memleketten toprak aldırıyordu.

Bir zamanlar yalnız çalıştığı demirhanede
Japon teknisyenleri ve
Daha çok Güneydoğu Asyalı işçileri çalıştırarak
Demirhaneyi, çelik fabrikası olarak büyüttüğünde
Memleketinde de sanayi tesisleri açılmaya başlamıştı.
Toprak fiyatları oldukça artıp büyük bir servet elde edince
Kim Bey Kore'ye dönerek
Burada çelik ürün üretim fabrikası kurmuş
Koreli teknisyenlerle Güneydoğu Asyalı işçileri işe almaya başlamıştı.

(Ha, 2011, s. 36-37)

Şiir, Japon emperyalizmi döneminde çalıştırılmak üzere zorla Japonya'ya götürülen işçiyi konu almaktadır. Emperyalizm sonrası hala durumu kötü olan Kore'ye dönmeyip Japonya'da kalan Kim Bey, Kore Savaşı döneminde de Japonya'dan ayrılmamıştır. Kazandığı parayla Kore'de toprak almaya başlamış Japonya'da açtığı demirhaneyi çelik fabrikasına dönüştürmüş, teknisyen olarak Japonları, işçi olarak ise maliyeti düşük olan Güneydoğu Asyalı işçileri çalıştırmıştır. Kore'de durumların iyi gitmesi üzerine Kim Bey, Kore'ye dönerek bir çelik fabrikası kurmuş, düşük ücretle çalıştırmak üzere Güneydoğu Asyalı işçileri işe almaya başlamıştır.

Şiir, tarihi ve ekonomik olarak Kore'nin yakın geçmişini yansıtmaktadır. Şiirin arka planına baktığımızda Japon Emperyalizmi dönemi ve Kore Savaşı gibi önemli tarihi olaylar öne çıkmaktadır. Kore'nin bağımsızlığını kazanıp ekonomik anlamda gelişmesiyle birlikte artan sanayi tesislerinden ve yabancı işçilerden bahsedilmektedir. Şiirde teknisyenlerin Koreli; işçilerin ise Güneydoğu Asyalı olması, Kore'deki bir başka değişimi vurgulamaktadır.

Genç Goryolu

Kore'de toprağı olmadığı için ailesiyle aylarca günlerce yürüyerek
Kendi isteğiyle sınırı geçip Yonhecu[3]'ya giden dedesi,
Tekrardan zorla bir trene bindirilerek birkaç ay gittikten sonra
Sınırı geçip Kazakistan'a göç etmişti
İyi bir çiftçi olan dedesi,
Göz kamaştıran bir bozkıra bırakılmıştı.

Buraya kadar Goryolu olan
Sadece aynı ailenin bir üyesi olarak
Genç mi genç Kim Ye Katerina Hanım,
Yaşamakta zorlandığı Kazakistan'dan ayrılıp
İyi bir hayat vadeden Kore'ye gitmek istiyordu.

Daha görecek günü çok olan Kim Ye Katerina Hanımın,
Dedesinin doğduğu Kore'ye gitmek istemesi

[3] Primorski Krayı, Rusya'nın Uzak Doğu Federal Bölgesi'nde Doğu Denizi sahilinde bulunan kray. Krayın idarî merkezi Vladivostok şehridir. Kuzey Kore-Rusya sınırı bu şehirde yer alır.

İyi bir mesleğe sahip olmak istediği içindiyse de
Doğduğu Kazakistan'da
Güç gerektiren çiftçiliği miras olarak almalıydı.
Bir kazancı olmayan Kim Ye Katerina Hanım,
Kore'de fabrikaya girmenin
Kazakistan'da kalıp tarla ekip biçmekten
Daha çok kazandıracağını biliyordu.

Atalarının geçip geldiği fakat
Torunlarının geçip gidemediği sınırdan
Kim Ye Katerina Hanım korkmuyor,
Vize başvurusu yapmış bekliyordu.

Diğer Goryolularla farklı bir aile geçmişine sahiptiyse bu,
Dedesinin erken vefat edip
Babasının çiftçiliği yürütememesiydi.

(Ha, 2011, s. 44-45)

Bu şiirde bahsi geçen Goryolu (고려인) ismi, Japon Emperyalizmi döneminde Kore'den ayrılmak zorunda kalıp dönemin Sovyetler Birliği toprakları sayılan başta Orta Asya'da Kazakistan, Kırgızistan, Rusya'nın batı yakasında Estonya, Letonya, Litvanya gibi ülkelere göç eden Kore kökenli insanları konu almaktadır. Emperyalizm döneminde Kore'den ayrılarak Kazakistan'a gelen Koreli bir ailenin torunu olan Kim Ye Katerina Hanım, savaşlarla, yoksullukla mücadele etmesi sebebiyle zamanında ailesinin terk etmek zorunda kaldığı ve şimdi ise refah seviyesi yüksek olan Kore'ye giderek orada çalışmak istemektedir. Bir zamanlar atalarının toprakları olan ve atalarının kolaylıkla atıldığı topraklara gitmesinin tek yolu ise vize başvurusunda bulunmaktır.

Esere konu olan kadının ismi Rusça, soyadı ise Korece olarak verilmiştir. İsimlerin farklı dillerde verilmesiyle kişinin doğduğu yer ve kökenine vurgu yapıldığını söyleyebiliriz. Ayrıca şiir boyunca genç kadından sadece "Goryolu" olarak bahsedilmektedir. Tarihi arka plana sahip olan şiir, Japon Emperyalizmi döneminde

Kore'de gerçekleşen göçlerin sebeplerini de göstermektedir. Japon Emperyalizmi döneminde Koreliler, ekonomik, siyasi nedenlerle ülkelerini terk etmek durumunda kalmıştır.

Ülkelerin Zamanı

Kore'ye gelin gidecek olan üçüncü kuşak Goryolu Kim Nataşa
Özbekistan'da kalacak olan ikinci kuşak Goryolu yaşlı anne ve babasını da
Yanında götürmek istiyordu.
Özbekistan'da ölen birinci kuşak Goryolu dedesi ve babaannesi
Yalnızca iyi yaşayabilmek için Kore'den ayrılmıştı fakat
Artık Kore'de refah içinde yaşanabiliyordu.

Diyelim ki Koreli olan kızım Ha Bin Yonğ ve Goryolu Kim Nataşa,
İkisinin de aynı yılda doğup aynı zaman diliminde yaşamasının sonucu,
İyi beslenmek ve iyi beslenememek olarak çıktı.
Hangi ülkede zaman daha yavaş?
Hangi ülkede zaman daha hızlı?
Hangi ülkede insanlar zamana bağlı olarak kaldı?
Hangi ülkede insanlar zamanı iterek uçurdu?
Kızım yabancı bir ülkeye gelin gitmek istemez
Aynı zamanda farklı olan akranlar, Ha Bi Yonğ ve Kim Nataşa'yı bir kenara bırakıp
Gerçekten zenginlik ve fakirlik ülkelerin zamanıyla açıklanabilir mi?
Her iki ülkede zamanı kontrol eden sermayenin farklı olması mı?
Anlayamadığım şey, tamamen aynı zamanda
Özbekistan'da Goryolu insanlar fakirleşirken
Güney Kore'de Koreli insanların zenginleşmesi.

Özbekistan'a koşarak giden birinci kuşak Goryolu anne ve baba
Özbekistan'da yaşamakta olan ikinci kuşak oğlunu
Sadece daha iyi besleyebilmek için çiftçilik kurmuştu fakat
Üçüncü kuşak torunları olan Kim Nataşa'nın daha iyi bir yaşam için
Kore'ye döneceğini tahmin etmemişlerdi.
Özbekistan'da yaşayan Goryolular için geçen zaman,

Kore'de yaşayan Koreliler için de geçmekteydi fakat
Ben aynı şekilde yaşayamamalarının sebebini oldukça merak etmekteyim.

(Ha, 2011, s. 46-47)

Yukarıdaki şiir Özbekistan'da yaşayan Goryolu Kim Nataşa'nın evlenerek Kore'ye gitme hazırlığında olduğunu konu almıştır. Dedesi ve babaannesi "yalnızca iyi yaşayabilmek için Kore'den ayrılmıştı" fakat Kim Nataşa, anne ve babasını da yanına alarak daha iyi yaşayabilecekleri Kore'ye götürmek istemektedir. Şair, şiirin ilerleyen satırlarında kendi kızı ile aynı yaşta ve aynı çağda yaşayan Kim Nataşa'nın durumunu karşılaştırmış iki ülke arasındaki ekonomik değişimleri de dile getirmiştir. Kendi ülkelerinde yaşamakta güçlük çeken insanların gittikleri ülkede de sıkıntılarla karşılaştıklarını anlatmaktadır. İki ülke arasındaki ekonomik değişimleri, "Gerçekten zenginlik ve fakirlik ülkelerin zamanıyla açıklanabilir mi?" sözleriyle sorgularken daha iyi bir yaşam için ülkesinden ayrılan bugün de daha iyi bir yaşam için doğdukları ülkeyi terk eden insanları anlatmaktadır.

Genç Goryolu şiirinde olduğu gibi bu şiirde de şiire konu olan kadının soyadı Korece, ismi ise Rusça olarak verilmiştir. İsim ve soyadın farklı dillerde verilmesiyle kişinin kökenine ve doğduğu ülkeye vurgu yapılırken bu insanların nereye ait olduğu sorusu da akıllara gelmektedir. Şair, kendi kızından bahsederken "Koreli", Kim Nataşa'dan bahsederken "Goryolu" kavramlarını kullanmıştır. Güney Kore halkı için yabancı olarak görülen bu insanlar, eski bir Kore ülkesi olan Goryolu/Cosonlu adıyla anılmaktadır.

Bir Yıllık ve On Yıllık Süre

Kore'ye geleli on yıl olmuş, işçilik yaparak
İlk zamanlar bir yıl içinde iyi bir birikimle Çin'e dönüp
On yıl geçinebilmek için gayret eden
Çince ismiyle Piao Goanğ Sı Bey
Coson ismiyle Bak Goanğ Sog Bey

Kazayla aldığı yaraların tedavisi için olan parayı tamamen harcayıp
Daha fazla kazanıp biriktiremeyen onunla
Emekli olan benim durumum farklıydı ve
Kırk yaşında ayrıldığı Çin'de de

Elli yaşında ayrılmayı düşündüğü Kore'de de
Her ne kadar zaman akıp geçse de
Aynı isimle çağrılmadığını bilen
Kore kökenli Çinli olan bu adamı ben de ismiyle çağırmadım ve
Uykusuz çalışan bedenini yaşlandıran
Yuan[4] ve vonun değerinin değiştirenin
O hızlı akıp giden zaman denilen şey olduğunu
Anlayamayan ona
İş vermeyen benim söyleyecek bir şeyim yoktu,

Kore'ye geleli on yıl, işçilik yapsa da
Şimdi gelip bir yıl içinde iyi birikim yapıp Çin'e gitse de
Bir yıl içinde sadece geçinebilmek için hayal kırıklığına uğrayan
Çince ismiyle Piao Goanğ Sı Bey
Coson ismiyle Bak Goanğ Sog Bey

(Ha, 2011, s. 96-97)

Cosonlu (조선족), Goryolu kavramı gibi Japon Emperyalizmi döneminde Kore'den ayrılmak zorunda kalan ve Çin'e göç eden Kore kökenli insanlar için kullanılmaktadır. Şiir Kore'de bir yıllık kazancıyla Çin'de on yıl boyunca rahat geçineceğini düşünen Cosonlu işçiyi konu almaktadır. Şiirde, Çin'de Kore kökenli olması sebebiyle Kore'de ise Çin vatandaşı olması sebebiyle kabul görmeyen Cosonlu adamdan iki isimle "Çince ismiyle Piao Goanğ Sı Bey, Coson ismiyle Bak Goanğ Sog Bey" olarak bahsedilmektedir.

"Genç Goryolu", "Ülkelerin Zamanı" ve "Bir Yıllık ve On Yıllık Süre" başlıklı bu üç şiirde de bahsi geçen insanların doğdukları ülkede etnik kökenleri farklı olması, anavatanlarında ise farklı ülkelerde doğup büyümeleri sebebiyle kabul görmedikleri, ötekileştirildikleri vurgulanmaktadır. İsimler üzerinden her iki ülkede de bir yabancı gibi görülen insanların kimlik ve aidiyet soruna dikkat çekilmiştir.

[4] Yuan: Çin Yuanı Çin'in resmi parası

Resmi Dil

Fabrikaya gidip gelirken tanıştığı Koreliler
Nereli olduğunu sorarsa
Gregory Bey bozuk Korecesiyle
Amerikalı olduğu yalanını söylüyordu.
Onun Amerikalı bir siyahi olduğuna inanan
Koreliler İngilizce öğretmesini isteyince
Hiçbir şey söylemeden gülüyordu.

Dürüstçe milliyetini söylese
Koreliler konuşmak istemeyecekti
Koreliler Afrika'dan gelen siyahileri
Ormandan gelen bir canavar gibi gördüğünü
Fabrikada çalışırken fark etmişti.

İngilizcenin resmi dil olduğu Nijerya'da
İngilizce öğretmeni olan Gregory Bey
Her ne kadar iyi İngilizce konuşsa da
Hayatında değişen bir şey yoktu.
Artık Kore'de para kazanıp dönebilirse
Yeniden okula gidip
Çocuklara öğretmeye devam edecekti fakat
Kendi kendine de konuşamayarak
Amerikalı bir siyahiden İngilizce öğrenmek isteyen
Korelileri gerçekten sevmemişti.

(Ha, 2011, s. 104-105)

Bu şiire konu olan Gregory Bey, Korelilerin Afrikalılara karşı ön yargılı olduklarını bilerek Amerikalı olduğunu söylemektedir. Böylelikle tanıştığı Koreliler tarafından ilgi görmektedir. Şiirde Korelilerin farklı milletlerden olan insanlara karşı tutumu gösterilmektedir. Pozitif ve negatif ayrımcılık konusunda bu şiiri örnek olarak gösterebiliriz.

Şiir, Korelilerin gözündeki Amerika ve Afrika imajını yansıtmaktadır. Şiirde Afrikalı siyahilerin Kore'deki olumsuz imajı, "Ormandan gelen bir canavar gibi" sözleriyle ifade edilirken Gregory Bey'in bir siyahi olarak Amerikalı sanılması olumlu karşılanmasını sağlamaktadır.

Balıkçı Köyündeki İşçi

Nereye giderse gitsin sadece bir kara parçası olan Nepal'de
Mobilya fabrikası işletirken batan Çondra Bey,
Kore'de bir balıkçı köyünde işe girdi.

Korece sınavını geçemeyince
Puanı düşük olan balıkçılık vizesini alan Çondra Bey
Korece bilip bilmemesine göre
Farklı işler verilmesini anlayamıyordu.

Otuz yıl boyunca bir kez bile görmediği denizi
Üç ay boyunca istemediği kadar gören Çondra Bey için
Denizle göğün birleştiği çizgi sadece güzel değildi.
Dalgaların sallandığı deniz üzerinde
Çondra Bey de her gün sallanıyor
Havanın kötü olduğu ve denize açılamadıkları günlerde
Karadan ufka doğru bakamıyordu.

Korece sınavına bir kez daha girebilirse
Şafakta tekneyle çıkıp
Günbatımında geri dönüklerinde
Çondra Bey fırsat buldukça daha çok ders çalışıp
Yüksek bir puanla fabrika vizesi alarak
Mümkünse sadece bir mobilya fabrikasında çalışmak istiyordu

(Ha, 2011, s. 120-121)

Balıkçı Köyündeki İşçi şiiri Nepal'den Kore'ye çalışmak için gelen Çondra Bey'i konu almaktadır. Çalışma izni belgesi almak için girdiği Korece yeterlilik sınavı sonucunda iyi bir puan alamayan Nepalli adam balıkçılık vizesini alabilmiştir. Fakat bir kara

ülkesinden gelen Nepalli adam için ülkesinin şartları gereği balıkçılık konusunda bilgiye sahip değildir. Dil yeteneğine göre çalışma izni verilmesini anlamayan Nepalli Çondra Bey, fabrikada çalışma vizesi alabilmek için Korece çalışmaktadır.

Şiir, yabancı işçilere uygulanan İstihdam İzin Sisteminin şartlarını konu almaktadır. İstihdam izin sistemine göre istihdam edilecek işçinin belli düzeyde Korece biliyor olması gerekmektedir. Korece yeterlilik sınavında aldığı seviyeye göre işçinin istihdam edileceği iş belirlenmektedir. Şiirde ise istihdam edilecek işin Korece yeterlilik sınavına göre belirlenmesi ve işçinin temel yeteneğinin göz ardı edilmesi eleştirilmektedir.

Chat

Vietnam'dan Kore'ye evlenerek geleli üç yıl…
Nadas döneminde para kazanmak için
Orta yaşlardaki kocası Bak Beyin işçi olarak çalıştığı günler
Genç karısı Hoa Hanım, Vietnamlı genç bir adamla buluşuyordu.

Hiç konuşmadan
Sırtını dönüp yatan orta yaşlardaki kocasına göre
Oldukça iyi konuşan ve
Yanında yürüyen Vietnamlı genç adamı
Sadece seviyordu kadın.

Kasabadaki fabrikada çalışan Vietnamlı genç adam
Sohbet sayfasında tanıştığı Hoa Hanımdan
Süzülen sıcak güneş ışığını ve
Esen sıcak rüzgârı hissediyor
Burnuna gelen taze balık kokusunu solurken
Ter, toz ve yağ kokusunu unutuyordu.

Yakınlardaki bir şehirde inşaatta çalışırken
Telefonla arayan orta yaşlardaki Bak Bey,
Karısı Hoa Hanım telefonu açmayınca endişelenip
Fırsat buldukça telefonunu çıkarıp bakıyordu.

(Ha, 2011, s. 128-129)

Bu şiir Vietnam'dan Kore'ye evlenerek gelen ve orta yaşlardaki bir Koreliyle evli olan Güneydoğu Asyalı genç bir kadını konu almaktadır. Koreli kocasıyla iletişimi zayıf olan ve ilgisiz bir aile hayatı yaşayan genç kadın sohbet odasında tanıştığı ve kocasından genç olan Vietnamlı bir gençle buluşmaktadır. Vietnamlı genç kadın, çiftçilik yapan kocasının toprağı nadasa bırakıp civar şehirlere inşaata çalışmaya gitmesini fırsat olarak kullanmaktadır.

Şiir, göçmen kadınlarla gerçekleştirilen evliliklerdeki yaş farkına ve iletişim sorunlarına dikkat çekmektedir. Şiirde Vietnamlı genç kadının Koreli kocasını aldattığı adam, Vietnamlı bir gençtir. "Hiç konuşmadan/Sırtını dönüp yatan orta yaşlardaki koca" ve "Oldukça iyi konuşan ve /Yanında yürüyen Vietnamlı genç adam" dizeleriyle yaş farklı ve iletişim sorunu vurgulanmıştır.

3.2. Göçmenler (입국자들) Kitabının Genel Değerlendirmesi

2009 yılında yayımlanan eser farklı ülkelerden Kore'ye göç ederek gelen yabancıları konu almıştır. Çalışmak için gelenler ve evlilik yoluyla Kore'ye gelen göçmenler eserde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. HA Jong Oh, eserinin önsözünde "Asyalıların gözünde Koreliler nasıldır acaba?" ve "Korelilerin gözünde Asyalılar nasıldır acaba?" sorularını sormaktadır. Eser, bu iki sorunun cevabı niteliğindedir.

Eser, daha rahat bir yaşam sürmek için Kore'ye gelen işçileri konu alırken işçilerin Kore'de yaşadığı yalnızlık, toplumsal dışlanma gibi sorunlara da değinmektedir. Eserde iş kazaları, ötekileştirme, fiziksel şiddet, tehdit, fazla mesai, hürriyetten yoksun bırakma gibi hak ihlallerini içeren ve göçmen işçilerin sıklıkla yaşadığı mağduriyetler konu alınmıştır. Ayrıca eser, toplam dört bölüm, yüz on şiirden oluşmaktadır.

Eserin ilk bölümünde Kuzey Kore'den kaçarak Güney Kore'ye gelen Kuzeyli göçmenlere yer verilmiştir. Şiirlerde ortak tarih, dil ve kültüre sahip olmalarına rağmen iki ülkenin ayrılmasıyla Korelilerin birbirine karşı yabancılaştıkları dile getirilmektedir. Kuzeyli göçmenler, dil ve kültür gibi küçük farklılıklar sebebiyle Güney Kore'de kendilerini yabancı gibi hissetmekte Güney Koreliler tarafından öteki olarak görülmektedir.

Ağız

Colla Bölgesi'nde yaşamaya başlayan
Kuzey Kore'den kaçıp gelen kadın
Kış mevsiminde atkısını sarıp
Yarım yamalak Güney Kore ağzıyla konuşmaya çalışırken
Karşıdaki kişi nerelisiniz diye sorarsa
Gyonğsan Bölgesi'nden geldim diye cevap veriyordu.

Gyonğsanğ Bölgesi'nde yaşamaya başlayan
Kuzey Kore'den kaçıp gelen kadın
Kış mevsiminde atkısını sarıp
Yarım yamalak Güney Kore ağzıyla konuşmaya çalışırken
Karşıdaki kişi nerelisiniz diye sorarsa
Colla Bölgesi'nden geldim diye cevap veriyordu.

Kuzey Kore ağzıyla konuşurken
Komşuları tarafından dışlanan kadın
Güney Kore ağzına alışana kadar
Kış mevsiminde atkısını sarıp
Her şeyi söylese de
Kimse memleketin neresi diye sormuyordu.

(Ha, 2009, s. 18-19)

Şiir, Kuzey Kore'den kaçarak Güney Kore'ye gelen göçmenlerin yaşadığı ötekileştirme ve dil problemlerini konu almaktadır. Şiir, Güney Kore'deki Kuzeyli göçmen algısının olumsuz yönünü yansıtmaktadır. Aynı dili konuşmalarına rağmen ağız farklılığı sebebiyle dışlanan Kuzey Koreli göçmen kadın, dilindeki farklılığın anlaşılmaması için ağzını atkısıyla kapatıp konuşmaktadır. Ayrıca memleketi sorulduğunda Güney Kore'deki farklı bölgeler olduğunu söyleyerek Kuzeyli göçmen kimliğini saklamaya çalışmaktadır.

Saatlik Ücret

Kuzey Koreli kadın sarı toz fırtınasından nefret ediyordu.
Binaya girip merdivenleri temizlese de
Ailesinin evine gidip çamaşırları yıkasa da
Restorandaki tabakları yıkasa da
Hemen sarı toz çöküyordu.
Kuzey Koreli kadın
Sarı toz fırtınasının estiği gün
Bu boş işleri yapsa da
Evinin özlemiyle kuzeye doğru bakıyordu.
Kadın Kuzey Kore'den kaçıp geldiği
O yıl da sarı toz rüzgarının içine doğru
Ailesi yiyecek bir şeyler bulmak için
Dağ ve kırlara dağılmışlardı.
Bu yıl hepsi bir araya gelip
Temizlik yapıp çamaşır ve tabakları yıkıyorlar mıdır
Köyün arkasındaki dağa dut ekiyorlar mıdır
Köyün önündeki tarladaki çeltik ve bahçe karıkları sürülmüş müdür
Zamanın para olduğunu Güney Kore'ye gelince anlayan
Kuzey Koreli kadın artık boş düşüncelerden vazgeçip
Sıradaki iş yeri gösterilince sarı toz rüzgârının içine doğru gitti.

(Ha, 2009, s. 28-39)

Lezzetli Yemek

Orta yaşlardaki kadın kır yolunda
Çömelmiş vaziyette yürüyerek
Pelin otu ve çobançantası arıyordu.
Pelin otuyla çorba kaynatmaya
Çobançantasıyla meze hazırlamaya
Pirinç pilavı yemeye bile karar vermişti.

Kuzey Coson'dayken
Karnı acıkınca toplayıp yemek için gitse de
Kırlarda kalmayan bahar sebzelerinin

Güney Kore'de bolca yayılmış olması
Orta yaşlardaki kadının içini rahatlatıyordu.

Kuzey Coson'da öğün olarak saydığı bahar sebzelerini
Güney Kore'de lezzetli yemekler olarak masaya koyabileceğini biliyordu.
Komşularıyla paylaşmayı düşünen
Orta yaşlardaki kadın, pelin otu ve çobançantasını
Birkaç naylon poşete biraz bölüp
Alış-veriş çantasına koydu ve
Hızlı adımlarla mahalleye geri döndü.

(Ha, 2009, s. 40-41)

Tek Kişilik Yemek Masası

Kadın, Güney Kore'de karşıladığı
Yılın ilk bahar günü
Yakınlardaki evlekten topladığı
Çobançantasını döncanğ çorbasının[5] içine koyup kaynatarak
Bir başına yemek masasına oturdu.

Kuzey Coson'da olan annesine de
Pirinç götürebilseydi
Kırlardan toplayıp kaynattıkları
Lapa çorbasına pirinç pilavı ekleyerek
Masaya koyup
Hepsi etrafına toplanıp karıştırarak yerlerdi.

Kadın Kuzey Coson'da geçirdiği
Son yılının bahar gününde de
Kır sebzelerini toplayıp geri dönerken
Çiğ çiğ yediği yemeği hatırlayınca gözlerinden yaşlar süzüldü.
Karşısındaki boş sandalyeye bakarak
Sadece çorbadan bir kaşık aldı.

[5] Döncanğ çorbası, soya fasulyesi ezmesi, sebze, et ve deniz ürünleri gibi diğer malzemelerle yapılan bir tür çorba

(Ha, 2009, s. 44-45)

Saatlik Ücret, Lezzetli Yemek ve Tek Kişilik Yemek Masası adlı bu üç şiir, Kuzey Kore'de ailelerini bırakarak Güney Kore'ye gelen Kuzey Koreli göçmen kadınları konu almaktadır. Bir şekilde geçimlerini sağlayan bu kadınlar geride bıraktıkları ailelerini özlemekte ve Güney Kore'de yalnız yaşamaktadırlar.

Şiirler Güney Kore'de yaşayan Kuzey Koreli göçmenlerin yalnızlığını anlatmakta Kuzey ve Güney Kore arasındaki ekonomik farklılıklar da dile getirilmektedir. Ayrıca Ücretlik Saat şiirindeki "Ailesi yiyecek bir şeyler bulmak için/Dağ ve kırlara dağılmışlardı" dizeleriyle Kuzey Korelilerin yaşadığı ekonomik sıkıntılara da değinilmektedir. Şiir boyunca bahsi geçen "sarı toz rüzgarları" Kuzeyli göçmenlerin her iki ülkede de yaşadığı zorlukları simgelemektedir.

Lezzetli Yemek şiirinde "Kuzey Coson'dayken/Karnı acıkınca toplayıp yemek için gitse de/Kırlarda kalmayan bahar sebzelerinin/Güney Kore'de bolca yayılmış olması/Orta yaşlardaki kadının içini rahatlatıyordu" dizeleriyle Kuzey Kore ve Güney Kore arasındaki ekonomik farklılıklar vurgulanmaktadır. İnsanlar sıklıkla topladığı için Kuzey Kore'de bulmakta zorlandığı bitkileri, Güney Kore'de kimse toplamadığı için bolca bulması Kuzey Koreli kadını mutlu etmektedir.

Tek Kişilik Yemek Masası şiirinde de Kuzey Korelilerin yaşadığı geçim sıkıntısına değinilmektedir. Ayrıca Kuzey Kore, kendisini Coson Demokratik Halk Cumhuriyeti (조선민주주의인민공화국 朝鮮民主主義人民共和國) olarak adlandırmakta Lezzetli Yemek ve Tek Kişilik Yemek Masası adlı şiirlerde de Kuzey Kore için "Kuzey Coson" ifadesi kullanılmaktadır.

Muson Yağmurları

Gece boyunca elektrikli makinada dikiş yapan Cosonlu kadınlar
Yer altı fabrikasının yanındaki yurtta kalıyordu.
Merdivenlerden çıkıp baksalar muson yağmuru
Beton avluya yağıyordu.
Aylıklarını biriktirip Çin'e dönerlerse
Apartmanın en yüksek katından bir ev alıp

İstedikleri kadar yağmur damlalarını seyretmeyi planlıyorlardı.
Sabahları nöbet değiştiren Güneydoğu Asyalı kadınlar çalışmaya başlayınca
Elektrikli makineyle dikiş tekniğini
Ülkelerine dönünce de kullanabilecekler mi merak ediyorlardı.
Cosonlu kadınlar uykuya dalıyordu.
Yandaki yeraltı fabrikasının elektrikli dikiş makineleri de çalışsa
Sayısız kumaş parçasıyla sayısız elbise üretilirdi fakat
Yeraltı fabrikasında çalışan bütün Güneydoğu Asyalı kadınlar
Bir takım elbisenin yarısı kadar bile elbise alıp giyemiyordu.
Dışarıda birkaç gündür muson yağmurları yağıyordu ama
Tık tık tık tık, elektrikli dikiş makinasının sesine karışıp
Şırıl şırıl, yağmur sesinin çınladığı
Yeraltı fabrikasının yanındaki yurtta
Cosonlu kadınlar horul horul horluyordu.

(Ha, 2009, s. 68-69)

Bu şiir, Kore'de yeraltı fabrikasında vardiyalı olarak çalıştırılan Cosonlu kadınlar ve Güneydoğu Asyalı kadınları konu almaktadır. Şiirde bahsi geçen Cosonlular, daha önce de ifade edildiği gibi Çin uyruklu Kore kökenli insanlardır. Gün boyunca dışarıya çıkmadan çalışan kadınlar ülkelerine geri dönüp daha iyi bir hayat sürmeyi ümit etmekte fakat Güneydoğu Asyalı kadınlar bir elbise satın alabilecek kadar bile maaş alamamaktadır. Şiir göçmen işçilerin maruz bırakıldığı olumsuz yaşam koşulları, yetersiz maaş, kötü çalışma şartlarını yansıtmaktadır.

Oyun Parkı

İşe giden anne ve babalar
Oyun parkına çocuklarını
Sabahları getirip bırakıyor
Akşamları alıp götürüyorlardı.
Moğolistan'da doğup büyüyen çocuk ve
Kore'de doğup büyüyen çocuk

İlk kez oyun parkında karşılaşınca
Yüzleri birbirine benzediği için konuşmaya çalışsalar da
Bir an konuşamayınca
Araları bozulup sessizce birbirlerine sırtlarını döndüler.
Koreli çocuk
Koreli çocukları bulup birlikte oynuyor
Moğol çocuk
Moğol çocukları bulup birlikte oynuyordu.
İşlerini bitiren anne ve babalar
Oyun parkına gelip
Çocuklarını çağırırken
Moğol anne-babalar Moğolca sesleniyor
Koreli anne-babalar Korece sesleniyor
Moğol çocuklar Moğolca cevap veriyor
Koreli çocuklar Korece cevap veriyordu.

(Ha, 2009, s. 76-77)

Dil ve iletişim sorunu açısından örnek gösterebileceğimiz bir diğer önemli şiir ise Oyun Parkı şiiridir. Şiirde görsel olarak birbirine benzeyen Moğol ve Koreli çocuklar arkadaş olmak istemiş fakat dil farklılığı yüzünden iletişim kuramayarak arkadaş olamamışlardır. Moğol çocuk, Moğol çocuklarla oynamaya başlamış Koreli çocuk da Koreli çocuklarla oynamaya başlamıştır. Çocukları almaya gelen ebeveynler de çocuklarına Moğolca ve Korece seslenmişlerdir. Görüntü olarak benzerlik gösterseler de dilden kaynaklanan farklılık çocukların arkadaş olmasına engel olmuştur.

Ani Ölüm

Myanmarlı Maunğmaunğ Hanım
Sabah ölmüş bir vaziyette bulundu.

Önceki gece Maunğmaunğ Hanımın yatağına uzanıp
Babam öküzlerin sayısını çoğalttı mı
Annem ineklerin sayısını çoğalttı mı
Her gün ne kadar süt sağabiliyorlar acaba diyerek

Ev özlemiyle yatıp uykuya daldığını,
Fabrika müdürü yarın da yumruklar mı
Fabrikadan kim bilir ne zaman kovarlar diye düşünerek
İşinde acemi olduğu için endişeyle yatakta dönüp durduğunu
Kimse fark etmiyor, kimse bilmiyordu.

Bir süredir Maunğmaunğ Hanımı tanıyan iş arkadaşlarından
Vietnamlı olan, maaşını alamadığı için borçlandığını
Sri Lankalı olan yasadışı işçi olduğunu bildirmekle tehdit edildiğini
Nepalli olan bir ay ardı ardına gece mesaisi yaptığını söyledi

Myanmarlı Maunğmaunğ Hanımın
Ölümü bilinmeyen sebep olarak kaydedildi.

(Ha,2009, s. 126-127)

Fiyat

Şirketin Özbek ve
Rusları işe alması
Fabrika müdürünün hiç hoşuna gitmiyordu.

Fabrika müdürü Kamboçyalı veya
Myanmarlılar işe alınmalıydı
Böylelikle fabrika işleri iyi döner diye düşünüyordu.

Bir beysbol sopasıyla dolaşan fabrika müdürü
Bir kez sallasa
Bedeni kendisinden daha iri olan Özbek ve
Ruslar ona saldırsa
Kendisine göz ucuyla bakılmasını istemiyordu.
Bedeni daha küçük olan Kamboçyalı ve
Myanmarlı işçileri korkutup
Kendisine inceleyen gözlerle bakılması iyiydi.
Aslında Özbek ve Ruslar da
Fabrika müdürü karşısında küçülüyorlardı

Çünkü fabrikadan kovulurlarsa ne zamana kadar
İşsiz olarak yaşayabilirlerdi bilmiyorlardı

Öyle ya da böyle şirket,
Özbek ve Rus da olsalar
Ucuz oldukları için işe almıştı.

(Ha, 2009, s. 132-133)

Ani Ölüm adlı şiirde ailesine yardım etmek için Kore'ye gelip bir fabrikada çalışan Myanmarlı Maunğmaunğ Hanımın hikayesi anlatılmaktır. Ailesinin durumu konusunda endişe eden Myanmarlı kadın, şiddete maruz kalmasına rağmen çalışmaya devam etmektedir. Ve Myanmarlı kadın bir gün yatağında ölü bulunmuştur. Aynı fabrikada çalışan iş arkadaşlarından "Vietnamlı olan maaşını alamadığı için borçlandığını, Sri Lankalı olan yasadışı işçi olduğunu bildirmekle tehdit edildiğini, Nepalli olan bir ay ardı ardına gece mesaisi yaptığını" söylemektedir.

Fiyat adlı şiirde de ucuza çalıştırılan Özbek ve Rus göçmen işçilerden bahsedilmiştir. Korelilere göre iri yapılı olan Özbek ve Rus işçileri, dilediği gibi sert davranarak çalıştıramadığı için rahatsız olan fabrika müdüründen bahsedilmektedir. Ayrıca fabrika müdürü Özbek ve Rus işçiler yerine beden olarak daha zayıf ücret olarak daha ucuz olan Kamboçyalı veya Myanmarlı işçileri çalıştırmak istemektedir. Böylelikle müdür, işçilere dilediği gibi sert davranabilir daha fazla kar edebilir. Fakat işçi olmaları sebebiyle "Özbek ve Ruslar da Fabrika müdürü karşısında küçülüyorlardı."

Her iki şiir de göçmen işçilere karşı uygulanan istismarları ele almıştır. Şiirlerde olumsuz şartlar altında uzun süre çalıştırılma, fiziksel şiddet, yasadışı işçi olarak çalıştırılma, tehdit ve maaşların geç verilmesi ya da verilmemesi gibi göçmen işçilerin sıklıkla maruz kaldığı konulara vurgu yapılmıştır. Ayrıca şiirler, göçmen işçilerin tercih edilmesinde etken olan "ucuza çalıştırma" konusunu da gündeme getirmektedir.

Tanışma

Bangladeşli iki genç
Memleketlerine dönerlerse borçlarını ödeyip
Süt ineği alabilecekleri

Parayı biriktirene kadar Kore'de kalmak istedikleri için
Kaçak göçmen olmuşlardı.

Çiftlikte çalışan Hasan Bey ve Raman Bey
Yasal olarak ikamet etmek istiyorlarsa
Engelli olsa da
Koreli bir kadınla
Evlenmekten başka bir yol olmadığını biliyorlar fakat
Köylerde de kız bulamıyorlardı.

Hayvancılık öğrenip ülkesine dönmek isteyen
Bangladeşli iki genç
Besi sığırları satıldıktan sonra çiftçilik yapmadıkları gün
Gizlice yakınlardaki küçük bir şehre gitti.

Et işleme fabrikasında işe giren Hassan ve Rahman Bey'in
Sabahtan gece geç saatlere kadar çalışayım derken
Koreli kızlarla da flört etmeye vakitleri yoktu.

(Ha, 2009, s. 146-147)

Tanışma, Kore'de uzun süre kalmaya çalışan ve bunun yasal olması için tek çözümün Koreli birisiyle evlenmek olduğunu bilen Bangladeşli iki genci konu alan bir şiirdir. Yasadışı yollarla Kore'de ikamet edip çalışan gençler, denetimlere takılmadan çalışabilmek için daha küçük bir şehre geçip et işletme fabrikasında çalışmaktadır. Fakat denetimin yapılmadığı bir yerde sabahtan akşama, geç vakitlere kadar çalıştırılmaktadırlar.

Şiir, Kore'de yasa dışı yollarla ikamet eden göçmen işçilere uygulanan ihlalleri konu almaktadır. Ayrıca bu şekilde ikamet eden kişilerin yasal olarak ikamet edebilmek için Korelilerle evlilik yapmaya çalıştığı da vurgulanmaktadır.

İlk Tanışma

Genç Rien Hanım
Vietnam'da ilk kez görüştüğü orta yaşlardaki adamı

Eş olarak kabul edip
Kore'ye gelin geldi.

Yeni gelin Rien Hanım
İlk kez Kore'de selamladığı aile büyüklerine
Kaynana-kayın baba olarak hizmet ederek
Evlilik hayatı başlamış oldu.

Avlunun köşesindeki kümeste yem veriyor
İlk kez yumurta çıkarıp yiyordu
Arka bahçede yaş hurma ağacının dibinde dalları kırıp
İlk kez yaş hurma yiyordu
Bahçeden marul ve turpu kökünden çekip
İlk kez kimçi kurup yiyen
Vietnamlı gelin Rien Hanım
Koca evinde yaşadığından beri
İlk kez gördüğü yüzler arasında
Vietnam'ın komşu ülkelerinden gelen
Komşu evlerdeki gelinlerle çok tanıdık geliyordu.

(Ha, 2009, s. 150-151)

Pasaport

Kamboçya'dan gelin geleli
Bir yıl olan Pancandara Hanım
Erkek çocuk doğuramadığı için
Soğuk karşılanıyordu.

Kamboçya'ya kaçarsa diye
Koca evindekiler pasaportunu saklayıp
Ayak işleri yaptırıyorlardı.
Pancandara Hanım ülkesine döneceğini söylese de
Kore'de öğrendiği bir şey olmadığı için

İş de bulamazdı.
Öz ailesine de yük olamazdı.

Çocuk sahibi olma konusunda
Kız çocuğu doğurup büyütürse
Uzun mu uzun gurbet hayatında kız kıza
Teselli olur düşünceleriyle
Hemen hamile kalırsam iyi olur diye düşünüp
Kocasının istediği gibi
Pancandara Hanım yatağa girdi

(Ha, 2009, s. 152-153)

İlk Tanışma ve Pasaport başlıklı şiirler, Vietnamlı ve Kamboçyalı olan Güneydoğu Asyalı gelinleri konu almaktadır. İlk şiirde orta yaşlarda Koreli bir adamla evlenip Kore'ye gelen Vietnamlı kadın kocasının ailesine bakarak iyi beslendiği için mutludur. Fakat ikinci şiirde bir kız çocuğu dünyaya getirdiği için kocasının ailesi tarafından kötü muameleye maruz kalan kadının kaçmaması için pasaportu saklanmaktadır. Bir mesleği olmadığı için Kamboçya'ya geri dönemeyecek olan kadın durumu kabullenmiştir. Fakat bir kız çocuğu dünyaya getirirse gurbette hissettiği yalnızlıkla baş edebileceğini düşünmektedir.

Pasaport şiiri, Kore'nin ataerkil yapısını görmemiz noktasında önemli bir şiirdir. Ataerkil toplumlarda görülen erkek çocuğun yüceltilmesi durumu Kore toplumunda da karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca şiirde Kore'nin geleneksel aile anlayışı içerisinde kadının konumuna da değinilmektedir.

Sevgili

Pakistanlı Camil Bey evlenme teklifi ettiği günden beri
Koreli Conğsug Hanımın düşünceleri artmıştı.
Görünüş olarak
Camil Bey yakışıklı Conğsug Hanım çirkindi
Yaş olarak
Camil Beyin biraz daha genç Conğsug Hanımın biraz yaşlıydı

Mal varlığı olarak
Camil Bey daha çok fakir Conğsug hanım biraz fakirdi.
Evlenirlerse doğacak çocuk
Hangi ülkenin vatandaşı olacaktı
Kore'de Camil Bey Korelilerden farklı
Pakistan'da Conğsug Hanım Pakistanlılardan farklıydı
Çocuk her iki ülkede de o ülkenin insanı gibi kabul görecek miydi
Her halükarda kimliklerinde
Camil Bey yasadışı göçmen
Conğsug Hanım Kore Cumhuriyeti vatandaşıydı.
Bunun gibi farklılıkları çoktu
Fakat aynı olan şey bir taneydi
İkisinin de fabrika işçisi olarak
Kalplerinin bedenlerini birbirlerine itmesiydi.

(Ha, 2009, s. 156-157)

Sevgili şiirinde aynı fabrikada işçi olarak çalışan Pakistanlı bir adamla Koreli bir kadının aşkı anlatılmaktadır. Hemen hemen aynı şartlara sahip olan çift evlenmek istese de doğacak çocuklarının kimliği konusunda endişe etmektedirler. Kore'de kaçak göçmen statüsünde olan bir adam ve fakir fabrika işçisi bir anne, bu düşünce doğacak çocuğun her iki ülkede de kabul görüp görmeyeceği konusunu akıllara getirmektedir. Ayrıca dış görünüşleri farklı olan çiftin çocukları da görünüş olarak her iki ülkede farklı olacaktır. Şiir, çokkültürlü toplumlarda karşılaşılan ekonomik, fiziksel ve kültürel farklılıklardan kaynaklanan ötekileştirme ve dışlanma gibi konuları vurgulamaktadır.

İç Yüzü

Fuonğ Hanım geri dönmek istiyordu.
Önünde çeltik tarlası arkasında bahçe
Bahçenin kenarındaki kümeste tavuklar kanatlarını çırpıyor
Çatının üzerinden kuşlar uçuyor
Yabanı otlarla çevrili ev
Vietnam köyünde de Kore köyünde de aynıydı

Farklı tarafıysa
Soğuk kış mevsiminde çiftçilik yapmak için
Kırlara kurulan sera çadırını
Hangi ülkede almanın daha kolay olduğunu
Fuonğ Hanım bilmiyordu.
Yaşı ilerleyip eş bulmak için Vietnama gelen Koreli adamın da
Genç yaşta koca bulmak için Kore'ye gelen Vietnamlı kadın da
Anlatamadıkları bir sebeplerinin olduğu kesindi
Kocanın verdiği başlık parasının
Hepsini geri veremeyip sıkıntı yaşayacak olsa da
Fuonğ Hanım hamile kalmadan önce ayrılmaya kararlıydı.
Kaynanasının istediği gibi çok çocuğu olmasını istese de
Yirmi yaş daha büyük olan kocası ölür düşüncesiyle
Kore'de köyde çiftçilik yaparak büyütmeye cesareti yoktu.
Vietnam'da köyde yaşayan öz annesinden
Başka bir şeyi olmayan hayatını düşünen Fuonğ Hanım
Nasıl boşanacağını da bilemiyor
Sadece eve dönerse sorunun çözüleceğini düşünüyordu.

(Ha, 2009, s. 158-159)

Şiirde, aralarındaki büyük yaş farkına rağmen evlenen Vietnamlı ve Koreli çiftin boşanma sebepleri anlatılmaktadır. Daha rahat bir yaşam hayaliyle Kore'ye gelen ve Vietnamlı kadın, Koreli bir adamla evlenmiştir. Fakat adamın çiftçilik yapması genç kadını isteklerine kavuşturamamış çiftçilikle uğraşmak istemeyen kadın boşanarak geri Vietnam'a dönme hayali kurmaya başlamıştır.

Şiir, çiftler arasındaki beklentilerin farklılığına dikkatleri çekmektedir. Rahat bir hayat yaşamak isteyen genç bir kadın ve sadece bir yuva kurmak isteyen çiftçi bir adam, şiirdeki hikâyenin kahramanları olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiirde yaşı ilerlediği ve çiftçi olduğu için Kore'de kendisine uygun eş bulamayan adamın yabancı bir kadınla evlenmesinden bahsederken Kore'de kırsal kesimde gerçekleştirilen yabancı evliliklerin sebebi de anlatılmaktadır.

Yanlış Anlaşılma

Güneş ışıklarının vurduğu kiralık odaya oturup
Bangladeşli genç Ullaman Bey
Zayıf olan sağ bileğine dokunuyordu.
Bütün gün aynı şeyleri tekrar eden
Bangladeşli genç Ullaman Bey
Kore'ye gelip işe gireli uzun zaman olmuş
Ülkesine dönüp ticaret yapabilecek kadar para biriktirmişti ama
Baskı makinasına sağ elini kaptırıp
Hastanede ameliyat olup kendine gelince
İlk olarak karşılaştığı bakışlar onu endişelendirmişti.
Güneşe güdük kalan sağ bileğini tutunca
Şimdi bile endişeleniyordu.
Bangladeş'e geri dönüp dükkân açarsa
Sağ bileğini gören tanıdık müşterileri
Köyde hırsızlık yaptığı için sağ elinin kesildiğini
Şehre giden bir suçlu olarak yanlış anlamazlar mıydı
Memleketinde başkasının tahılının bir tanesine bile elini sürmemiş
Fabrikada başkaları dinlenirken hiç durmamış olan
Bangladeşli genç Ullaman Bey
Elbisenin kollarıyla güdük kalan sağ bileğini kapatırken
Güneş ışıkları odadan çekiliyordu.

(Ha, 2009, s. 164-165)

Engel

Yağmurun şırıl şırıl yağdığı ayın son gecesi
Mobilya fabrikasında çalışırken
İki parmağını makinaya kaptıran
Vietnamlı Hoan Bey ve
Sri Lankalı Kapel Bey

Eve dönüş yolundaki çadır dükkâna girip
İçki içip mezeden yiyorlardı.

Birkaç aydır maaş alamayan
İki adam sarhoş olmuş gibi yapıp
Bir anda kaçıp
Topallayan çadır tezgâhın sahibi
Durup arkalarından bakarak
Yeni misafirleri karşılıyordu.

Yağmurun şırıl şırıl yağdığı ayın son gecesi
Tel örgü fabrikasında çalışırken
İki parmağını makinaya kaptıran
Bangladeşli Amed Bey ve
Taylandlı Somçai Bey
Eve dönüş yolundaki çadır dükkâna girip
İçki içip mezeden yiyorlardı.

Fabrikada çalışırken sakat kalan dükkân sahibi
Bu gelenlerin de kaçacağını düşünmeden
Karanlıklar içindeki sokağa bakarak
Arkalarından kovalayıp yakalayamadığı için
Kendisini şanslı hissediyordu.

(Ha, 2009, s. 166-167)

Talihsiz Bir Tatil

Bangladeşli genç Kalleg Bey
Kore'ye iki kez gidip geldi

İlk kez eve dönerken
Her ay gönderdiği para
Geniş ailesinin yaşam masrafları için harcanmıştı ve
Kalleg ağaç gölgesi altında dinleniyordu.

Bangladeş'te iş bulamayıp
Kore'de yeniden işe giren Kalleg Bey
İkinci kez eve dönerken
Para biriktirip bizzat kendim götüreceğim diye karar verse de
Aile büyüklerinin ısrarlarına dayanamayıp tamamını gönderdi.

Bangladeşli genç Kalleg Bey
Kore'den ayrılırken
Bileğini makineye kaptırdığı için
Artık hiçbir ülkede çalışamazdı.

İkinci kez eve dönüşünde de
Ağacın gölgesinde dinlenmekten başka bir şey yapamadı.

(Ha, 2009, s. 192-193)

Tokalaşma

Tomkatog Bey çalıştığı ilk gün
Presleme makinasına sağ bileğini kaptırmış
Birkaç ay tedavi görüp
Kore'den Tayvan'a geri dönmüştü.

Evlenmek üzere sözlendiği sevgilisine
Her şeyi anlatmıştı Tomkatog Bey;
-Sağ elim olmasa da
Seni sarabilecek kadar
İki kolum da uzun
Elini tutup gezebilecek kadar
Sol elim güçlü-
Sevgilisi sessizce sağ elini itip
Ayrılmak üzere tokalaşmayı seçmişti.

Tayland'da fakir bir yaşam sürmek istemeyen
Kore'de büyük miktarda para kazanmak için gittiğine pişman olan ve

İş kazası tazminatıyla sadece borçları kapatan Tomkatog Bey
Sol eliyle yapabileceği bir iş arıyordu.

(Ha, 2009, s. 210-211)

Yanlış Anlaşılma, Engel, Talihsiz Bir Tatil ve Tokalaşma şiirlerinde Kore'de fabrikada çalışırken sakat kalan işçileri konu almaktadır. İlk şiirde sağ elini kaybeden Bangladeşli işçi, ülkesine dönüp dükkân açsa bile elinin kesildiğini gören insanların hırsızlık yaptığını düşünmelerinden endişelenmektedir. Şiirde Bangladeşli adam bunu endişeyle ülkesine geri dönememekte Kore'de de kalamamaktadır.

Engel şiirinde mobilya ve tel örgü fabrikasında çalışırken sakat kalan işçileri konu almaktadır. Ülkesine dönemeyen bu işçilerden Vietnamlı ve Sri Lankalı adam akşamları içtikleri içki dükkanında hesabı ödememek için sarhoş numarası yapıp kaçmaktadırlar. Bu yabancı göçmenler gibi iş yerinde sakat kalan dükkân sahibi ise onların durumu karşısında çalışacak bir yeri olduğu için kendisini şanslı görmektedir.

Talihsiz Bir Tatil şiirinde Kore'de çalıştığı tüm parayı ailesine gönderen bir genci anlatmaktadır. Ailesi gönderdiği paranın hepsini harcamış genç yeniden para kazanmak için Kore'ye gelip çalışırken elini kaybederek sakat kalmıştır. Artık hiçbir yerde çalışamayacak olan gencin hikayesi, şiirde "talihsiz tatil" olarak nitelendirilmiştir.

Tokalaşma şiirinde ise evlenmek üzere para biriktirmek için Kore'ye gelen ve sakatlanan Taylandlı bir gencin hikayesi anlatılmaktadır. Sakat kaldığı için nişanlısı tarafından terkedilen genç para kazanmak için Kore'ye gittiğine pişman olmuştur.

Yalın bir dille kaleme alınan bu şiirler, yabancı kültüre hâkim hikayeler barındırmaktadır. Şair, göçmen işçilerin yaşadığı talihsizliklerin arka planında dışlanma ve aidiyet duygusunun kaybı gibi konulara değinmektedir.

Dış Görünüş

Vietnamlı Tronğ Bey ve
Myanmarlı Vonğrun Bey
Moğol ve Çinlilere imreniyordu.

Hepsi birden fabrikadan kovulsa da
Hepsi kaçak göçmen olsa da
Korelilerle dış görünüşü benzeyen
Moğol ve Çinliler
Konuşmadıkları süre
Şantiyede işçilik yapmaya da gitseler
Alt geçide uyumaya da gitseler
Sokakta aşevinden yemek almaya da gitseler
Anlaşılmazdı ama
Korelilerle görünüşleri benzemeyen
Vietnamlılar ve Myanmarlılar
Nerede olursa olsun hemen anlaşılır
Bu şekilde iş de bulamazlar
Bu şekilde uyuyacak yer de bulamazlar
Bu şekilde yiyeceklerde bulamazlardı
Yasadışı göçmen olarak hemen yakalanacaklar için
Fabrikadan başka gidip çalışacakları bir yer yoktu.

Vietnamlı Tronğ Bey ve
Myanmarlı Vonğrun Bey
Sri Lankalı ve Nepalli arkadaşlarının
Maaşları sürekli ertelense de çalıştıkları
Yurdu olan fabrikada işe girdiler.

(Ha, 2009, s. 172-173)

Kore'de çalışan Vietnamlı Tronğ Bey ve Myanmarlı Vonğrun Bey, Korelilere benzedikleri için Moğol ve Çinlilere imrenmektedir. Bunun sebebi konuşmadıkları müddetçe Moğol ve Çinliler Korelilere benzedikleri için dışarıda rahat hareket edebiliyor olması. Bu benzerlik Moğol ve Çinlilerin kaçak işçiler oldukları gerçeğini de saklayabilmektedir.

Şiir, fiziksel farklılıkları sebebiyle yabancı işçilerin ötekileştirmesi ve dışlanması gibi konulara dikkat çekmektedir. Şiirde "Bu şekilde iş de bulamazlar/Bu şekilde uyuyacak

yer de bulamazlar/Bu şekilde yiyeceklerde bulamazlardı" dizeleriyle kaçak göçmenlerin yaşadıkları barınma ve beslenme problemlerine de değinilmiştir. Ayıca şiirin son bölümünde maaşların geç verilmesi gibi hak ihlallerinden bahsedilmektedir.

Sözlük

Kaynanası elinden tutup dışarı çıktıklarında
Ne olduğunu anlamayan gelin
Kitapçıya vardıktan sonra anladı.

Evlenip geleli hemen hemen bir ay
Korece konuşamayıp anlamasa da
Vietnamca okuyup yazabilen
Gelin kaynanasının elinden tutup öne geçti

Çeşitli yabancı dillerde sözlüklerinin dizildiği kitaplık önünde
Vietnamca-Korece sözlüğü seçen
Gelin hızlıca kitap ayracını çevirdi
Korece-Vietnamca sözlüğü seçen
Kaynana yavaş yavaş kitap ayracını çevirdi.

Birer sözlük alıp eve dönen gelin-kaynana
O zamandan beri huzurlu, içleri rahat
Sözlüğü illa kurcalamasalar da
Korece veya Vietnamca
Her biri farklı bir söz söylese de geçinebilirlerdi.

(Ha, 2009, s. 178-179)

Şiirde Vietnamlı gelin ve Koreli kaynananın yaşadığı dil problemi anlatılmaktadır. Farklı dillere sahip olmaları sebebiyle iletişim kuramayan gelin ve kaynana, çözümü Veitnamca-Korece ve Korece Vietnamca sözlük almakta bulur. Kendi dillerinde de olsa bir kelime söyleyebilecek olmaları ikisinin de içini rahatlatmıştır.

Sözlük şiiriyle şairin, farklı ülkelerin insanları da olsalar bir arada yaşamak için insanların karşılıklı olarak birer adım atmaları gerektiğini göstermeye çalıştığını

söyleyebiliriz. Birbirini anlamaya çalışmak, farklılıklara sahip insanlar arasındaki problemi giderecek yakınlaşmasını sağlayacaktır.

Acımasız Fabrika

Kore fabrikasına para kazanmak için giden genç Rahman Bey
Bangladeş'teki köyüne boş elle döndü.

Kereste fabrikasında ilk günden beri yeme ve konaklama ihtiyacı sağlanırken
Maaşını günden güne ertelendiği için
Rahman Bey ısrarla maaşını istemiş
Kaçak göçmen olduğu ihbar edileceği söylenince
Bir yıl sonra kaçmıştı.

Kaplama fabrikasında ilk ay verilen
Maaşı bahanelerle geciktirilince
Rahman Bey sürekli vermelerini istemiş
Kaçak göçmen olduğu ihbar edileceği söylenince
Bir yıl sonra kaçmıştı.

Erişte fabrikasında birkaç ay verildikten sonra
Maaş verilecekmiş verilmeyecekmiş gibi olunca
Rahman Bey sürekli parasını istemiş
Kaçak göçmen olduğu ihbar edileceği söylenince
Bir yıl sonra kaçmıştı.

Kore fabrikalarında teknik öğrenmeye gelen Rahman Bey'in
Bangladeş'teki köyünde çalışacağı fabrika olmadığı için
Yeniden Kore'ye gitmek için fırsat arıyordu.

(Ha, 2009, s.206-207)

Şiirde kaçak bir işçi olmasına rağmen çalıştırılıp maaşını isteyince ihbar edilmekle tehdit edilen Bangladeşli göçmen bir işçinin hikayesi anlatılmaktadır. Bu durum her defasında farklı fabrikalarda tekrar etmekte Bangladeşli adam ise çareyi kaçmakta

bulmaktadır. Şiirin son bölümünde ise ülkesinde çalışma imkânı olmayan adamın başka bir ülkede çalışmaktan başka çaresi olmadığı anlatılmaktadır.

Şiir kaçak göçmen işçilerin maruz kaldığı tehdit, maaşların geciktirilmesi ya da maaşların ödenmemesi gibi sorunlara değinmektedir. Şiirin farklı kıtalarında tekrarlanan "kaçak göçmen olduğu için ihbar edilme" durumu, kaçak göçmen işçilerin tehditle haklarının ihlal edildiğini göstermektedir.

Regl İzni

Endonezya'da sanayi bölgesinde

Kore sermayesiyle kurulan fabrikada

Endonezyalı bir kadın işçi

Utanarak regl izin karnesini verdi

Koreli görevli

Regl karnesini geri vererek

Bizzat pedi çıkartıp gösterirsen

Onaylayacağım diyerek güldü

O tüyler ürperten durumda

Kadın işçiler işlerini bırakıp

Hepsi ofiste toplandı

Aynı anda pantolonlarından

Pedlerini çıkartıp

Tek kelime etmeden sertçe salladılar.

(Ha, 2009, s. 234-235)

Şiirde Endonezya'da kurulan bir Kore fabrikasında çalışmakta olan Endonezyalı kadınların regl izni almak istediklerinde yaşadıkları olay anlatılmaktadır. İzin vermekle görevli olan Koreli, ispat olarak kadınlardan pedlerini göstermelerini istemektedir. Fabrikada çalışan diğer kadın işçiler duruma tepki göstererek protesto etmektedir. Çalışan kadınlara regl izni tanıyan ülkelere baktığımızda ilk sırayı 1947'de Japonya, ikinci sırayı ise 1948'de Endonezya almıştır. Şiirde sermayeyi elinde tutan Kore şirketi, bunu bir güç olarak kullanmıştır. Bu güç, Endonezya kadınına verilen yasal hakkı engellemektedir.

3.3. Hududu Olmayan Çiftlik (국경 없는 농장) Kitabının Genel Değerlendirmesi

Hududu Olmayan Çiftlik başlığıyla 2015 yılında yayımlanan eser, Kore tarımını esas alarak bu alanlarda çalıştırılan göçmen işçileri konu almaktadır. Tarım alanında çalışan Koreli nüfusun gittikçe azalmasıyla Koreli çiftçilerin yerini, düşük maliyetle çalışan göçmen işçiler almaya başlamıştır. Eser bu alanda çalıştırılan göçmen işçilerinin sorunlarını ele almaktadır.

HA Jong Oh, eserin önsözünde "Kore şiirinin yüz çevirdiği, 2010 yılının orta düzeydeki taşrasını, çiftçiliğini ve tarım işçilerini şiirlerimle gözlemliyor hayal ediyorum" demektedir (Ha, 2015, s. 5). Eser aynı zamanda Kore tarımının durumunu da ortaya koymaktadır. Ülke içinde gerçekleşen, kırsal alanlardan büyük şehirlere yapılan göçler ve eğitim seviyesindeki artış Kore'de tarım alanının boşalmasına sebep olmuştur.

Eserin son bölümünde bulunan analizde edebiyat eleştirmeni Gim Ce Hyun (김재현), şunları söylemektedir.

> *"Bu şiir kitabı, başlığın benzerliğinden de fark edilebileceği gibi daha önce yayımlanmış olan "Hududu Olmayan Fabrika (2007)" ile eşleştirilmiştir. "Hududu Olmayan Fabrika", sanayi alanında eksik olan işgücü piyasasını doldurmak için Kore'ye gelen göçmen işçilere odaklanırken "Hududu Olmayan Çiftlik" eseri de Kore'de tarımının sorumluluğunu üstlenen göçmen işçilere odaklanmaktadır" (Ha, 2015, s. 137)*

Gim, aynı zamanda eserin "Kore tarımı nereye gidiyor" sorusuna cevap niteliğinde olduğunu söylemektedir. Eser, tarım alanında çalışan göçmen işçiler sorununu ve Kore çiftçiliğinin geleceğini konu alan dört bölüm, elli yedi şiirden oluşmaktadır.

Hududu Olmayan Çiftliğin Sözleşmesi

Nepalli Suryatapa Hanım ve Taylandlı Petconğsuk Hanım,
Yalnızca Korece yazılmış olan anlaşmayı okuyamadılar.
Tavuk çiftliğinde işe girdikleri günden beri
Sadece çalıştılar.
Parlak bir ışığın aydınlattığı kümeste
Çalışma süresini de gününü de
Bir türlü anlayamadılar fakat
Çiftlik patronuna da itiraz edemediler.

Nepalli Suryatapa Hanım ve Taylandlı Petconğsuk Hanım
Birazcık Korece öğrendiğinde
Çok meşgul oldukları için sözleşmeyi okuma fırsatı bulamadılar.
Her gün sadece 8 saat çalışıp
Her ay 2 gün ücretli izinle dinlenecek olmalarının
Sözleşmede belirlenmiş bir madde olduğundan haberleri yoktu.

Kendi memleketlerinde başkalarının işinde çalışırken bile
Sözleşme imzalamak gibi bir tecrübeleri olmayan
Nepalli Suryatapa Hanım ve Taylandlı Petconğsuk Hanım,
Tavuk çiftliğinde çalıştıkları süre boyunca
Sözleşmeyi unuttular.
Fazla çalıştıkları zaman da tatilde çalıştıkları zaman da
Parlak ışığın aydınlattığı kümeste bile
Sadece biraz dinlenmeyi dilediler
Daha çok maaşı almalıyım diye düşünemediler bile.

(Ha, 2015, s. 12-13)

Şiir, Korece bilmedikleri için iş sözleşmesini okuyamadan imzalayan Nepalli ve Taylandlı iki kadını konu almaktadır. Kendi ülkelerinde çalışma sözleşmesi gibi bir belge imzalamamış olan kadınlar, çalışma şartlarını bilmeden çalışma sözleşmesini imzalamaktadır. Sözleşmeye rağmen fazla mesai yapan kadınlar, daha çok maaş almak yerine sadece dinlenmeyi hayal etmektedir. Eser, çalışma şartlarına rağmen hakları ihlal edilen işçileri konu almaktadır.

Şair HA Jong Oh, bu konu ile alakalı olarak Hududu Olmayan Çiftlik eserinde verdiği notta çalışma standartları yasasına göre çalışma saatlerine, şu şekilde yer vermiştir:

> *"Çalışma Standartları Yasası'nın 63. Maddesine göre tarım, ormancılık, hayvancılık, ipekböcekçiliği ve balıkçılık gibi işletmelerde; bir günlük çalışma saatinin 8 saatten fazla olması ve bir haftalık çalışma saatinin 40 saatten fazla olması yasaktır." (Ha, 2015, s. 103)*

Sınırı Olmayan Çiftlik ve İhtiyar

Bir yere ekilen filizler gibi açıp
Meyve veren bir tohuma benzeyen yaşlı Conğ
Yanraitun ve Kyotunri Bey'in
Çiftliğe girdikleri günden beri
O yer bu yer gezerek
Avını arayan hırsız bir kedi gibiydi.

Hayvan çiftliğinde yetiştirilen mezbaha inekleri
Kamboçya kırlarında otlayan inekler gibi
İyi beslenip iyi geviş getirdikleri için
Yanraitun ve Kyotunri Bey
Memleketlerinden farksız içtenlikle ilgileniyorlardı.

Kâhya olan yaşlı Conğ, genç oldukları için
Yanraitun ve Kyotunri Bey'i
İşleri erken bitirdikleri gün
Komşu çiftliğe götürüp ufak tefek işler buyurup
Gündeliklerini alıp kendi cebine koyuyordu.

Yanraitun ve Kyotunri Bey
Kamboçya'dayken de kırsalda büyümüş
Tarım işçisi olan dedelerinin yüzünde
Yeşermiş tohumların şeklini görmüşlerdi fakat
Hayvan çiftliğinin sahibi yaşlı Conğ'un yüzünde
Etrafta dönüp dolaşıp yem arayan
Hırsız kedileri görüyorlardı.

(Ha, 2015, s. 20-21)

Yeni Uşak

Bugün, arklardaki otları temizle diyen yaşlı adamla
Kendisini bu tarlaya getiren çiftlik patronunun benzediğini
Düşünüyordu Inguvon Bey.

Dün, meyve ağaçlarını ilaçla diyen orta yaşlardaki kadının da
Meyve ağacı bahçesine götüren çiftlik patronuna benzediğini
Düşünüyordu Vietnamlı Inguvon Bey.

Salatalık çiftçiliği yapan patron,
Salatalıkları gönderdikten sonra
Inguvon Bey'in fırsat bulup dinlendiği ikinci gün
Mutlaka kamyonun muavin koltuğuna oturtuyor
Ailesinin evine götürüp çalıştırıyordu.

Vietnam'da yaşamış olan Inguvon Bey
Akrabasının tarla işlerinde isteyerek yardım ediyor
Akrabasının oğlu da kendi evinde tarla işlerinde yardım ediyordu.
Fakat çiftlik patronu ile imzaladığı sözleşmeye göre
Sözleme yazan şey sadece çiftlikte çalışmasıydı fakat
Aile bireylerine de götürülüp kandırıldığını biliyordu.

Inguvon Bay acemi Korecesiyle itiraz etmişti fakat
Çiftlik patronu hepsinin kendi çiftliği olduğunu söyleyerek bağırıyordu

(Ha, 2015, s. 88-89)

Ödünç

Somnanğ Hanım her gün farklı yerlere
Uzaktaki tarlalara gidip çalışıyordu.

Çiftlik sahibi sabah erkenden Somnanğ Hanımı
Arabayla tarlaya götürüyordu.

Çiftlik sahibini birçok tarlaya sahip zengin bir adam sanan
Somnanğ Hanım iyi bir maaş vereceğine inanıyordu

Çiftlik sahibi akşam geç saatlerde Somnanğ Hanımı
Arabayla müştemilata bırakıyordu.

Çiftlik sahibinin bir tarlası vardı fakat
Somnanğ Hanımla birlikte Nepalli dört kadın daha getirmişti

Kamboçyalı Somnanğ Hanım ve Nepalli kadınlar konuşamıyorlardı fakat
Gündüz farklı tarlalara gidiyor gece aynı müştemilatta uyuyorlardı.

Çiftlik sahibi tarla sahiplerine Somnanğ Hanım ve Nepalli kadınları ödünç verip
Günlük 60 bin Won alıyor kadınlara günlük 40 bin Won verip kendisi 20bin won kazanıyordu.

(Ha, 2015, s. 90-91)

Sınırı Olmayan Çiftlik ve İhtiyar, Yeni Uşak ve Ödünç başlıklı şiirler, tek bir çiftlikte çalışmak için anlaşan fakat patronları tarafından farklı çiftliklerde de ücretleri ödenmeden çalıştırılan Güneydoğu Asyalı işçileri konu almaktadır. Sınırı Olmayan Çiftlik ve İhtiyar şiirinde Koreli patron kiraladığı işçileri civar çiftliklerde çalıştırmakta işçilere verilen parayı ise kendisi almaktadır. Yeni Uşak şiirinde patronu tarafından aile bireylerinin çiftliğinde ücretsiz olarak çalıştırılan Vietnamlı Inguvon Beyin hikayesi anlatılmaktadır. Vietnamlı işçinin itiraz etmesi üzerine patron diğer çalıştırdığı yerlerinde kendi iş yeri olduğunu söylemektedir. Ödünç şiirinde ise çiftlik patronu Kamboçyalı ve Nepalli işçileri başka çiftliklere götürerek çalıştırmakta işçilerin kazandığı paralar üzerinden komisyon almaktadır.

Şiirlerde fazla mesainin yanı sıra anlaşılan iş dışında başka işlerde de çalıştırılma gibi işçi haklarının ihlali anlatılmaktadır. Şiirler ayrıca yabancı işçilerin istihdamı konusundaki denetimlerin zayıflığını da ortaya koymaktadır. İstihdam sürecine kadar sıkı olan kurallar, iş verenin denetlenmesi noktasında zayıflık göstermektedir.

Hududu Olmayan Çiftlikte Birkaç Ay

Myanmarlı Myomyoşeu Hanım kovulduktan sonra
Bir sonraki sefere kendisinin kovulacağını
Kamboçyalı Dılla Hanım anlamıştı.

Çilek yetiştirilen seranın bir tarafında
Bezle örtülmüş olan bölmede
Myomyoşeu Hanım, Dılla Hanımla birlikte
Yemek pişirip yiyeli, uyuyalı sadece birkaç ay olmuşken
Birkaç çilek yerken yakalanmıştı
Gerçekte çiftliğin patronun söylediği yersiz şakaları
Basit göremiyordu.

Ertesi gün başka bir ülkeden
Yeni bir kadın gelecekti.
Çiftlik patronu, Dılla Hanım'ı bir nesne olarak gördüğü için
İstediği gibi davranmazsa aynı sebepten kovabilirdi.

Dılla Hanım para biriktirememiş bir vaziyette
Kamboçya'ya dönerse
Hayatında insan gibi muamele görme fırsatı
Olmayacağı için
Büyük endişe duyuyordu.

(Ha, 2015, s. 28-29)

Eser, kötü çalışma koşullarına rağmen çalışan fakat patronlarının kötü muamelesi yüzünden kovulmaktan korkan Kamboçyalı işçi bir kadını konu almaktadır. Kamboçyalı kadının birlikte çalıştığı iş arkadaşı, patronunun yersiz davranışlarına

dayanamayıp itiraz etmiş fakat çilek yediği bahanesiyle işten kovulmuştur. Patronun istediği gibi davranmazsa Kamboçyalı Dılla Hanım da işten kovulacağını bilmektedir.

Şiir, yabancı işçilerin maruz kaldığı sorunları dile getirirken iş veren gözünde işçinin durumunu da dile getirmektedir. "Çiftlik patronu, Dılla Hanım'ı bir nesne olarak gördüğü için/İstediği gibi davranmazsa aynı sebepten kovabilirdi" dizeleriyle kapitalist sistemde işçinin sadece bir "nesne" ya da bir "mal" olarak görüldüğü dile getirilmektedir. Bu durumda iş veren işçiye dilediği gibi davranabilir, basit bir olayı kovulma sebebi olarak gösterebilir. "Dılla Hanım para biriktirememiş bir vaziyette/ Kamboçya'ya dönerse/ Hayatında insan gibi muamele görme fırsatı/ Olmayacağı…" dizeleriyle yine kapitalist sisteme gönderme yapılmış, kapitalist sistemde insan gibi muamele görmenin kazanılan parayla mümkün olduğu vurgulanmıştır.

Hududu Olmayan Çiftlik ve Dağların Zirvesi

Marul çiftliği işçisi Nepalli Samko Hanım
Marullardan birini iyi kesemediği için
dayak yedi.

Çiftlik patronun tokat atıp
Ustabaşı, kafasının arkasına yumruk attığı sırada
marulları kökünden kestiği
bıçağı tutmuş ayakta duran Samko Hanım'ın
elleri tir tir titriyordu.

Bu ifadeye ayrıca sinirlenerek
çiftlik patronun sürekli tokat atıp
Ustabaşı, kafasının arkasına yumruk attığı sırada
Samko Hanım özür dilemeden
Uzaktaki dağların zirvesine bakıyordu.

Marullardan birinin yaprakları çok kesildiği için
Gelişi güzel tokatlayıp tekmelemek
Bir insanın yapacağı şey değildi ve bu
Patron ve ustabaşının aklına bile gelmemişti.

Nepalli Samko Hanım gözlerinin içindeki
Annapurna dağının karlarla kaplı beyaz zirvesi
Dışarıya doğru sallanarak
Uzaklara, dağların zirvesine doğru yükseldi.

(Ha, 2015, s. 34-35)

Hududu Olmayan Çiftlik ve Akıllı Telefon

Şehir yakınlarındaki çiçek çiftliğinde
Vietnamlı ve Nepalli bir kadının
Çiftlik patronu tarafından tokatlandığını
Kamboçyalı Sompoa Hanım
Akıllı telefonuyla gizlice çekti.

Vietnamlı kadın paketleme işini iyi yapıyordu fakat
El işi yavaş olduğu için
Nepalli kadının el işi hızlıydı fakat
Paketleme işini gelişi güzel yaptığı için
Çiftlik patronu işaret parmağıyla küt diye göğüs kafesini dürttü.

Aslında bunun cinsel bir taciz olduğunu düşünse de
Çiftlik patronun ne kötülük yapacağını bilmeyen
Sompoa Hanım, görmemiş gibi yaptı fakat
Vietnamlı ve Nepalli kadın iş yerini değiştirince
Akıllı telefonla çekilen fotoğrafları yasal
Deliller olarak kullanabilirim diye düşünüyordu

Sompoa Hanım, bundan önce çalıştığı çiçek çiftliğinde
Sarhoş olup yersiz bir şekilde sarılan çiftlik patronunu itince
Birkaç ay maaşını alamayıp kaçtıktan sonra
Şimdiye kadar kaçak işçi olarak saklanıp çalışmaktaydı.

(Ha, 2015, s. 36-37)

Hududu Olmayan Çiftliğin Kaçakları

Nepalli Sabitra Hanım
Salatalık çiftliğinde maaşını zamanında alamadığı için
Kamboçyalı Soria Hanım
Marul çiftliğinde oldukça uzun bir süre çalıştırıldığı için
Myanmarlı Aunğ Hanım
Çilek çiftliğinde tacize maruz kaldığı için
Kaçmışlardı.

Kaçak işçi olan üç kadın,
Kaçak işçi olarak
Haftalık pazarda bavul ticareti yapan
Vietnamlı adamla tesadüfen karşılaşınca
Birlikte çalışmaya başladılar.

Vietnamlı adam iş bulursa
Üç kadın o çitlik bu çiftlik dolaşıyor
Sebze toplayıp bağlar haline getirirlerse
Gündeliklerini alabiliyorlardı.

Nepalli Sabitra Hanım
Salatalık çiftliğinde salatalık toplarken
Kamboçyalı Soriya Hanım
Marul çiftliğinde marul yaprakları toplarken
Myanmarlı Aunğ Hanım
Çilek çiftliğinde çilek toplarken
Zayıf düşmüşlerdi.

(Ha, 2015, s. 38-39)

Bu üç şiir, patronları tarafından darp edilen Güneydoğu Asyalı kadın işçileri konu almaktadır. Hududu Olmayan Çiftlik ve Dağların Zirvesi adlı şiirde Nepalli kadın, işinde hata yaptığı için patronu ve usta başı tarafından darp edilmektedir.

Hududu Olmayan Çiftlik ve Akıllı Telefon adlı şiirde Kamboçyalı kadın, Vietnamlı ve Nepalli iş arkadaşlarının patronları tarafından darp edildiğini, cinsel tacize varan hareketlerini telefonuyla kaydetmektedir. Önceki iş yerinde patronunun cinsel tacizine uğrayan Kamboçyalı kadın, başına aynı şeylerin gelmesi durumunda çektiği görüntüleri kullanmayı düşünmektedir.

Hududu Olmayan Çiftliğin Kaçakları adlı şiirde ise maaşını zamanında alamadığı, uzun bir süre çalıştırıldığı ve tacize maruz kaldığı için kaçan üç farklı göçmen kadından bahsedilmektedir.

Üç farklı şiir de göçmen kadınların yaşadığı cinsel taciz, fiziksel saldırı gibi konuları ele almıştır. Ayrıca şiirlerde fazla mesai, maaşların ödenmemesi gibi durumlara da değinilmektedir. Bu şiirlerde de kapitalist sistemde iş verenin işçiye dilediği gibi davranabildiği, işçiyi bir "mal" olarak gördüğü dile getirilmektedir.

Sera Müştemilatının Çapası

Kamboçyalı genç bir kız olan Rapomara Hanım'ın
İlk kez işe girdiği çiftliğin
Müştemilatının girişinde
Birkaç tane çapa duruyordu.
Çalışırken kullanılan bir alet olarak düşünerek
Dalgın bir şekilde eşyalarını bırakan Rapomara Hanım
O gün akşam işini bitirip geri dönen
Nepalli genç Anurama Hanım'a
Çapaları işaret ederek ne için kullanıldığını
Acemi Korecesiyle sorduğunda
Hiçbir şey söylemeden gülerken
Rapomara Hanım tuvaletin yerini sorunca
Anurama Hanım çapayı uzatarak
Dışarıyı işaret edip yeniden güldü.
Rapomara Hanım anlamayınca
Anurama Hanım el kol hareketleriyle anlattı.
Fakir Kamboçya'nın çiftlik evlerinde bile

Asla yapılmayan bir şeyin
Refah içindeki Kore'nin çiftliğinde
Ulu orta yapıldığının söylenmesine
Bir türlü inanamıyordu.
Kamboçyalı Rapomara hanım ve
Nepalli Anurama Hanım
O gece bir kural belirlediler.
Tuvalete çıkmak istediklerinde
Sera çadırının müştemilatından çıkıp
Çapaları alarak dikkatlice
Rapomara Hanım sağ taraftaki tarlaya
Anurama Hanım sol taraftaki tarlaya
Birer delik kazıp ihtiyaçlarını giderip
İşaret bırakacaklardı üzerine basmayacak şekilde

(Ha, 2015, s. 48-49)

Sera Müştemilatı ve Ateş

Yaşlı çiftlik patronu sera müştemilatında
Mutfak tüpü de bağlatmayıp
Soba da kurulmasına izin vermedi
Dişleri dökülmüş bir testere bıraktı.

Sera müştemilatında yiyip yatan
Güneydoğu Asyalı kadınlar sırayla
dağın eteklerine düşen kuru ağaçları toplayıp
Yakacak olarak kullanıyorlardı.
Dört mevsim dışarıda ateş yakıp
Öğünlerde tencereyi ateşin üzerine koyup yemek pişirip yiyorlardı
Üşüdüklerinde etrafına oturup ısınıyorlardı.

Şafakta işleri başladığı için yemeği bitirip
Sera müştemilatına giren Güneydoğu Asyalı kadınlar

Ateş yakıp yemek yiyip ısınarak
Gece mesai vermeyen yaşlı patrona kızıyorlardı.

O gece sera müştemilatında yangın çıkıp
Birden çok ceset bulunduğunda
Sadece Güneydoğu Asyalı kadınların kasıtlı mı yanlışlıkla mı yaptığı inceleniyor
Yaşlı çiftlik patronun idaresinin yetersiz olup olmadığını ise incelenmiyordu.

(Ha, 2015, s. 70-71)

Sera Müştemilatının Çapası ve Sera Müştemilatı ve Ateş adlı şiirlerde olumsuz çalışma koşulları altında çalışan göçmen işçilerin durumları ele alınmıştır. Her iki şiirde de Güneydoğu Asyalı işçiler, sera çadırı içine yapılmış müştemilatta kalmaktadır.

Sera Müştemilatının Çapası adlı şiirde işçilerin tuvalet ihtiyaçlarını giderebilecekleri bir yerin olmadığından bahsedilirken Sera Müştemilatı ve Ateş adlı şiirde işçilerin yemek yiyecek ve ısınacak bir yerlerinin olmadığından bahsedilmektedir.

Sera Müştemilatı ve Ateş şiirinde sera çadırının yanması sonucu işçiler hayatını kaybetmiş fakat durumdan yaşlı patron sorumlu tutulmamıştır. Şiirler göçmen işçiler konusundaki ihmalleri ve denetimin yetersizliğini vurgulamaktadır. Bu şiirlerde de iş verenin ve işçilerin istihdam edildikten sonraki durumlarının denetlenmesi noktasındaki eksiklikler dile getirilmiştir.

Sera Müştemilatı ve Korece Sınıfı

Korece yeterlilik sınavına girip
Yüksek puan alan arkadaşlarının
Hepsi fabrikada işe girip gitti
Tek başına bir çiftlikte işe giren
Kamboçyalı Sopiıb Hanım
Aynı durumdaki Güneydoğu Asyalı kadınlarla
Korece öğreniyordu.

Korece öğretmeni Rana İng Hanım
Vietnam'dan Kore'ye gelin geleli yaklaşık on yıl olmuştu.

Tarımın yapılmadığı kış mevsiminde
Sera çadırına gelip
Korece kursu açtı.

Rana İng Hanım Korece'de acemi olsa da
Kırsalda yaşadığı deneyimleri karıştırarak
Sopiıb Hanım dahil olmak üzere Güneydoğu Asyalı kadınlara
Ne az ne de çok, mutlaka kullanmaları gereken
Korece kelimeleri seçip öğretiyordu.

Sopiıb Hanım çiftlikte sürekli aynı işleri yaptığı için
Çok fazla Korece öğrenmesini gerektirecek sebep yoktu ama
Güneydoğu Asyalı kadınlarla konuşmak ve
Çiftlik sahibinin bağırarak söylediği şeyleri anlamak istiyordu.

(Ha, 2015, s. 62-63)

Küfrederken

Köylü bir kız olan Ingen Hanım,
Vietnam'dan Kore'ye para kazanmak için gelmişti.

Vietnam'da da kırsalda çiftçilik yapan halkın
Şehirde fabrikada çalışan halka göre
Gelirinin az olduğunu biliyordu
Kore'de kırsalda çiftçilik yapan işçinin de
Şehirde fabrikada çalışan işçiye göre
Gelirinin az olduğunu biliyordu fakat
Ingen Hanım'ın Korecesi yetersiz olduğu için
Şehirde fabrikada çalışamaz
Sadece kırsalda bir hayvan çiftliğinde çalışabilirdi.

Yine de Ingen Hanım
Kore kırsalında çalışarak kazanacağı gelirin
Vietnam kırsalında çalışarak kazanacağı gelirden
Çok daha iyi olacağını bildiği için

Korece konuşamasa da anladığı
İneklere iyi bakıyordu.

Vietnam'da inek güdüp çeltik tarlasında çift süren Ingen Hanım
Kore'de inekleri ahıra koyarak semirten Ingen Hanım
Bazen ineklere Vietnamca mırıldandığı oluyordu fakat bu
Maaşını artırmayan çiftlik patronuna küfrettiği zamanlardı.

(Ha, 2015, s. 84-85)

İş Değişikliği

Myanmarlı fakir Aungteinşen Bey
Korece yeterlilik sınavından iyi bir sonuç alıp
Bir inşaatta işe girip sonra işi bıraktı.

Toprağı kazmada ağır ekipmanları hareket ettirmede
Ev yapmada el becerisi gerekiyordu fakat
Memleketinde çiftçilik yapan Aungteinşen Bey
Yapraklara güneşin vurması gereken zamanı ve
Köklere suyun ulaşması gereken zamanı daha iyi biliyordu.

Aungteinşen Bey yapmak istediği işin peşinde koşuyordu
Sebze çiftliğine kendi isteğiyle girdiğinde
Güneydoğu Asyalı işçiler çok şaşırmıştı.
Zaten az maaş veren çiftlikten gizlice kaçarak
Daha çok maaş veren fabrikaya gittikleri için
Aungteinşen Bey'i yetersiz gibi görüyorlardı
Yine de Myanmarlı fakir Aungteinşen Bey
Kore'de çiftçiliği iyi bir şekilde öğrenip dönerse
Memlekette yapacağı işin çok olacağını biliyordu.

(Ha, 2015, s. 96-97)

Korece Yeterlilik Sınavı

Korece yeterlilik sınavını geçtikten sonra
Sonuç sırasına göre istihdam edilebilen alanlar
Kore'de sabittir.
Korece'yi anadili olarak kullanmayan
Yabancı işçilerin duyu ve yeteneklerine göre seçilip
Karar verilmesine şaşırıyorum.

Ben Korece şiirler yazsam da
Yabancı bir dilde çok zorlanırım.
Vietnamca, Birmanca[6], Nepalce çalışıp
Dil yeterlilik sınavını geçsem bile
İşe alınabileceğimi sanmam
Her ne kadar çok Korece şiir yazsam da
Çalışabileceğim bir işin olmadığı yabancı bir ülke de
Yeteneksiz/vasıfsız biri mi oluyorum acaba?
Kore'de de yaşlı olduğum için bir iş verilmez.
Korece yeterlilik sınavından düşük bir puan alırsam
Çiftçilik veya hayvancılık işinde çalışmam gerekir fakat
Çin lahanası, turp, marul, inek, domuz ve tavuklarla
Korece konuşmayacak olsam da sorun olmayacaktır.

Yabancı işçilerin doğuştan gelen duyu ve yeteneklerini
Korece yeterliliğini göz önünde bulundurarak kullanırsanız
Kore daha fazla zarar görmez mi?

(Ha, 2015, s. 104-105)

Sera Müştemilatı ve Korece Sınıfı, Küfrederken, İş Değişikliği ve Korece Yeterlilik Sınavı başlıklı dört şiir de Korece yeterlilik seviyesine göre işçilerin istihdam edilmelerini konu alan şiirlerdir.

[6] Birmanca: Myanmar'ın resmi dili

“Sera Müştemilatı ve Korece Sınıfı” ve “Küfrederken” başlıklı şiirlerde Korece yeterlilik sınavından yeterli puan alamadıkları için çiftliklerde çalışan kadınları konu almaktadır. Sera Müştemilatı ve Korece Sınıfı şiirinde Sopiıb Hanım, farklı ülkelerden gelen Güneydoğu Asyalı kadınlarla iletişim kurmak ve kendisine bağırarak bir şeyler söyleyen patronunu anlamak için Korece öğrenmek istemektedir. Küfrederken şiirinde ise Korecesi yetersiz olan Ingen Hanım, hayvan çiftliğinde çalışmaktadır. Fakat memleketinde de aynı işleri yaptığı için çiftlikte de iyi çalışmaktadır.

İş Değişikliği başlıklı şiirde Myanmarlı Aungteinşen Bey, Korece puanının iyi olması sebebiyle inşaat işinde istihdam edilmesine rağmen bu işi iyi yapamadığı için işi bırakmaktadır. Daha kabiliyetli olduğu tarım işlerinde çalışmak için bir çiftliğe işe girer. Fakat burada çalışan diğer yabancılar ise daha iyi puanla daha çok maaş alacakları fabrikaya girmek istemektedir. Korece Yeterlilik Sınavı şiirinde ise şair, kendi durumu üzerinden Kore’nin yabancı işçilerin dil yeterliliğine göre istihdam edilmesini eleştirmektedir.

HA Jong Oh, Korece Yeterlilik Sınavı eserinden sonra verdiği notta, “İstihdam İzni Sisteminde, Korece Yeterlik Sınavı sonuçlarına göre endüstri, inşaat, çiftçilik, hayvancılık, balıkçılık gibi alanlarda istihdam belirlenir ve iş, türüne göre yasaklandığını” söylemektedir (Ha, 2015, s. 105).

Şair bu şiirlerle bir insanın kendi ülkesinde iş kabiliyetinin iyi olmasına rağmen yabancı bir ülkede dil becerisi yetersiz olması sebebiyle “yeteneksiz veya vasıfsız” olarak değerlendirilmesini eleştirmektedir. Şair, dil yeteneğine göre işçilerin istihdam edilmesini Korece Yeterlilik Sınavı başlıklı şiirinde eleştirmiş, insanların “doğuştan gelen duyu ve yeteneklerine” göre değerlendirilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Ayrıca şiirlerde bir işte çalışmak için değil, insanlarla iletişim kurabilmek için dil öğrenilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Korece Öğrenmek İçin Zaman

Armut ağacının yaprakları solduğunda Vietnam'a giderek
Düğün yapıp geri dönen orta yaşlardaki adam
Armut ağacında çiçeklerin açma zamanı gelse de

Kore'ye gelemeyen eşini
Çaresizce bekliyordu.

Adamın da kadının da isteği aynıydı
Birlikte yaşamaya karar vermişlerdi fakat
Neden Korece konuşması gerektiğini
Orta yaşlardaki adam anlayamıyordu.
Sadece kendisinin Vietnamca'yı öğrenmesinin zor olduğu gibi
Eşinin de Korece öğrenmesinin zor olacağını
Anlayabiliyordu orta yaşlardaki adam.

Armut ağacının çiçekleri açmaya başlayınca
Tarla işleriyle oldukça meşgul olacağı için
Armut ağacının yaprakları solduktan sonra
Orta yaşlardaki adam eşiyle görüşmeye
Vietnam'a gidebilecek mi bilemiyordu fakat
Eşinin Korece öğreneceği zaman
O derece hızlı geçer düşüncesiyle kendisini sakinleştirmeye çalışıyordu

(Ha, 2015, s.106-107)

Korece Öğrenmek İçin Zaman adlı şiir, Koreli birisiyle evlenmelesine rağmen Kore'ye giriş vizesi alamayan Vietnamlı kadını ve onu bekleyen Koreli kocasını konu almaktadır. Evli göçmenler için uygulanan vizede göçmenlerin belirli düzeyde Korece bilmeleri zorunlu tutulmuştur. Eserin altında verdiği notta HA Jong Oh, şu şekilde özetlemektedir:

> "*Nisan 2014'ten itibaren, Kore vatandaşıyla evlilik yapan göçmenlere uygulanan vize kriterleri zorlaştırılarak sadece Korece yeterlilik sınavında belirlenen puandan fazlasını alan veya Korece eğitim kurumlarında belirlenen saat süresince ders alan kişilerin ülkeye girişine izin verilmektedir." (Ha, 2015, s. 107)*

3.4. Asya Kökenli Koreliler (아시아계 한국인들) Kitabının Genel Değerlendirmesi

2007 yılında yayımlanan eser, Asyalı ve Koreli çiftlerin evliliğinden dünyaya gelen çocukları diğer bir deyişle Kosianları konu almaktadır. Eser aynı zamanda bu evliliklerin arka planında yatan sebepleri de ele almaktadır. Eserdeki şiirler, kimi zaman

Korelilerle evlenen Asyalı kadınların mağduriyetlerini konu alırken, kimi zaman bu evliliklerde mağdur olan erkekleri ve çocukları konu almaktadır.

Şair HA Jong Oh, eserin önsözünde şunları söylemektedir:

> *"Asya'nın hemen hemen her ülkesinden evlenerek Kore'ye gelen ve anaerkil bir toplum oluşturan kadınlar var. Kayınbabası, kayınvalidesi ve kocası tarafından dışlanarak yabancı gibi yaşayan kadınlar da var. Sürekli göç veren fakir bir ülkeden, iyi bir yaşam vadeden ve sürekli göç alan bir ülkeye gelerek, kapitalist bir toplumda sıkıntı çekerek ömrünü geçiren kadınlar da var." (Ha, 2007, s. 5)*

Eser, iki bölüm altmış beş şiirden oluşmaktadır. Şair, eserin ikinci bölümündeki şiirleri Kosian Köyü olarak isimlendirmiştir. Bu bölümde daha çok Asyalı ve Koreli çiftler ele alınmıştır.

Cevap

Anayolun kenarında, bir kadının yanına yığmış olduğu
Elma sandıklarını görünce

Arabamı durdurdum.
Kadın güneşten yanmıştı.
Ben "fiyatı ucuz mu?" diye sorunca
Kadın "evet" diye cevaplayıp
Ben "evden mi topladınız" diye sorunca
Kadın "evet" diye cevapladı.
Ben yeniden kadına
Tadını sorunca; ne diyeceğini
Türünü sorunca ise; ne yapacağını bilemedi.
Yeniden ben, kabuğuyla yesem olur mu diye sorunca
Boynunu eğip gözlerini ayırmış sağa sola şaşkın şaşkın bakarken
Bir adam çıkıp açıklayınca, kocaman gülümsedi.
Bir kutu elma alıp arabama yüklemelerini istedim.
Yol kenarında bir oraya bir buraya elektrik direklerine
Uluslararası evlilik reklam afişleri asılmıştı.

Yüzü esmer
Evet, evet, diye sadece bir kelimeyle cevap veren kadını anımsadım.

(Ha, 2007, s. 16-17)

Cevap şiiri Kore'ye gelin gelip Korece konuşamadığı için iletişim kurmakta zorlanan göçmen kadını konu almaktadır. Kadın kendisine sorulan tüm sorulara "evet" cevabından başka bir cevap verememekte soruları anlamakta zorlanınca paniklemektedir.

Eser, Kore'de yabancılık çeken göçmen kadınları konu alırken kırsal kesimde yoğun olarak karşılaşılan uluslararası evliliklere ve bu şirketlere de değinmektedir. Şiirde kadının nereli ve kim olduğu belirgin değil fakat güneşte yanmış olması ve daha koyu bir ten rengine sahip olması kadının yabancı olduğunu düşündürmektedir. Söyleyici soruları gittikçe zorlaştırarak bu durumu anlamaya çalışmaktadır. Yolda karşılaştığı "uluslararası evlilik reklam afişleri" söyleyiciye bu kadını hatırlatırken kadının evli bir göçmen olduğunu da düşündürmektedir.

Tebessüm

Yere bakarak yolda yürürken
Usul usul gelen evcil bir köpekle karşılaşınca
Bir an durup başımı kaldırdığımda
Tasmayı tutan Batılı bir genç kız,
Koca bir gülümsemeyle selam verdi.

Yeniden yere bakarak yürürken
Paytak paytak yürüyen bir çocukla karşılaşınca
Bir an durup başımı kaldırdığımda
Elinden tutan Güneydoğu Asyalı kadın,
Koca bir gülümsemeyle selam verdi.

İkisinde de yoldan çekilerek selamladım fakat
Sonrasında düşününce
Batılı kadına çekingen çekingen bakıp

Güneydoğu Asyalı kadına hiç çekinmeden baktım
İster istemez adice davranmıştım.

…

(Ha, 2007, s. 22-23)

Bu eser, yabancıların ırklarına ya da görünüşlerine göre değişen tutumlara dikkat çekmektedir. Şiirdeki hikâye, Batılıların olumlu, Güneydoğu Asyalıların ise olumsuz imajını resmetmektedir.

Şiirde, "Batılı kadına çekingen çekingen bakıp / Güneydoğu Asyalı kadına hiç çekinmeden baktım" dizeleriyle yolda karşılaştığı yabancı kadınlara karşı, söyleyicinin davranışlarının istemsizce farklı olduğunu belirtmektedir. "İster istemez /İstemsizce/istemeden" sözleri, bu durumun oturmuş bir algı olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda şiir, Korelilerin Batılılara karşı olumlu ve Güneydoğu Asyalılara karşı ise olumsuz bakış açılarını yansıtmaktadır. Aynı zamanda eserin pozitif ve negatif ayrımcılığı ele aldığını söyleyebiliriz.

Pilav Makinası, Çırpıcı, Kahve Makinası ve Doların Aile Ziyareti

Karnı doyan Vietnamlı genç kadın
Ailesine gitmeden önceki gün
Koreli genç kocasıyla çantasını hazırladı.

Koreli kocası atıştırmalık bardak erişte lerden paketleyelim deyince
Vietnamlı kadın pilav makinasını hazırlayarak
Ailem pirinç ekip biçiyor dedi.

Koreli kocası kaliteli elmalardan biraz paketleyelim deyince
Vietnamlı kadın mikseri çantaya koyarak
Memlekette meyve çiftliği çok dedi.

Koreli kocası yerli yeşil çaylardan biraz paketleyelim deyince
Vietnamlı gelin kahve makinasını paketleyerek

Anne-babama kahve çekirdeklerini nefis bir şekilde kaynatıp ikram etmek istiyorum dedi.

O gece Vietnamlı genç kadın
Koreli genç kocasından
Anne-babasına harçlık olarak yüz dolar alıp
Ailesini görme hazırlığını basit bir şekilde tamamladıktan sonra
Karnındaki bebeğine büyükanne ve dedeye gidiyoruz diye fısıldadı.

(Ha, 2007, s. 34-35)

Kosian Köyü 4

Babası, Kore'ye git ve
Ailene yardım et dediği için
Vietnamlı genç kız, orta yaşlı Koreli bir adamla evlendi.

Koreli adamın verdiği başlık parasının içinde
Komisyoncuya verilen para ne kadardı
Eve harcanan para ne kadardı
Vietnamlı kadın bilmiyordu.

Koca evine gelen Vietnamlı kadın
Akşam yorganı sessizce açıyor fakat
Sabah olunca baba evine dönüp
Nehir suyunda yıkanmak istiyordu.

Ensesinde tüyleri olan yanağı yumuşak genç kız
Orta yaşlardaki fakir kocasının göğsüne sarılmaktansa
Orta yaşlardaki fakir babasının sırtına yaslanmanın
Daha çok huzur vereceği yaştaydı.

Fakat genç kız için
Her zaman çarşafları yıkayabileceği
Elektrikli çamaşır makinesinin olması
Uyuyacağı yer konusunda sabretmesi için yeterliydi.

(Ha, 2007, s. 59-60)

Kosian Köyü 18

Ayın kızıl olduğu bir geceydi.

Issız yerdeki evden genç kadın yakası açılmış şekilde
Çığlık atarak bahçeye koştu
Saldırmayı kesin!

Yaşlı adam pantolonun belin tutup
Bir şeyler söyleyerek ardından çıktı
Evlilik vazifeni yapmayacaksan neden evlendin!

Bir ara kaynanası birden odanın kapısını açıp
Yüksek sesle bağırmaya başladı
Zilliyi Vietnam'dan getireyim diye
Kaç yıl çiftçilik yaptım
Gideceksen 20.000.000 ver git!

Ay bulutların arasında kaybolmuştu

Kestane ağacının altına saklanan genç kadın
Anne ve babasının aldığı paranın
20 milyon Von olmadığını düşünüyordu.

Evin önüne gidip gelen hızlı hızlı soluyan yaşlı adam
Uluslararası evlilik için harcadığı 20 milyon Vonu
Yatırım olarak düşünmekte istekliydi.

(Ha, 2007, s. 82-83)

Pilav Makinası, Çırpıcı, Kahve Makinası ve Doların Aile Ziyareti, Kosian Köyü 4 ve Kosian Köyü 18 başlıklı şiirlerde Asyalı göçmen kadınlarla gerçekleştirilen evliliklerin arka perdesini konu almaktadır. Pilav Makinası, Çırpıcı, Kahve Makinası ve Doların Aile Ziyareti başlıklı eserde evlendikten sonra ilk defa kendi ailesini ziyaret etmeye hazırlanan Vietnamlı genç bir kadını konu almaktadır. Kocası, hediye olarak çay, erişte

ve elma gibi daha basit şeyler paketlemek isterken genç kadın hepsini reddederek pilav makinası, çırpıcı, kahve makinası gibi elektronik eşyaları çantasına koymaktadır.

Kosian Köyü 4 başlıklı şiir, ailesinin istediği üzerine orta yaşlarda Koreli bir adamla evlenerek Kore'ye gelen Vietnamlı genç bir kadını konu almaktadır. Günümüz şartlarında temel ihtiyaç olarak görülen eşyalar genç kadını ailesine ihtiyaç duyduğu yaşlarda fedakârlık yapmak konusunda ikna etmiştir.

Kosian Köyü 18 başlıklı şiir ise para karşılığında evlendirilen Vietnamlı genç bir kadını konu almaktadır. Evlendirildiği adam tarafından tacize uğrayan kadın kaçmak isterken kaynanasının ailesine yirmi milyon von ödediğini duymuştur. Şiirin devamında ise yaşlı kocanın bu evliliği bir yatırım olarak gördüğü dile getirilmektedir.

Her üç şiirde de daha iyi bir yaşam sürmek ve ailelerinin geçimini sağlamak için bu evlilikleri gerçekleştiren göçmen kadınlardan bahsedilmektedir. Koreli kocaların durumuna baktığımızda ise kırsal kesimde yaşayan çiftçiler olmaları sebebiyle para karşılığında fakir ülkelerden gelen kadınlarla evlenmektedirler. Böylelikle şair, bu evliliklerde çiftlerin evlilik sebeplerinin farklılığına dikkat çekmektedir.

Kosian Köyü 10

Genç kadın
Vietnam'dan gelin gelmiş
İlk çocuğunu doğurmuştu.

Bebek gözlerini kapattığında
Ağzı kadının kocasına benziyor
Burnu kadının kaynanasına benziyor
Kulakları kadının kayınbabasına benziyordu.

Kocasının akrabaları görmeye geldiğinde
Genç kadın sürekli çocuğu emziriyor
Çocuğun uzun süre uyumasını sağlıyordu.

Çocuk gözlerini açtığında
Ağzı annesine benziyor

Burnu ananesine benziyor
Kulakları dedesine benziyordu.

Genç kadın yüz gün sonra
Çocuğunu kucaklayıp tek başına tarlaya gitmiş
Çocuk uzun süre uyanık kalacak şekilde oynatıyordu.

Genç kadın
Vietnam'dan evlenerek gelip
Üç yıl arayla sürekli oğul kız
Dünyaya getirişmiş her çocukta aynı şeyleri yaptığı içim
Göğüsleri sarkan bir anne olmuştu.

(Ha, 2007, s. 68-69)

Kosian Köyü 31

Oğulları Koreli babaya benzediği için
Kızları Filipinli anneye benzediği için
Anne ve baba büyük endişe duyuyordu.

Oğlu babasına benzediği için
Sadece okulunu düzgün bir şekilde bitirebilirse
Şehirli olan Koreli bir kızla
Evlenebilir
Kızı annesine benzediği için
Geçinmeyi düzgün bir şekilde öğrenirse
Köylü olan Koreli bir adama
Gelin gidebilirdi.

…

(Ha, 2007, s. 104)

Kosian Köyü 33

Yeni gelin gelen Filipinli kadın
Hediye aldığı Polaroid fotoğraf makinası ile
Hemen bir aile fotoğrafı çekti.

Vietnamlı anne sağ kenarda oturuyor
Koreli baba sol kenarında oturuyor
Büyük kızları ortada babasına yaslanmış oturuyor
Küçük kızları ise babasının dizi üzerinde oturuyordu.

Büyük kız neden babasına yaslanmış oturuyor
Küçük kız neden babasının dizlerinde oturuyor diye düşünerek
Filipinli gelin başını eğerek gitti.

Büyük kızı da küçük kızı da
Yüzleri Vietnamlı annelerine benzediği için
Anaokulunda küçümsendikleri gün
Koreli babalarının yanında durduklarını
Vietnamlı anne bilmekteydi.

Filipinli kadın her eve giderek
Hemen birer aile fotoğrafı çekip bakıyor
Annesine benzeyen bütün oğullar babalarına
Ya boyun bükmüş ya gözlerini çevirmiş ya sarılmış
Ya koluna girmiş ya da babalarının sırtına binmiş duruyorlardı.

(Ha, 2007, s. 107-108)

Kosian Köyü 10, Kosian Köyü 31 ve Kosian Köyü 33 başlıklı şiirler, Güneydoğu Asyalı annelerine benzedikleri için dışlanan ve ötekileştirilen çocukları, yani Kosianları konu almaktadır. Bu eserlerde Kore'deki Güneydoğu Asyalı algısını görebilmekteyiz. Eserde Korelilerin Güneydoğu Asyalılara karşı ön yargılarına ve olumsuz tutumlarına yer verilmiştir.

Kosian Köyü 10 başlıklı şiirde Vietnamlı kadın sadece uyurken Korelilere benzeyen bebeğini sürekli uyutarak Koreli akrabaları tarafından bebeğin dışlanmasını

engellemeye çalışmaktadır. Kosian Köyü 31 başlıklı şiirde oğullarının Koreliye benzemesine kızlarınınsa Filipinliye benzemesine üzülen Koreli ve Filipinli çiftten bahsedilmektedir. Aile, oğulları her ne kadar Koreliye benzese de ancak iyi bir eğitim alırsa Koreli bir kadınla evlenebileceğini kızlarınınsa Filipinliye benzediği için ancak Koreli bir çiftçi ile evlenebileceğini düşünmektedir.

Kosian Köyü 33 başlıklı şiirde ise henüz anaokuluna giden ve Güneydoğu Asyalı annelerine benzediği için arkadaşları tarafından ötekileştirilen çocuklara değinilmiştir. Annelerine benzedikleri için kabul görmediklerinin farkında olan çocuklar, çekindikleri fotoğraflarda Koreli babalarının etrafında durmakta babalarına yaslanmaktadır.

Her üç şiirde de aileler, Güneydoğu Asyalılara karşı Kore'deki olumsuz tutumu bilmektedir. Güneydoğu Asyalı gelinler, Koreli çocukların anneleri ve Koreli erkeklerin eşleri olarak her ne kadar Kore toplumun bir parçası olsalar da Kore toplumunda bir yer edinememiştir.

Kosian Köyü 21

Üst kattaki evde yaşayan Vietnamlı yeni gelin
Uzun kollu buluz ve uzun etek giyip
Alt kattaki Filipinli yeni gelini ziyaret ediyor
Gizlice el ele tutuşup arkadaki dağa gidip
Çam ağacının gölgesi altına oturuyorlardı.
Vietnamlı yeni gelinin sıcak havalarda giydiği kıyafetleri görünce
Filipinli gelin bir şey söylemeden her şeyi anlıyordu.
Aşırı sıcaklarda yanmamak için yapılanla aynıydı
Tüm vücudunda morlukların olduğu kesindi.
Vietnamlı gelin ve Filipinli gelin
Korece iyi bilmedikleri için iyi konuşamıyor
Birbirlerine bakıp üzgün gözlerle gülüyorlar
Başka yöne bakarken yalnız hissediyorlardı.
Yükselen güneşe bakıp
Hemen kalkıp evlerine dönüyorlardı.
Yaz geçmeden önce

Alttaki evde yaşayan Filipinli gelin
Uzun kollu buluz ve uzun etek giyip
Üstteki evde yaşayan Vietnamlı yeni gelini ziyaret ediyor
Gizlice el ele tutuşup arkadaki dağa gidip
Çam ağacının gölgesi altına oturuyorlardı.

(Ha, 2007, s. 87-88)

Şiir, Korelilerle evli olan Vietnamlı ve Filipinli kadınların eşleri tarafından darp edilmelerini konu almıştır. Şiirin ilk bölümünde Vietnamlı kadın uzun kıyafetler giyerek kocası tarafından dövüldüğünü saklamaya çalışırken şiirin son bölümünde Filipinli kadın aynı şekilde uzun kıyafetler giyerek darp edildiğini saklamaya çalışmaktadır. Farklı ülkelerden gelip farklı diller konuşmalarına rağmen aynı durumda olmaları kadınları bir araya getirmiştir. Diğer bir deyişle dil birliği olmayan kadınların yaşamış olduğu olumsuz deneyimler iletişim kurmalarını sağlamıştır.

SONUÇ

Bu çalışmada Güney Kore'de çokkültürlülük şairi olarak bilinen HA Jong Oh'un eserlerindeki çokkültürlülük olgusu incelenmiştir. HA Jong Oh'un çokkültürlülük şairi olarak anılmasının sebebi şüphesiz şairin konuyla ilgili birçok eserinin olmasıdır. Şairin çokkültürlülük konusunu işlediği Ülkeler veya İmparatorluk (제국(諸國) 또는 帝國 (2011)), Göçmenler (입국자들 (2009)), Hududu Olmayan Çiftlik (국경 없는 농장 (2015)) ve Asya Kökenli Koreliler (아시아계 한국인들 (2007)) eserleri Türkçeye çevrilerek çalışmada incelenmiştir. Çalışmada, belirlenen eserlerdeki benzer konulara sahip olan şiirler gruplandırılarak Türkçe çevirileriyle verilmiş ve içerik analizleri yapılmıştır.

Kore'de son yıllarda tartışılmaya başlanan çokkültürlülüğün edebiyat dünyasında da beklenilen yeri alamadığı düşünülmektedir. Fakat konuyla ilgili olarak roman, öykü, masal, şiir gibi pek çok alanda çeşitli eserler bulunmaktadır. HA Jong Oh'u çokkültürlülüğü eserlerinde işleyen sanatçılar arasında öne çıkaran özelliği şairin bu konuyla ilgili eserlerinin çok olmasının yanı sıra çokkültürlülük konusuna objektif yaklaşımı olmuştur. Şair Ha, Kore'nin tarım ve sanayi sorunlarını ele alırken bu alanlarda istismara uğrayan insanları da şiirlerine taşımıştır. Şair, bir yandan Kore tarımının alarm verdiğini hatırlatırken diğer bir yandan da sektörün gücü altında ezilen göçmen işçileri gündeme getirmektedir. HA Jong Oh, cinsel istismar, hürriyetten yoksun bırakma, ihmaller, iş kazaları, ötekileştirme, fiziksel şiddet, tehdit gibi göçmen işçilerin tecrübe ettiği birçok konuyu şiirlerinde yalın bir dille işlemiştir.

Şair Ha, Kore çokkültürlülüğü konusunda dikkatleri çeken Asyalı göçmen kadınlara da şiirlerinde oldukça fazla yer vermiştir. Korelilerle evlenen fakat ötekileştirilen bu kadınların Kore toplumundaki kimliğini sorgulamaktadır. Kore toplumundaki Asyalı göçmen kadın algısına değinirken özellikle bu evliliklerden dünyaya gelen ve ikinci kuşağı oluşturan çocukların yabancılaştırılması konusuna da dikkat çekmiştir. Şair, artık Kore toplumunun bir parçası olan bu insanların yaşadığı sıkıntılara değinerek bunları

somutlaştırmaktadır. Göçmen evliliklerinde Koreli tarafın kültürünün öne çıkması, Kore toplumunun bir parçası olarak "anne" olan göçmen kadınları ikinci plana atmıştır.

Şair Ha, Asya Kökenli Koreliler eserinin önsözünde, bu durumun "Korelilerin kaderi" olduğunu söyleyerek şunları eklemektedir:

> *"Bu evliliklerden çok daha önce, Kore Savaşı ve Güney Vietnam Savaşı sonrası askeri birliklerde yabancı askerler ve Koreli kadınlardan doğan, Koreli askerler ve Vietnamlı kadınlardan doğup uzun zaman geçse de hayatını bir yabancı gibi yüz çevrilerek geçiren nesiller da var. Tüm bunların Kore halkının kaderi olduğunu düşünüyorum." (Ha, 2007, s. 5)*

Şair, Kuzeyli Koreli ve farklı ülkelerin (Çin'in Yanbian Özerk İli, Kazakistan, Kırgızistan vs. gibi) vatandaşlığına sahip Kore kökenli göçmenlere de eserlerinde yer vermiştir. Japon Emperyalizminin Kore topraklarında hüküm sürdüğü yıllardan itibaren artan milliyetçilik anlayışına rağmen ortak tarih, dil ve kültüre sahip olan bu insanların nasıl farklılaştıklarını ele alırken Kore toplumundaki "yabancı" anlayışının ne kadar geniş olduğunu gözler önüne sermektedir.

Ayrıca HA Jong Oh, şiirlerinde göçmen evlikleri, göçmen işçileri ele alırken çokkültürlülük konusunda çıkan yasalara da değinmektedir. Evliliklerde ve çalışma izni gibi konularda Korece yeterliliğin belli bir seviyede olması gerektiği yasalarla kesinleştirilmiş toplumsal entegrasyon oluşturulmaya çalışılmıştır. Fakat HA Jong Oh, bu duruma eleştirel bir gözle bakmaktadır. Şair, göçmen işçilerin iş becerileriyle öne çıkması gerektiğini savunurken Korece'nin dayatılmasının Kore'ye zarar vereceğini düşünmektedir.

Çalışmada HA Jong Oh'un çeşitli yönleriyle çokkültürlülüğü ele alan şiirleri incelenirken konu hakkında Kore Edebiyatının tutumu da değerlendirilmiştir. Bu yönüyle çalışma, edebiyat alanında yayımlanan eserlerin de incelenmesini sağlamıştır. Emperyalizm dönemi ve takip eden bağımsızlık dönemlerinde milli edebiyat anlayışı artış göstermiştir. Milli edebiyat anlayışı altında gelişen ve geleneklerine bağlı kalan Kore Edebiyatının Kore toplumundaki değişimleri nasıl değerlendirdiği ele alınmıştır.

Kore’nin hem sosyolojik hem de edebiyat alanındaki durumunu inceleme fırsatını bulduğumuz bu çalışmanın, Kore Edebiyatını ve Kore toplumunu daha iyi anlamamızı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar:

- Conğ, I. K. (Jeong, Eun Kyung) (2016). *Kore Milliyetçiliği*. Antalya: Likya Yayınları
- Doytcheva, M. (2013). *Çokkültülülük*. (Çev. Tuğba Akıncılar Onmuş), İstanbul: İletişim Yayınları
- Ha, J. O. (Ha, Jong O 하종오) (2009). *Göçmenler (입국자들)*. Sanzini Book Publishing (산지니 도서출판)
- Ha, J. O. (Ha, Jong O 하종오) (2011). *Ülkeler veya İmparatorluk (제국(諸國) 또는 帝國)*. Munhak Publishing (문학동네)
- Ha, J. O. (Ha, Jong O 하종오) (2015). *Hududu Olmayan Çiftlik (국경 없는 농장)*. Seul: B-Book Publishing (도서출판 b)
- Ha, J. O. (Ha, Jong O 하종오) (2007). *Asya Kökenli Koreliler (아시아계 한국인들)*. Seul: Samchang Publishing (삶이보이는창 출판사)
- Hardt M. ve Negri A. (2012). *İmparatorluk*. (Çev. Abdullah Yılmaz), İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- İ, H. Ç. (Lee, Hee Chul) (2007). *Siyasi, Ekonomik, Askeri ve Kültürel Açıdan Türkiye-Kore İlişkileri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları
- Köroğlu Türközü, H. (2017). *Modern Kore Edebiyatı Eser İncelemeleri*. Antalya: Likya Yayınları
- Köroğlu Türközü, H. (2017). *Modern Kore Edebiyatı Tarihi*. Antalya: Likya Yayınları
- Kymlicka, W. (2015). *Çokkültürlü Yurttaşlık- Azınlık Halklarının Liberal Teorisi*. (Çev. Abdullah Yılmaz), İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Say, Ö. (2013). *21. Yüzyılda Ulus, Çokkültürlülük ve Etnisite*. Kaknüs Yayınları
- Vatandaş, C. (2002). *Çok Kültürlülük*. İstanbul: Değişim Yayınları
- Yanık, C. (2012). *Dünyada ve Türkiye'de Çokkültürlülük*. Sentez Yayıncılık
- Kim, Y. H. ve Y. K. Shin. (2014). *Uluslararası Okullar İçin Kore Tarihi*. (Çev. Çiğdem Çıdamlı), Ankara: NotaBene Yayınları

Makaleler:

- 2018 Dünya Göç Raporu. (2018, 11 Haziran). *Uluslararası Göç Örgütü (IOM)*
- Bak, C. E (Park, Jong E), (2008). "2000'li yıllarda Kore Romanında Çokkültürlü Ailelerde Cinsiyetçilikle Alakalı Ortaya Çıkan Durum Araştırması". *Jin Hong Vakfi Yayınları*, Seul
- Bak, C. H. (Park, Ji-hai), (2011). "The Multi-culturalism Aspects in Ha Jong-Oh's Poetry and limitation of his Recognition (하종오의 시 세계에 나타난 다문화성과 그 인식의 한계)". *The Philosophy and Culture*, 23, p. 33-53
- Co, H. V. (Cho, Hee Won), (2014). "Multiculturalism and Homogenous Nationalism in Korea: Focusing on Coexistence and Social Integration (한국의 다문화주의와 단일민족주의: 공존과 사회적 통합을 중심으로)". *Dispute Resolution Studies*, Vol.12, No.2：p. 5-30
- Gangˇ, C. G. (Kang, Jin Gu). (2010). "Multicultural Age and Korean Literature". *Multicultural Contents Research, 4* (9), p.7-27
- Gim, D. M. (Kim, Dong-myeong), (2014). "A Study on the Complexity of Ecologism through Cosmopolitanism With a focus on the poetry of Ha Jong-O (하종오 시에 나타난 세계시민주의적 생태주의의 복잡성 연구)". *Theses on Korean Literature*, 68, p.315-354
- Hvangˇ, G. C. (Hwang, Kap Jin), (2015). "The Multicultural Characteristics and Social Conflicts in Korea - based on Analysis of Online News Articles (한국 다문화사회의 특성과 사회적 갈등- 인터넷 신문에 나타난 차별 내용을 중심으로)". *Research in Social Studies Education*, 22 (3), p. 13-29
- İ, C. B. (Lee, Jebong), (2012). "Etnik Nationalism and Multiculturalism in Korea". *Multicultural Education Studies*, 6, (5), No. 1, pp.199-215.
- İ, M. H. (Yi, Myoung-Hee). (2015). "Aspects of Multi-cultural Phenomenon in Ha Jong-O's poet- Focusing on cognitive attitude and considerate perspective". *Journal of Literary Therapy*, 36, 315-342.
- Köroğlu Türközü, H, (2002). "Kore Edebiyatına Genel Bir Bakış". *Erciyes Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 203-213

- Ryu, Ç. Y. (Ryu, Chan Youl). (2011). "A Study on Multiculture in the Poetry of Ha Jong-O With a focus on The Entrants and The Empire". *Culture Technology Research Institute*, 11, p.265-286
- Şin, C. Ç. (Shin, Ju-Cheol), (2009). "The multiculturalism in 2000s' Korean Poetry". *Comparative Study of World Literature*, *26*, p. 29-51
- Yun, H. O. (Yun, Hye-Ok). (2015). "The Multicultural Aspects in Poems for Marriage Migrant Women- Focused on HA Jong Oh's Poetry". *Korean Language and Literature*, 70, p. 453-479

Sözlükler:

- Marshall, G., (2009). "Çokkültürlü Toplum". *Sosyoloji Sözlüğü*, içinde (126). (Çev. Osman Akınhay, Derya Kömürcü), Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları
- Akalın, Ş. H., R. Toparlı. ve N. Gözaydın. vd. (2009). "Kültür", "Millet", "Milliyetçilik". *Türkçe Sözlük* (10. Baskı) içinde. (1282), (1396), (1397). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

Tezler:

- Bak, I. C. (Park, Eun-Ju). (2017). A Study on Decolonization in Ha Jong-Oh's Later Poems. Graduate School of Korea National University of Education Major in Korean Language Education. Master's Degree.
- Üçüncü, G. S. (2017). Güney Kore'ye Göçün Nedenleri ve Güney Kore Halkının Asyalı Göçmen Algısı. TC. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir.

İnternet Kaynakları:

- http://www.index.go.kr/potal/main/EachDtlPageDetail.do?idx_cd=1428 (Erişim Tarihi: Ocak 2019)
- http://www.mogef.go.kr/kor/skin/doc.html?fn=b1c23b8eb4f84bf58120a8637571f3c4.hwp&rs=/rsfiles/201904/ (Erişim Tarihi: Nisan 2019)

- https://ko.dict.naver.com/#/entry/koko/dc6b608b7b9846b4a0f4314fdd7c0742 (Erişim Tarihi: Ocak 2019)
- https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-40452907 (Erişim Tarihi: Şubat 2019)
- https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-45394980 (Erişim Tarihi: Şubat 2019)
- https://www.dw.com/tr/trump-meksika-s%C4%B1n%C4%B1r%C4%B1na-duvar-in%C5%9Fas%C4%B1-emrini-verdi/a-37275960 (Erişim Tarihi: Şubat 2019)
- https://www.nl.go.kr/ask/infoguide/view.jsp?recKey=5544663&mode=all (Erişim Tarihi: Nisan 2019)

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: Zöhre ÖZÇELİK

Uyruğu: Türkiye (TC)

Doğum Tarihi ve Yeri: 26 Mart 1991, KAYSERİ

Medeni Durumu: Bekâr

email: ry.zehra@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Erciyes Üniversitesi	2016
Lise	Melikgazi İmam-Hatip Lisesi	2009
İlköğretim	Sadiye Nuhoğlu İ.Ö.O.	2005

YABANCI DİL

Korece, İngilizce